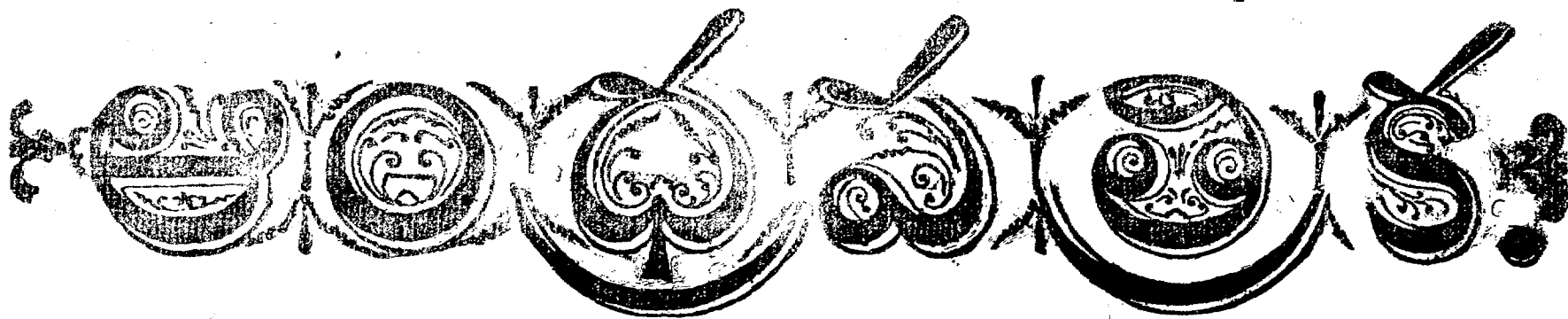

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

వి డి వ త్రి క 1-కి 0-1-8

Telephone No. 544.

511040

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

[Vol. 11
సంపుటము ౧౧]

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 17-వ తేది శుక్ర వారము
శ్రీరక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్వజమాన బహుళ పంచమి గి.

No. 167
[సంచిక ౧౬౭]

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, బాముపుపోట్ల బాపును,
సార్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును, దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 4-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంద్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయుద్ధము

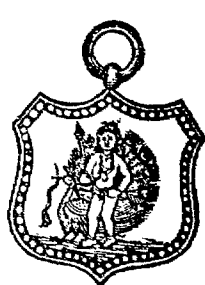
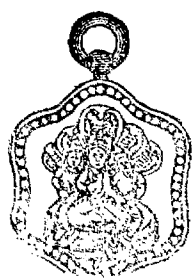
నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, పర్లనలు,
రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి సైజు ౧౦౦ పేజీలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమిషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మద్రాసు

సుందరమైన పనితరము! బహుమాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

వీటిని కొనిన ప్రతి యొక్కరు తప్పక మా ప్రదర్శన కాలకు రావలసియు, సీమ వెండికి, సవరముబంగారుకు పూచి
వచ్చెదము. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 ఫులులుగల చిత్రమైన క్యాలిటాను 1 కి ర్పు. 1-0-0
మా వద్ద ఇవి అనేక సాగనైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన మీరు కొను కాలములోగా తయారు
చేసి యిచ్చెదము. తరుగు సహా మజూరి 1/4 సవరము 1/2 సలి ర్పు 4, 1 సలి ర్పు 5, 2 సలి ర్పు 6. ఒక అక్షరమును
ఎన్ గ్రేవింగు చేయుటకు మజూరి ర్పు 0-1-0 వివరములకు వ్రాసినను లేక నేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6)

డిమ్మిడి రామయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి కంపెనీ, 25, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

వెలింగులన్ సినీమా

మాంటు రోడ్డు 1565
11.10.24 తేది శనివారమునుండి 17.10.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 గం.
శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గంల కూడగలదు.

యూనివర్సల్స్ మైటియస్టు సీరియల్

ది స్ట్రీట్ ట్రైయల్ 3 వ భాగము.

విల్లియం డెక్కన్, ఎడిత్ జాన్సన్ తో సహా

ఆంధ్ర శ్రీ భాష్యము

శ్రీ రామానుజులవారు రచించిన బ్రహ్మసూత్ర భా
ష్యమునకు సరియైన తేట తెనుగున రచింపఁబడి శ్రీ వానమా
మలై జియ్యంగారులు మొదలగు ఆచార్యపురుషులచే విశ్లేషి
తాపింపఁబడినది.

మొదటివాల్యము (ప్రథమాధ్యాయంతము) 8-0-0
2-వ వాల్యము (ద్వితీయ, తృతీయ చతుర్థాధ్యాయములు) రు 8

శ్రీవచనభూషణం

ఇది శ్రీ వైష్ణవసిద్ధాంతమున నెక్కువప్రాముఖ్యమును
వహించిన గ్రంథము. శ్రీ పిళ్ళై లోకాచార్యుల మూలమును శ్రీ
మనవాళమామునుల వ్యాఖ్యానమునున్న ద్రావిడమునుండి చ
క్కని తేట తెనుగున తెనిగింపఁబడి ద్రావిడములోనుండు మూల
వ్యాఖ్యానములతో సహా సంచిక 1-కి 80 పేజీలుగల 8 మాస
సంచికలుగాను ముద్రింపఁబడుచున్నది.

సంచిక 1-కి వెల ర్పు 1-0-0

ఆచార్య హృదయము

ఇదియును అన్ని విషయములలోను శ్రీ వచనభూష
ణమువలెనే ముద్రింపఁబడుచున్నది.

సంచిక 1 కి వెల 1.0.0

1729 వేదాంత ముద్రాక్షరశాల,

88. ఏడుబాపులవీధి, జి. టి. మద్రాసు.

Now Ready for Sale:

1924-25 Edition.

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Jan-e-Jamshed, Bombay.

A mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Indian Review, Madras.

This is an All-India Directory of useful information for all businessmen. It contains descriptive accounts of trading and import centres in India, Burma and Ceylon, together with a list of trade, and business terms in the respective cities. The Directory is amply illustrated.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

The Cochin Argus, Cochin.

A mass of information of interest and service to merchants, traders, bankers, exporters, and importers, commercial travellers, press men and others, has been brought together in a very handy form. This Business Directory is a book that should prove a useful addition to any reference library, while it is also calculated, in its own way, to help forward the progress of Indian commerce and industry.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations, weights and measures, Indian Customs duties, etc. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the lookout for improving their business.

Editor, The British Printer, London

You are to be congratulated upon the success of this very substantial volume.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

West Coast Spectator, Calicut

The Business Directory contains a fund of information which will be found of considerable use not only by businessmen in this country but also manufacturers, merchants and exporters in foreign countries, desirous of forming or extending trade relations with the Indian Empire.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relief to the text. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Western Star, Trivandrum.

The bulk of the publication is devoted to interesting and appropriate descriptive accounts of principal cities, ports and industrial towns all over the Indian Empire together with comprehensive details of trades, arts and industries, several of these accounts being embellished with illustrations of the principal buildings and places of interest.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

The Champion, Calicut.

A business gazetteer of the all chief cities, seaports, industrial and trading towns within the Indian Empire.

ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తి

సానిక సంఘములద్వారా జరుగవలెను

ప్రభుత్వ సహాయమును పొందుచున్నట్టి మిషను సంస్థల యొక్కయు మిషనుసంబంధము లేనట్టి సంస్థలయొక్కయు ప్రతి నిధులతో సంప్రదించి, చెన్నపురి దొరతనమునా రీ క్రింద విషయములను తెలుసుకొనిరి. ప్రాథమికవిద్య విరివిగా అన్నిచోట్లను వ్యాపింపజేయవలెనని యాసంస్థల స్వేచ్ఛ గల డబ్బు చాలు. గ్రాంటు-యిన్-ఎయిడు కోరిన అనుకూలమైన మార్పులు కొన్నింటిని చేసి క్రొత్తమరుగుల నేర్పరచవలెను. ఇది చాలకాలమును తీసుకొనునట్టి పెట్టుబడి; గావున మొదటి యొక్కమార్గ మేనునగా ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తి సానిక సంఘముల ద్వారా చేయబడవలెను. ఏలనందున, ప్రాథమిక విద్యాకాసనము ననుసరించి సానిక సంఘములు విద్యాసంబంధమైన పన్ను నోకదానిని విధించి ప్రతిజిల్లాను విద్యకొర కొక నిధి నేర్పరచవలసియున్నారు. విద్యాసంబంధమైన పన్నును విధించి సానిక సంఘముల వారెంత సామ్యము సమకూర్చుకో అంతకు తక్కువ కాకుండా ప్రభుత్వమునారు సహాయము చేయవలసియున్నారు. 123 తాలూకాబోర్డులలోను 71 బోర్డులు యాసంస్థను విధించియున్నారు. అయినను 1000 మంది జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామములోను పాఠశాలలను స్థాపింపలేకపోయారు. ప్రస్తుతము చేయిమంది జనసంఖ్యను గలిగి పాఠశాలలు లేకయున్నట్లు వంటి గ్రామములు 2100 ఉన్నవి. కావున, విద్యాసంబంధమైన పన్నును విధించి పాఠశాలలు స్థాపింపలేకపోవుటవంటి సానిక సంఘములకు భవనసహాయము చేయవలెనని విద్యాంగ మంత్రిగా రొకపద్ధతి నేర్పరచియున్నారు. పశ్చిమాంధ్రము మొదలగు వెనుకబడియున్న దేశములలో విద్యాపన్ను విధింపబడకపోయినను అచ్చటి తాలూకాబోర్డులకు భవనసహాయ మొసంగబడినది. పన్నును విధించిన సానిక సంఘములు గూడ భాగ్యవంతముగా లేవని తెలియవచ్చును. ప్రభుత్వమువారినుండి గ్రాంటులను సంపాదించుటకు ప్రాథమిక విద్యాకాసనములోని మరతుల ననుసరించుట భాగ్యవంతులైన తాలూకా బోర్డులకు గూడ ప్రోత్సాహకరముగా నున్నది.

కార్యక్రమములో మొదటిభాగము అనగా చేయిమందిగాని అంతంత యెక్కువగాని జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామములోను ఒకపాఠశాలను స్థాపించుట రెండుసంవత్సరములలో పూర్తియగును. 500-1000 మంది జనసంఖ్యగల గ్రామములను గురించి నమంత్రి గారి కార్యక్రమములోని రెండవ భాగము ప్రతి జిల్లాలోను విద్యాకాభోద్యోగులు తీవ్రముగా చేయుచున్న విచారణలోనే విచారింపబడుచున్నది. దానియొక్క ఫలితములు విభజన యనుటతోడనే వివరముగా కార్యక్రమము తియారచేయబడును. ఈలోగా గ్రాంటు-యిన్-ఎయిడు ప్రక్రియ విచారింపబడును. అప్పుడు రెండుకార్యక్రమములను అమలులో పెట్టుటవలన ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తి 6 మొదలుకొని 10 సంవత్సరములలో విరివిగా జరుగును. ఒక్కొక్కపాఠశాలయొక్క నడుపబడు పాఠశాలకు సాముకు 300 రూపాయల వ్యయ మగును. (ప్రెయిసింగు అయిన వానికి 19,20 రూపాయలను (ప్రెయిసింగు కానివానికి 15 రూపాయలను యాయవలసి యుండును.

నిన్ను జాతులకు ప్రత్యేకపాఠశాల లేరను విషయమున బట్టెలులో విశేషభవనము యేర్పాటుచేయబడినది. నిన్ను జాతులకు ప్రాథమికపాఠశాల లేరనుచున్న కుటుంబములకు పని చేయుచున్నాడు. దీనికి ముందుగా గాల్ 55 ఎ. పి. పాత్రో గారు కాసనపల్లిలో యందుకుగాను రు 160,000 స్పెషి మెంటు గ్రాంటు నడిగియుండిరి. సభ వారామెందించిరి. (అ. (వె)

అల్లీబాబా అండ్ ఫార్మీరబర్స్

అదృష్ట విజయము

సూచకములు: ఆంధ్రదేశ వింతపర్యంతము

అంగుళిని ఆపరాధపరిశోధన రూపక. మిడియే; నవరస, రితమై కడుపుబ్బనవ్వించుచు నాహాహ యనిపించునది యిదియే; సహజములకు చక్కనిమాటల పాటలతో విలసిల్లు నాటకము నిదియే. నవరసభరితము వెల రు 0.12-0

1. ధృవ విజయము (నాటకము) రు 1.0-0
2. కుచేల —కృష్ణ, ,, 1.0-0
3. చిత్రకేతు, ,, 0.14-0
4. జగన్మోహిని ,, 1.0-0

వియనామా:— పాము రీ బుచ్చిరాజుగారు,

1708

గోదావరి జిల్లా,

కాకినాడ

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

రెడ్డిరాణి సచిత్రమాసపత్రిక
 మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.
 వారకాంత (నాటకము) విజులయ్య, విటక తైలయ్య
 అద్భుతచర్మిలు, వీరివర్ణన చదివి తీరనలయును. ఆ 12
 మిథునానురాగము. కేరుగన్నగొప్పనవల 12
 గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్యభామ
 గర్వభంగకథలు గలనాటకము) మెల ఆ 10
 వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 10
 ఆంధ్రనామసంగ్రహము (సటీక విభుంబువు) మెల ఆ 4
 రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

మాతృ దేశముకొరకు

ఒక చిన్నకథ

౧

మధ్యాహ్నమార్తాండుడు ప్రచండమైన కిరణతండముల ప్రసరింపజేయుచుండెను. యుద్ధనీ మగ్గోరమై భయనకమై, భీభత్సమును వెలిగ్రమ్మచుండెను. ఆంధ్రయోధులు హాహాకారము లానరించుచుండిరి. కాని పౌరుషహీనమగునని వెనుకంజమాత్రము వేయుటలేదు. ఆంధ్రులకు విజయశక్తి యొక్కింతయులేకుండెను. కలింగనేనా నాయకుడు, కాటమదేవుడు స్వసేనలను పురికొల్పి ముందునకు రికించుచుండెను. విజయలక్ష్మి "ఎవరినిచేరుదునా" యనితలచుచును పోలిక రుద్ధిరవాహినీవీచికల నూగుచుండెను. కరకుకరవా లములపై నాట్యమొనరించుచుండెను. రోహిణీలగు వీరవరే బ్యులముఖముల యెదుట తాండవమాడుచుండెను. మనోహరముగ తమయెదుట వృత్తమునలుపు విజయలక్ష్మిని గాంచి వీరవరే బ్యుల తాత్పర్యమును వీడి పోరుచుండిరి. కంఠిగులు కల్పావసాన ఫలలోచన ఫలభాగానాలముల కురిపించుచుండిరి. ఆయగ్నికణముల నరచేతబట్టి యాంధ్రహావముగావించుచుండిరి. ప్రయోజనముమాత్రము గానరాదు. ఆంధ్రదేశమున కీంతవరకును బానిసలై, స్వాతంత్ర్యంపాదనకై, సంగ్రామరంగంభమునకు నడుముగట్టిన కలింగలవదనకాంతులు వికాసవంతములై యలరారుచుండెను.

౨

గంగారాముడు మహాపరాధియని ఆంధ్రులాలినికి పరదేశములందు ప్రముఖులగుమాత్ర మాజ్ఞనిచ్చిరి. తనతండ్రియ నంతరమాతడు రాజకావలసియుండెను. కాని యతడప్పటికిబా లుడు. బాల్యమున రక్షకుడుగానుండిన పితండ్రిచోడేవుడతని రాజ్యముపహరింపజేయించియాయతనినిదేశములకంపెను. మంత్రుల సాయమున ప్రజలమోసగించెను. గంగారాముని ప్రజలేవగించు నట్లొనరించెను. దేశదేశముల గ్రుమ్మరు దురవస్థనంభవించెనని గాని పితండ్రిరాజ్య మపహరించెననిగాని ఆంధ్రాసామ్రాజ్యాభిభృతనగు భాగ్యముపోయెనుగదా యనిగాని గంగారాముడు దుఃఖింపలేదు. పితండ్రిచిర్యను గర్హింపలేదు. జమలయజ్ఞాన నమును, మూఢత్వమును, దూరలేదు. మంత్రులస్వామిద్రోహు లని తలపోయలేదు. కానియాలిని బాధించునదొకటియే విచారము. కల్యాణనిలయమై గౌతమీకన్య వేదీపయ్య పావనమైనకన్య తల్లిని, మాతృదేశమున వీడి, మాతృభావనుపయోగించుటమా ని, పరదేశములందు పరభావలపై నాధారపడియుండవలసి వచ్చెననియే యాలినిచిచారము. అతడుదేశమున వీడిపోవునపుడు కంటనొక బాష్పమువిడిచెను. శిరమువంచి భూమిని దిలకించి "తల్లినన్న బహిష్కరించితివి. అందులకుచింతింపనుగానన్నను రవవలదని ప్రార్థింతును. ఎప్పుడైన పనికిలిగిన, కష్టనయములు తలపింపించిన నీవేమడు, నీదాసుడు, నీపుత్రుడు, గంగారాముడు నీకుసాహాయమునరించుటకు తనప్రాణముల నర్పింప సంసిద్ధుడగునన్నాడని" గద్దనస్వరమున నుచ్చరించి కన్నీరు తుడిచివోని, కత్తిసవరించుగాని కాలినడకను బజలుదేరి ఆంధ్రదేశమునకు గానబడకుండపోయెను. ఎవటికిపోయెనో? ఎందుడనో?

౩

చోళదేవుడు మంత్రులతో నాలొచించుచుండెను. మంత్రులు వెలవెలబోవుమొగములతో నుండిరి. చోళదేవుడు "మంత్రులవలారా! అన్యాయముగ అన్న కొడుకునకురావలసినరాజ్యము నాక్రమించితిని. ప్రజలను మోసపుచ్చితిని. అదిచాలక కృపాహీనుడనై కొడుకును దేశాంతరములకంపితిని. ఆ అన్యాయ ఫలమిప్పుడు మనలకట్టికుడుపుచున్నది. ఇది ఎందువలననై యుచున్నదో తెలుసుకొనవలయును. ఈవార్త విని సామంతరాజులే దండెత్తిరావేల. దండెత్తితిమో అన్యాయగ్రస్త నీమయగు యాంధ్రనీమయందు వాదుకాలుపెట్టగలుగునేల. అట్టిఆంధ్రులప్రతిభ యంతరించుచేల. ఇవన్నియుమాడమకు చేటుకాలము దాపురించినది లేనిచో నాయున్న కొడుకు రాజ్యము సక్రమముగ నిచ్చియుండును. ఆంధ్రదేశముపై భగవంతుడింతయాగ్రహము పూనకపోవునని నాపోవుచుండెను. మంత్రుల బుద్ధి మాంద్యము వహించినది. గంగారాముని పరదేశముల పాలుచేయవలసినదని హితవొసంగిన ధీవలుత్సవిపుడు క్రుంగి పోయినది. రాజ్యమపహరించుటకు చేయూతనొసగిన మతిమం

కు లిపుడు మాటలాడుటకు సిగ్గుపడుచుండిరి. ఇట్లున్న సమయముననే దౌవారిమధ్యాకడే తెంచి రాజుగారితో "దౌవారిండొక పరదేశవాసి తమదర్శన మపేక్షించుచున్నాడు. సెలవాయనియ దుగుటయు నాతనిప్రవేశమునకు రాజసుమతి నొసగుటయు తటస్థించెను.

పరదేశవాసి:— రాజామీ సైన్యములోడిపోవుస్థితియందున్నవి. ఇకయుద్ధమునలన ప్రయోజనములేదు. ఇట్టిసమయమందు మంత్రులయొచనల నవనసరములు. నావృత్తాంతమును గూడ యుట్టి క్లిష్టమ సమయమునందు వాక్రువ్వదలచుకొనలేదు. కాని నాదొకచిన్నమనవి. సంధిసూచకముగ పతాకము నెత్తుడు. కలింగనేనానికి "ఇరు తెగలందు పలుపురు మడిసిరి. ఈజననష్టమునకు బదులు మేము కవిధానము నాలొచించితిమి. మీ నేవయందలి మహావీరుని మానేనయందలి మహావీరునితో పోరింపుడు. అందెవరు గెలిచిన వారిదేశీయులు జయముగాంచినటు ఆజయముపై యుద్ధఫలితము లాధారపడియుండు" నని రాయబారమంపుడు. ఇందులకు పౌరుషవంతులగు కలింగులంగీకరింతురు. అప్పుడు మీపక్షమున నేను పోరాడు దునని చెప్పగరానేజా, మంత్రులు, సమ్యుత్తించిరి. పరదేశవాసియే, మనమెరుగమే, క్రొత్తవారి నమ్మవననా యను సందియము లాభిరువులకు కలుగనేలేదు. సాయమునచ్చినదే చాలునని సంకల్పించిరి.

౪

పరదేశవాసికిని కాటమదేవునకును, ద్వంద్వయుద్ధమా దినమున పరదేశవాసి మారువేషమున నున్న గంగారాముడే. గంగారాముడు ఖడ్గహస్తమై కదనమునకు దలపడెను. పోరు గంభీరముగ నుండెను. జయోపజయముల నిర్ణయించుట సాధ్యముగ నుండెను. కాని కొంతవడికి కాటమదేవు డుసిపోయెను. రెండు మూడుపర్యాయము లాలించెతినుండి కత్తిజారి క్రింద పడినది. గంగారాము డాసమయముల నాతనికి కత్తిసందిచ్చుచు చిరునవ్వుతో మరలపోయెను వాయనియడుగుచుండెను. ఇది హాళనమని కాటమదేవుడు భావించుచుండెను. వదనమున రక్తశ్రులు క్రమ్ము తుదిసారి హుంకరించి గంగారాముని డిగొనెను. క్రొత్తసంగ్రంభమున కరిపైదూకు పింగమవలె గంగారామునిపై లంఘించెను. గంగారామున కిప్పుడు తప్పనిసరి యైనది. ఆకలింగవీరుని బాహువుల నరుకక తీరనదికాదు. ప్రాణరక్షణ మవసరమైనది. కలింగనేనా నాయకుడు కదనమున కూలెను. నేలపై బడి మూల్గుచున్న కాటమదేవునికడకు గంగారాము డరిగి యుట్టినెను. "మిత్రయా యిలోకమును విడిచి పోవుచున్నావు. వీరస్వర్గ మనుభవించుతువు. నిక్కమగు వీరడవునీవే. నిన్ను నేను జయించినను నీప్రజ్ఞముందు, పట్టుదలందు, నేను పరాజితుడను. నీకడపారికొచ్చి యేకనికలదేని తెలియబల్కుము దానిని దీర్చి యత్నింతు"ననగనే కాటమదేవుడు గద్దనస్వరమున "అయ్యా మీరెవరో నేనెరుగను. నేను మరణించుట కికత్తుంతులే మిగిలియున్నవి. మీకు మరణ కాలమున నొకసంగతి మనవిచేయుచున్నాను. ఎప్పుటికైన మీరు గంగారాముని కలిసికొందుచేని యాలినికి ట్లు విన్నవించువుడు. చిరకాలమునుండియు మాకలింగదేశము మీ ఆంధ్రదేశమునకు బానిసయై యున్నది. నేను కలింగరాజుకూతురగు కమలను మీ రట్లాశ్వర్యముగ చూడ నవరములేదు. గంగారాముడు రాజగునేని యాలిని పెండ్లాడి మా దేశమునకు స్వేచ్ఛును రాబట్టుదమని తలచితిని. కాని మాదురదృష్టవశమున గంగారాముడు రాజ్యబహిష్కృతుడై పరదేశములకంపబడెను. అతనినేను ప్రేమించినవిభము నిపుడు వర్ణింపజాలను. పెండ్లాడి స్వాతంత్ర్యము సంపాదించునాళి లడుగంటినవి. కావుననేను నేనానాయకత్వమువహించిఆంధ్రదేశముపై స్వేచ్ఛాసంగ్రామము గావించి యందు మీచేసీతిగ మరణించితిని. ఇప్పుడై ననొకసారియమనోహరమూర్తిని దర్శించిన ధన్యనగుదును. నాకట్టిభాగ్యము లేదు. యుద్ధమునం దతనిచేచ్చి యుండినను నాకువిచారముండికాదు. ఇప్పుడీ దుఃఖముతో ప్రసక్తిలేదు. నుఖముగా జీవముల వలలుల పరలోకమునసాఖ్యమును బడయుటయగును. కాని గంగారాము డెప్పుడేని తిరిగి తనరాజ్యమును సంపాదించుకొనునేని నాదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమియ ప్రార్థించితిని మనవిచేయుడమండగనే గంగారాముడు "నేనే గంగారాముడు మహాపాపిని. ప్రేమించినదానిని ఛేదించిన ఘోరపాతకిని ఆడుదానితో యుద్ధమునకు దలపడిన భీరువన" ని హస్తద్వందము మోడ్చి కమలచేతుల స్పృశించెను. కమల యాకర యుగళమును ముద్దుగొని కనులు మూసెను. ఇకనీ ప్రపంచకమును చూచుటకు మరలకమల కన్నులు తెరవలేదు.

౫

చోళదేవుడు:— నేనానీ ! పరదేశవాసి వయ్యు మాకు జయము గూర్చిన నీవే రేమి? నీవృత్తాంత మేమి? నీకోర్కె ఏమి?

గంగా:— నాకోర్కె దీర్చినపిదప నా వృత్తాంతము. నాకథ.

చోళ:— నీ కోర్కె ఏమి?

గంగా:— తప్పక తీర్చురా?

చోళ:— ఈశ్వరసాక్షిగా.

గంగా:— కలింగదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మిప్పించుడు.

చోళదేవుడు కొంతవడి యాలొచించి, మంత్రుల మొగముల నీక్షించి, ఈశ్వరసాక్షిగా నను ప్రమాణము నెంచి, తానే బానిసగా నుండుచో తనకుండు భావముల నూహించి గంగారాముని కోర్కెకు సమ్యుత్తించెను.

చోళ:— నీకోర్కె తీర్చెదను. నీ వెవరవు? నీ వృత్తాంతమేమి? నిజము దాపక తెల్పుము

గంగా:— తండ్రి నేను గంగారాముడను.

(చోళదేవుని మోము చిన్నవోయెను.) తండ్రి!

గతమునకు కుండులదు. ఆంధ్రదేశము నెవరు పాలించినను క్షీప్రతిఫల నిలబెట్టినచాలును. తండ్రి పాలించినను కొడుకుపాలించినను నొక్కటియే: పాలకు డెవడైనను దేశగౌరవము నాలొచింపవలయును. కష్టకాలములయందు తన్ను నిరసించి హింసించినను స్వదేశము నుద్ధరింప గంకణమూనవలయును. తండ్రికన్నీరిడెనవేల యనునప్పటికి చోళదేవుడు "కుమారా! సద్గుణపుంజ మవు. స్వార్థత్యాగానతారమవు. మాతృదేశ నేవకుడవు. దైవానుగ్రహపాలితుడవు. నీయెడ నే మహాపచారమును సల్పితిని. ఈ పాపమునన్ను జన్మజన్మములయందును వేధించుచుండును. రాజ్యాశక్తి, అన్నమాటత్రోసి, దౌర్జత్యాంధతచునపటలిన బడినదిగాననైతిని. కొడుకును హింసించి రాక్షసరక ద్వారమునకు సమోహమున కడుగుపెట్టితిని. నన్నుక్షమించువును. నీరాజ్యమునీ వేలకొనుము. క్షమించువును. క్షమించువును. మహాపరాధిని"ని వెక్కి వెక్కి యెడుచుండెను.

గంగారాముని మనసు కదలబారినది. ఛీ, స్వాతంత్ర్యము నిప్పించినతరువాత నానా మ మేల తెలిపితిని. తెలుపకున్నచో నాపితండ్రి కీదుఃఖము సంభవించెడిది కానే యని తలపోయుచు "తండ్రి! రాజ్యభారమునకు నేను తగను. తండ్రికి కొడుకు నేవకుడుగా నుండుటవిధి నన్ను మన్నింపుము. క్షమించువునని నన్నడిగి నాయాయ్యవృద్ధి నడ్డుకొనకుము. రాజ్యమునీవేలుము. నీవేవకులందొకడనుగా నుండునని అమితదుఃఖముచే స్పృహ లేక పడినపిన్నతండ్రి నెత్తుకొని గంగారాముడు మంత్రులు వెంటరానంతఃపురములోనికి, మాతృదేవతాసన్నిధానమునకరిగెను. ప్రాకారబహిరంగణముల, నగరకుట్టిములు నెచట జూచినను "జయే ఆంధ్రమాతకు జయ" యనువిజయధ్వనములంత రాళమును భేదించుచుండెను. కాని స్వార్థత్యాగి, మహావీరుడు, దేశభక్తుడు, సర్వదేశస్వాతంత్ర్యప్రియుడు, యనతిజన మనోహరుడు, కిత్తిదాసుడు, గుణనిధి యగు గంగారాము నకు జయమునా రొక్కరును లేరే! ఇది గంగారామునిమహిమ కాబోలును!

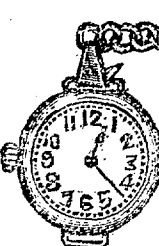
(తిరుగుబోతు)

ఒడలరాకపోకలు

బొంబాయి, అక్టోబరు 16:— తొమ్మిదవ లేదీ సీనుట పాలను దీసికొని 15 వ తారీఖున "నార్ కుండ" తపాలఒడ పోస్టునెడ్డు విడిచెను. 70 మంది ప్రయాణికులతో బుధవారము నాడు బొంబాయిరేవునకు "సిటిఆఫ్ వెన్నెను" ఒడవచ్చెను.

అమెరికన్ రోల్స్ గోల్డ్ రిస్టవాచి

చేతిలో ధరించి కచ్చమైన పనులుచేసినను బాగుగా పనిచేయును.

అమెరికన్ రోల్డ్ గోల్డ్ చేతి గడియారము. 3 సంవత్సరములకు పూచీ ఇవ్వబడును. ఒకపర్యాయము రప్పించిన తెలుసును. ధర 1.కి"చైనుసహా రూ 5.8-0. 8 మూలులకలది చైనుసహా 1.కి 6.0-0. లేదీ బొమ్మగల కండ్లుఆడించు అలారంబయింపేను 1.కి 4.0-0. జిక్-జోక్ లేక టిక్-టాక్ గడియారము 1.కి 2.0-0. వచ్చుకొటా కలములకు గ్లాసునందు చేసిన నిబ్బు 1.కి అ 0.6-0. కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్సు, 164, చై నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

ప్రశ్నోత్తరములు

నిన్నటిదినము కాననభ (ప్రారంభ సమయమున ఈదిగుప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

విజయ్ ఫిర్యావీచారణ

సి. రామలింగారెడ్డి:— (1) ఫిర్యావీచారణముగూర్చి ప్రభుత్వమువారు జేసిన విచారణ పూర్తి అయినదా? (2) డి. పూర్ణిమారెడ్డిగారునుండి బాప్టియనుగారిచర్యవిచారణపై యేమి ఉత్తరువులుసంగిరి.

ఉ:— 1. కారణములగుర్చి గావించు విచారణ యింకను పూర్తిగా లేదు. కాని ప్రభుత్వమువారు తలచు ముఖ్య కారణమునకు దన్నుగా నుండగలిగిన సమాచారము బయలుపడినది. పల్లపులములనుండి అజ్ఞానులగు మూడభ్యర్థిగల మన్యపు బాప్టియను కలవరముగలిగించుటకై వచ్చిన రాజయొక్క ఉద్దేశ మే ఫిర్యావీచారణము. పాదుసాగుబడిపై విధించిన నిర్బంధమున, కొందరు ప్రత్యేకవ్యక్తుల అసంతృప్తియు గూడ కారణములై యుండును. వీటిగుర్చి తగు విచారణ జరుగుచున్నది. ఇవి రాజునకు తోడ్పడినవి. కాని ఆనాయకుడు, యితరులు తనవత్తును చేరునట్లు భయపెట్టుటయందుగల సామర్థ్య తవ్వలనే యంతకాలము పలుకుబడి గలిగి యుండెను. (2) బాప్టియనుగారిని డిప్రీతాశీర్వాదునుండి గురుస్తాగా మార్చి వేరొక జిల్లా కంపిజేసిరి.

దీనిపై సబ్జిమెంటరీ క్రెడ్జ్ లీవిధముగ జరిగెను.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— ఫిర్యావీ జరుగుటకు అసహాయవాదుల బోధనలే కారణమని యిదివర కొక ప్రశ్న కుత్తరపుగా ప్రభుత్వమువారు చెలిపియుండిరి. ఇప్పుడు చెలిపిన మొదటి ఉత్తరపునబట్టి యింకను అట్లే చలించెదరా?

ఎస్. న్యాయమూర్తిగారు:— ఇప్పుడు చెలిపినది ముఖ్యకారణమని నూచింపబడినది.

ఇంకననేక యితరకారణము లుండవచ్చును. అందుకు సంబంధించిన వారి బోధనలగుడ ఒక కారణమై యుండవచ్చును.

సి. ఆర్. కె. డి. గారు:— ఫిర్యావీదారుల సమాచారమును దెలుపజాలని వాతావరణమునుండి ప్రభుత్వమువారు తీసివేసి కో జేప్పగలరా?

న్యాయమూర్తిగారు:— ప్రయత్నించెదరు.

అస్సాముకు బోయివచ్చిన కూలీలు

ఎ. రంగనాథం మొదలగువారు:— (ప్ర:— బల్లారి కర్నూలు అనంతపురం జిల్లాలనుండి 1923, 1924 సంవత్సరములలో నెంతమంది కూలీలంద్రు అస్సామున కంపబడిరి. ఉ:— మైసూరు జిల్లాలను 1923 పెట్టెంబరు మాసమునుండి ఎమిగ్రేషనుకు విడిచిపెట్టబడినది. 1869 మంది అనంతపురం నుండి, 1,605 మంది బల్లారినుండి 1924 జూనునాటికి అస్సాము గొంపోబడిరి. కర్నూలు జిల్లాలోని సంఖ్య తెలియదు.

ప్ర:— అట్లు బల్లారినుండి గొంపోబడినకూలీలు తమకు కలితరమును మరతులపై పనిచేయుమని నిర్బంధించుటచే యిప్పుడక తిరిగివచ్చుచు ప్రోవలో జార్జ్ టువెన్ యితర వోట్లయందును, నిరాధారులై కష్టపడుచున్నారా? అట్టివారి సంఖ్య యెంత? వారెవరైనారు. ఉ:— వారికొసంగిన మరతులకతి నముగానున్నట్లు ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు. అసామునుండి తిరిగి పంపివేయబడినవారు 1111 మంది. వీరందరు దత్తముండు మలవారే.

కరవులలో కూలీలను అస్సామునకు గొంపోవట

ఎ. రంగనాథం మొదలగువారు:— (ప్ర:— బల్లారినుండి కరవుల సమయములో అస్సామునకు బంపబడిన కూలీల నెలవారి సంఖ్య తెలిపెదరా? అస్సామునకు కూలీల సంఖ్యలలో జిల్లా అధికారులతోడ్పడిరా? ఉ:— నెలవారి సంఖ్యలు తెలియవు. జిల్లా అధికారులెట్టి సహాయమును జేయలేదు.

ప్ర:— కూలీల సంఖ్యలనుగూర్చి జిల్లా కలెక్టరుల కేమయిన నూచనలు గావించిరా ఉ:— లేదు.

రైల్వే రేట్లు

మధరాసు దక్షిణ మహారాష్ట్ర రైల్వే కంపెనీవారు మొదటి రెండు తరగతులకు రేట్లు తగ్గించినట్లు, దక్షిణ ఇండియా రైల్వే కంపెనీవారినిగూడ తగ్గించమని ప్రభుత్వమువారు కోరగూడదా యని సి. ఎ. కొ. మార్తాండంపిల్లగారు ప్రశ్నింపగా, ప్రభుత్వమువారి కావించుచున్న బోక్యము లేదని ప్రత్యుత్తరము చెలిపిరి.

కంజాం సెషనుకోర్టులో పైపు వ్రాతసాక్ష్యము

గంజాము సెషనుకోర్టు విచారణలో పైపు వ్రాత సాక్ష్యమునుగూర్చి మధరాసు మొయిలు పత్రిక వ్రాసియుండెను.

దానివిషయమున ప్రభుత్వమువారికి దీనినిగూర్చి దీనినిగూర్చి కాటనుగారు స్వయముగా సాక్ష్యము తీసికొనజాలని స్థితియందు న్యాయశాఖాధ్యక్షిగా నేలయుంచవలెను?

ఉ:— ఈవిషయమున ప్రభుత్వము వారికి రిపోర్టువచ్చినది. కాటనుగారి సందర్భమునందు క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడు 357 సెక్షను మరతులు మన్నింపబడినవి.

ఎన్నికనిబంధనలు

మధరాసు ఎన్నికలనిబంధనలు (8) (బి) ప్రకారము కాననభకు సభ్యులను ప్రత్యేకసంఘములు యెంచుకొనుటను గూర్చి: బంధన నేర్పరుచుటనుగూర్చి లామెంబరుగారు గవర్నరుగారికి జ్ఞాపకము జేయుదురాయని సత్యమూర్తిగారు ప్రశ్నింప, అసంగతియాలో చింపబడునని ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను.

బల్లారి ప్రాజెక్టులు

ఎగువ బల్లారి ప్రాజెక్టు ఉన్న తనీటిచట్టము, తక్కువనీటి చట్టము ప్రాజెక్టులు, దిగువ బల్లారి ప్రాజెక్టు యామూటిని గూర్చి ప్రభుత్వమువారికి అలోచించినది రంగనాథ మొదలగువారు ప్రశ్నింప యినన్నియు తుంగభద్ర ప్రాజెక్టునందు చేరిన వనియు వానిగుర్చియే యిప్పుడు పునర్విచారణ జరుగు చున్నదనియు చెలియ వచ్చెను.

శాసనసభా మందిరము.

మధరాసు కాననభ మందిరమునందు యెక్కువభాగముగా విసబడుటకు ఏర్పాటుచేయుచున్నారాయని ఎ. రంగనాథ మొదలగువారు ప్రశ్నింప ఈవిషయము విచారించబడునని ఉత్తరపు వచ్చెను.

పొగత్రాగుటను నిషేధించుట

డా|| సి. నుబ్బరాయనగారు:— (ప్ర:— పాతకాల లకు బోవు విద్యార్థులు బడిసమయములందు చుట్టుల నీడీలు మున్నగునవి త్రాగగూడదని విద్యాశాఖాధికారుల గొంపోన ఉత్తరపు ఎట్లు ఫలించెను. ఉ:— ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు.

ప్ర:— ఈ రాష్ట్రమునందు బాలురలోని పొగత్రాగెడు దురలవాటు మానిపించుట కేమయిన శాసనము విధింప నున్నారా? ఉ:— లేదు.

బల్లారి జిల్లా సూపర్వైంటెండెంట్ గము

ఎ. రంగనాథం మొదలగువారు:— (ప్ర:— బల్లారి జిల్లా పోలీసు సూపర్వైంటెంట్ సి. అట్టిన్ననుగారు ఆదోనితాలూకాలో హోల్డయందున్న బసన్న గౌడు ఆయన బంధువులపై యీ దిగువనీటిని దుండగమొనర్చినట్లు బసన్న గౌడు ఫిర్యాదు జేసియుండెనా? బసన్న గౌడు విభక్త కుటుంబమునందు సోదరుడైన సంపన్న గౌడుని ఆయన ఆస్తిని జప్తుచేయు వారంటుగలదను మిషన్ ను పర్మింట్లు బసన్న గౌడును, ఆయన బంధువుల పసన్న గౌడు, సోదరుని భార్యయగు బాసమ్మను అన్యాయముగ కొట్టి ఇంట్లో జారబడి మండల వియగగొట్టి సామాను బయటకొట్టి దైవలింగముతో సహా అన్ని వస్తువులను తగులబెట్టి, బాసమ్మను అగ్నిదాహని తల్లి శివమ్మను బసన్న గౌడుని షేరునందుంచి, బాసమ్మపై అక్రమ చర్యలొనర్చెను. ఈ అగ్నిపై ఏమి ఉత్తరువుసంగిరి? (2) సి. అట్టిన్ననుగారు అంతటితో ఇండియా విడిచి బోయిరా? (3) ఆయన ఇండియా వీడిబోవులోపున, అతనిపై గల నేరములు ఇనప్పెక్టరు జనరలుగారికి తెలిసినా? ఆయన యేమిచర్య దీసికొనెను.

ఉ:— అగ్నిపై 18 వ లేదని ఒక పిటిషను వచ్చినది.

(1) అట్టిన్ననుగారు జూలయి 30వ లేదని ఇండియా విడిచిపోయిరి.

(2) ఇనప్పెక్టరు జనరలుగారికి వృత్తాంతము తంతియాలమన జూలయి 29 వ లేదని తెలిసినది. అప్పుడాయన బల్లారి జిల్లాలో నుండుటచే నాతనిని డిప్రీ ఇనప్పెక్టరు జనరలుగారికి విచారణపై బంపెను.

రేవు స్థలములు

ఈ రాష్ట్రమునందున్న చిన్న రేవు స్థలముల (మైనరు పోర్టు) సభివృద్ధిజేయుట కేమయిన నూచనలు గలవాయని ఎ. రంగనాథ మొదలగువారు ప్రశ్నించిరి. ఉ:— తూర్పుకుడి, కొచ్చిన నాకాశయముల సభివృద్ధిజేయుటకు ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. మెంగులూరులో మన్ను తీయించుట జరుగుచున్నది. ఇతర చిన్న రేవు స్థలములందు వాటివాటి ధనసంపదనబట్టి తగిన మరమ్మతులు జరుగుచున్నవి. కాకినాడ పోర్టుగూర్చి నాకాశరి కోధనలు పూర్తి అయినవి. వాటిన్నిటి యభివృద్ధి వానివాని ధన వింకమునుబట్టి యుండును.

ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— (ప్ర:— ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి జేయుపనియెట్టిది. ఆయనను ప్రధానియని అనుటకు

కారణమేమి. 2. మంత్రిలయేర్పాటుపై పాలన కెన్నిసార్లు యికార్యదర్శులు గవర్నరుగారికి ఫిర్యాదు జేయుచుండును?

ఉ:— 1. ప్రధాన కార్యదర్శి జూను కార్యక్రమము యందు, పోర్టు సెంటు జూన్ 1921 మార్చి 29 లేదా గజెటులో నున్నది. ఆయన ముఖ్య కార్యదర్శిగాన అట్లు పిలువబడును. 2. మంత్రిలపై గవర్నరుగారికి ఫిర్యాదు జేయుటయను ఆచారము లేదు.

గంజాము జిల్లా బోర్డు నామినేషనులు

క్రీమాను విశ్వనాథదాసుగారు:— (ప్ర:— 1. గంజాము జిల్లా బోర్డునందు నామినేషు జేయుటకు సానములందు యెన్ని ఖాళీలుగలవు. ఉ:— అధ్యక్షుడు చెలిపిన ప్రకారము ఆరుసానములు గలవు.

ప్ర:— 2. అధ్యక్షుడు గావించిన నామినేషనులను అందుకుగల కారణములను చెలిపెదరా? ఉ:— చెలుపరు.

ప్ర:— 3. అప్పికట్ల నూర్యనారాయణమూర్తిగారు, ఫ్రెజిడెంట్ తాలూకా బోర్డులో నామినేషుకాబడిన వారియందొక సానమునకు నూచించిరా? ఉ:— ఈ విషయమునుగూడ చెలుప నిశ్చయించుకొనలేదు.

ప్ర:— 4. ఈ అ. నూర్యనారాయణమూర్తిగారు ప్రస్తుతము జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షునిగానున్న కల్లికోట జమీందారుగారి పవరు అఫ్, అటార్నీ గానున్న పకిలుగారి పుత్రుడేనా? ఉ:— ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయుట లేదు.

సానిక సంఘముల నామినేషనులు

జిల్లా బోర్డులకు నూతన తాలూకా బోర్డులకు మునిసిపలు సంఘములకు నామినేషనుల ఏర్పాజరుగుచున్నవి. ఈవిషయమున జిల్లా అధికారుల సలహాలను గైకొనుచున్నారా? అని ఎ. చిదంబరం నాడరుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:— జిల్లా బోర్డు, మునిసిపలు సంఘముల నామినేషనులను ప్రభుత్వమువారి గావించుట. తాలూకా బోర్డు నామినేషనులను జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులు జరిపెదరు. ఇంకనుమించి ఎట్టిసమాచారము తెలుపబడదు.

టూడ్ హంటరు నగర నిర్మాణము

ఎల్. సి. గురుస్వామిగారు:— (ప్ర:— (1) మొత్తముపైని గుత్తనిచ్చుపద్ధతి చెన్న పురిలో నెప్పుడు ప్రారంభింపబడినది? ఉ:— 1922 లో ఈ పద్ధతి ఇరిగేషను పనులుగాక యితరములకే అనుసరింపబడును.

(2) ప్ర:— ఇది ప్రవేశపెట్టుటయందు గల యుద్దేశమేమి. టూడ్ హంటరు నగరమునందలి భవనములు యాపద్ధతిపైనే కట్టించబడినవా? ఉ:— మంచినీరుమరుగు కంట్రాక్టరులను, నిపుణులను పనివారిచెట్టి పనులు జేయించు ప్రత్యేక వ్యక్తులను ప్రోత్సహించుటకును, ఈవిషయములలోగూడ అనేక ఉద్యోగి త్యాగములు బాదరబండి, ఆక్రాంటులు తప్పించి ప్రభుత్వ శాఖయందు తగ్గించుటకు నుద్దేశించబడినది. టూడ్ హంటరు నగర మిట్లే కట్టించబడుచున్నది.

వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షులు

వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షులు కొందరు వ్యవసాయ కళాశాలకు (కోయంబతూరు) బంపుటకై విద్యార్థుల నెంచుటకు సామర్థ్యం బోయియుండిరా? ఎంతవ్యయమైనది. ఎంతమందిని ఎంచిరి? ఉ:— వ్యయము రూ 369.3-0 ఇవపు నెంచిరి.

ధనము దొరికిన వాని హక్కు

జి. రామేశ్వరరావుగారు:— (ప్ర:— 1908 సం|| కడప జిల్లాలో నొకనికి ప్యూరినుబాంకు నోట్లు కొన్ని దొరికియుండెను. వాటిని జిల్లా కలెక్టరునకు అసలు స్వంతదారుని కీయమని యిచ్చి వేయగా, కలెక్టరుగారు అసలు హక్కుదారు డగుపడలేదని వానివిలువను ప్రభుత్వమువారికి చెందజేసెనా? ఉ:— అవును.

ప్ర:— (2) మరలా వాదొరికినయంతయు వానివిలువను తీయమని 1911-12 సం|| జిల్లామునసబుకోర్టులో వ్యాజ్యము వేసెనా? ఉ:— నోటిసుబంపెను గాని, వ్యాజ్యము శిలుగా వేయలేదు.

ప్ర:— న్యాయశాఖవారి అభిప్రాయమున గై నిర్ణయించి జేసినది స్టాడింగు అర్డరులకును మూలన గనున్నదా? ఉ:— ధనము దొరికినవాడు అసలు స్వంతదారునికేరప్ప యితరులేకిని యివ్వ నవసరములేదని న్యాయశాఖవారి యభిప్రాయము. ప్రస్తుత స్టా ఆర్డరులకును మూలముగనే యున్నది.

చెన్న పురి శాసనసభ

600 మా పిల్లల ఖైదీల విడుదల

జులై నాలను రద్దు చేయుట

ప్రభుత్వ సభ్యుని ప్రకటన

వరదలచే నష్టపడిన ప్రజలకు ప్రభుత్వ సహాయ
తీర్మాన మంగిరింపబడుట

నిన్ను భూమిలో నష్టపడిన ప్రజలకు ప్రభుత్వ సహాయ
తీర్మాన మంగిరింపబడుట

గౌ. మహాత్మా గాంధీజీ సాహెబుగారు:—ఈన
మధ్యమైన జరిగిన చర్చయంతయు నాకు చాల ఉత్సాహము గలి
గించినది. ఆయా జిల్లాల ప్రతినిధులు కడు సత్సహాయతో బా
ధ్యతతో గావించిన సహాయము గమనించినాము. ఇండియా
ప్రభుత్వమునుంచి ధనమునుపొందుట కీ ప్రభుత్వము దృఢప్రయ
త్నములను సల్పుచున్నది. రెండు మార్గములద్వారా డబ్బును రా
బట్ట జూచుచున్నాము. సార్వజనిక నిధినుండియున్న జనుల
ట్రస్టునుండియుండి ధనము సమకూర్చు ప్రయత్నించుచున్నా
ము. ప్రభుత్వమువారు శక్తింపచేసిన అన్నివిధముల సహాయ
ముజేసి వీరజనులు సంపూర్ణముగ కష్టములనుండి విముక్తులై సు
ఖజీవనము జరుపుకొన గలుగునంతదనుక ఈ ప్రయత్నములు నిలు
పక జరిపెదరు. కావున ఉపపాదకులు తమయొపపాదనను ఉప
సహరించుకొన గోరుచున్నాను.

పిమ్మట సి. గోపాలమీనన్ గారు ఉపపాదన కోరుతు
పెట్టుటవలెనని కోరగా వోటును పెట్టుట నిరాకరముగ నభ్య
ర్థింపచే ఆమోదించబడినది.

మా పిల్లల ఖైదీల కారాగార విముక్తి

విధి పబ్లిష్ జులై నాలను రద్దు చేయుట

ను గూర్చి గౌ. సర్. ఆర్థర్ న్యాయమూర్తి ప్రకటన

గ్రహము:—

1922- ఫిబ్రవరి మాసాంతమున మా పిల్లల తిరుగుబాటు
పూర్తియైనది అసంఖ్యాకములగు ప్రజలపై తిరుగుబాటుల
యందు పాల్గొనినట్లు సేరాకోపణలు ప్రభుత్వమువారివద్ద నిలి
చియుండినవి. తిరుగుబాటులో నాయకులుగ పనిచేసినవారికి
తగినటుల శిక్షలను విధించిరి. స్వల్పసేరముల గావించినవారికి
ఖైదును లేనిచో నెలలకొకసారి మనూలజేయునట్టి స్వల్ప
జులై నాలను విధించిరి. ఒక్కొక్కరికి విధింపబడిన జులై నా
సగటునకు 50 లు ఉండును. ఈ సేరముల క్రింద 17,000 జనులు
చేరిరి. క్రి. ప్రా. కో. 401 శిక్షనకు మరయుక నిబంధన కలుపబడి
నది. దానిననుసరించి నెలకు రెండు సంవత్సరములవరకు ప్రత్య
వ రసము పూచీ నియ్యవలెను. దీనిచే రెండు సంవత్స
రముల పిదప శాంతిపరిస్థితులు నెలకొల్పబడినది.
కాని పరిస్థితులందు మార్పులు గలిగినందున ఈ నిబంధనలను తీసి
వేయదగునని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారు. అందుచే ఈ 16

ప్ర:—ఆతడు యెట్లు ముగిసినది. ఉ:—కలెక్టరుగారి
విలువను కొరకెవరయితనికీ వాడుకజేయమని కోరబడుటచే తేసు
ప్రసక్తియేలేదు.

గ్రామోద్యోగులు

అనేక జిల్లాలలో వివిధ పాటలను కలిపి జతజేయుటచే
పనులనుండి తొలగింపబడిన గ్రామోద్యోగులను తిరిగి పనులలో
నియమింపవలెనని డి. బి. ఆర్ రామచంద్రరావు, ప్రత్యేకో
ద్యోగిగారు పంపిన రిపోర్టుపై ఉత్తరువు జేసారా? ఉ:—లేదు.

కడప జిల్లా గ్రామముల ఏర్పాటులు

టి. ఎం. నరసింహాచార్యుగారు:—కడప జిల్లాలో గ్రా
మముల విజను పూర్తియైనది. ఇక యెన్ని మిగిలియున్నవి
ఉ:—రయ్యతల్లి గ్రామములన్నిటి యేర్పాటులు ముగిసినవి.
ఇంకను ప్రాప్తయిందీ గ్రామములు 128; మిగిలియున్నవి.

ప్ర:—ఈ యేర్పాటుల సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు
శ్రమించిన పరిపాలనా చిక్కులు వాటిలేనా? లేదు.

వ తేదీనుండి అట్టినియమములను తీసివైచి, జులై నాల తిరిగి
ఇచ్చివేయబడుటయు, జులై నాల ఖైదీలను తేలిక జైలునుండి
ఖైదీలను విడిపించుటయు జరగవలెను. సేరములయొక్క తాపా
తుకు దగినటుల జులై నాలు విధింపబడినవే గాని వారు ఖైదీలను
జాలని అపరాధములను విధించియుండలేదు. 800 సేరము
లలో జులై నాలను తగ్గించుటయే లేక తిరిగి ఇచ్చివేయుట
యే జరుపబడినది. జులై నాలను ఖైదీలను తేలిక జైలునుండి
వారలెల్లరు డబ్బు ఖైదీలను సమర్థులైయుండియు స్వబుద్ధిచే
ఖైదీలను విడిపించుటయే యున్నారు.

ఈ జులై నాల విధింపబడినవారలయందు ఇటీవల వరదల
వలన నష్టపడినవారికి సాహాయ్యంతో ప్రత్యేక సౌకర్యము లా
సంగబడినవి.

ఖైదీల విడుదల

మా పిల్లల ఖైదీల విడుదలయందు సంపూర్ణమైనట్టియు, న్యాయ
మైనట్టి విచారణ సలుపబడినది. 7 సంవత్సరములవరకు శిక్ష
విధింపబడినట్టి 1,820 మంది ఖైదీలయొక్క కేసులు ప్రత్యేక
ప్రత్యేకముగ విచారించితిమి. సేరములయొక్క తారతమ్యము
నుబట్టి సేరములను విభజించితిమి. తిరుగుబాటుకు కారకులను,
నాయకులైనవారిని ప్రత్యేకించి, వైతరగతికి జేరినవారు విడివి
పెట్టబడుటకు ఆర్డరును సూచించబడినది. వారలయొక్క పూర్వ
జీవితచరిత్రనుబట్టియు, సత్త్వవర్తననుబట్టి బాగ్రతతో పరిశీ
లించి విముక్తులను జేయునటుల అనుమతించితిమి.

ప్రస్తుతము ఖైదులో నున్న ఖైదీలలో 600
ఖైదీలు వదలిపెట్టబడుదురు. అందుకుగాను వెంట
నే ఆర్డరులు పంపబడునున్నవి.

సభ్యులెల్లరు కరతాశ్చర్యములచేతను ఉత్సాహంతోయము
వెలివిచ్చిరి.

డి. బి. యమ్. కృష్ణన్ నాయుడుగారు ప్రభుత్వసభ్యుని
ప్రశంసించుచు, ఈ ప్రకటనవలన పాలకపాలకులకు స్నేహభావ
ము వృద్ధిగాను నని నుడివిరి.

కె. ఉప్పినా సాహెబుగారు:—మా పిల్లలపై విధించిన జులై
నాలను ఇయ్యవలసినది” యను తన ఉపపాదన నుపసంహరించు
కొనిరి.

టి. యమ్. మొహిదీన్ సాహెబుగారు:—గౌ. నాపు
గారిని ప్రశంసించిరి.

స్థానిక సంఘాభివృద్ధిమండలి వృత్తిపన్ను విషయమై సవరణ
ఉపపాదన రా. బి. టి. యమ్. సరసింహాచార్యులుగారు
మానుకొనిరి.

“కోయంబత్తూరు ఫారెస్టు కాలేజీ సాధ్యమైనం
తత్వరలో తీసివేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి ఈ
శాసనసభవారు సిఫార్సు చేయుచున్నారు.”

అను ఉపపాదన బి. మునిస్వామి నాయుడుగారు ప్రవేశ
పెట్టుచు ఇట్లు పల్కిరి:—

ఫారెస్టు శాఖలో ఆదాయముకంటే వ్యయము చాల అధి
కముగ నున్నది. కాలేజీయందు మద్రాసు రాజధాని విద్యార్థుల
సంఖ్య చాల స్వల్పము. ఇతర రాజధానులనుండి, ఇతర ప్రభుత్వ
ములనుండి వచ్చు విద్యార్థుల సంఖ్య అధికము. ఇతర ప్రభుత్వముల
వారు మనకి ఒక్కొక్కరికి రు. 1500 లు మాత్రమే పంపుచున్నా
రు. కాని వారికి శిక్షణ కనవలయును రు. 5,000 లు అగుచున్న
ది. కనుక ఇట్టి పరిస్థితులందు కళాశాలను ఉంచుట! ఎంతయు
ట! యమమది విచారణయొక్కము.

1. కొలదినుండి రేంజర్లు మాత్రము తయారుజేయబడుచున్నారు.
రివియండ్ గారు కళాశాలను తీసివేసిన రేంజర్లు శిక్షణ ఎచ్చట
బడయగలరని ప్రశ్నించియుండిరి. ఇతర రాజధానులకు విద్యార్థ
ులనుబంపి శిక్షణ గావించగూడదా? ఇచ్చట అధికవ్యయము
కొనబడుటకు మార్గం దేరాదాను మన విద్యార్థులను బంపి
శిక్షణబడయనట్లు ఏర్పాటుజేయ వీలులేదా? మితవ్యయసం
భుమువారి నివేదికయందు కళాశాల బడ్జెటు జమాఖర్చులు

సరిపావలెననియు, వ్యయము తగ్గించుమార్గముల వారయవలయు
ననియు సూచించియుండిరి. మితవ్యయ సంఘమువారి సిఫార్సు
లను ప్రభుత్వమువారు రెంతవరకు ఆచరణయందు పెట్టిరో
తెలియ గోరుచున్నాను. అటుల ప్రభుత్వమువారిచే ఆచరింప
బడని పక్షముందు కళాశాలను తీసివేయుటతప్ప అన్యమార్గాను
సరణము లేదని తలంచెదను.

గౌ. సర్ ఆర్థర్ నాపుగారు ఉపపాదకులకు సమా
ధాన మొసంగుచు రాష్ట్రీయ స్వతంత్ర్యము గోరు నీదినము
లలో మన రాజధాని విద్యార్థులను దేరాదూనుకు పంపుట
సమంజసము గాదనియు, దేరాదూను కళాశాలవారు మన
విద్యార్థులను చేర్చుకొనని కారణముననే దక్షిణదేశమున దీకళా
శాల ప్రారంభింపబడినదనియు, మితవ్యయ సంఘమువారు
ఖర్చు తగ్గింపవలసినదిగ కోరకగాని కళాశాల తీసివేయవలసి
నదిగ ఏమాత్రమును సూచించలేదనియు, కోయంబత్తూరు కళా
శాల, బొంబాయి, మధ్యరాష్ట్రములు, ఒరిస్సా, బీహారు, సింహ్య
శము, తిరువాళ్ మారు విద్యార్థులందరికి శిక్షణ యొసంగుచున్న
దనియు, మితవ్యయ సంఘమువారి సిఫార్సులను ప్రభుత్వము
వారు మార్పుగావించు: తద్దేశించరనియు నుడివిరి.

ఖా. బి. కలిముల్లా సాహెబుగారు మద్రాసు రాజ
ధాని ఇతర రాష్ట్రములకుంటే వీరదేశలో నున్నదనియు అట్టి
యెడల మన ప్రభుత్వ వ్యయము పై ఇతర రాష్ట్ర
విద్యార్థులకే శిక్షణయొసంగబడవలెననియు ఇతర రాష్ట్ర
ములతో పోల్చిన ఈ కళాశాల యంతటి ఒక్కొక్క విద్యార్థికిగ
వ్యయము అధికమనియు రేటుపేయర్ల డబ్బివిధముగ వృధచేయ
బడగూడదనియు నుడివిరి.

ఏ. రంగనాథ మొదలియారుగారు ఉపపాదనపై మా
ట్లాడుచు మితవ్యయ సంఘమువారి శిఫార్సు ప్రభుత్వసభ్యుని
అభిప్రాయములందు మార్పు గలిగించెననియు అందుకు ఫలితము
గా రు. 20,000 ల వ్యయము తగ్గింపబడునని ప్రభుత్వసభ్యుడు
పల్కినందులకు తాము సంతసింపితిమనియు అందుచే ఉపపాద
నను స్థిరీకరింప నవసరము లేదనిరి.

ఉపపాదకులగు బి. మునిస్వామి నాయుడుగారు గౌ.
ప్రభుత్వసభ్యుడు ఇచ్చిన సమాధానము వినినపిదప తమ ఉపపా
దన నుపసంహరించుకొంటిమని తెల్పిరి.

శి సురద్రుచ్చేయటనుగూర్చి స్టాండింగ్ ఆర్డరుల
సవరణ ఆమోదింపబడెను

టి. ఆదినారాయణ తెట్టిగారి క్రింది ఉపపాదన ప్రవేశ
కపెట్టిరి.

“ఏసర్వే నెంబరులోని భూభాగమైనను అనావృష్టివలన
గాని మరియే పాతాత్తు ప్రమాదమువలనగాని సాగుచేయ నన
రా మైన అట్టి భూమియందు కొంతభాగము పండినను ఆసర్వే నెం
బరులోని భూమిసంతయును తొలగించునటుల బోర్డువారి స్టాం
డింగ్ ఆర్డరులను మార్పుచేయవలసినదిగ ప్రభుత్వమువారి కీ సభ
వారు శిఫార్సుచేయుచున్నారు.”

పిదప నిట్లు నుడివిరి. బోర్డువారి స్టాండింగ్ ఆర్డరుల ప్ర
కారము ఒక సర్వే నెంబరులోని భూభాగమంతయు పూర్తిగ
పండక పోయిననే శి సురద్రుచ్చేయటమనునది ఒక కారుకై
నను నీరులేని సమయములలో వీరప్రజలకు శిస్తుభాధ తొలగు
టకుగాను, ఈ ఉపపాదన ఉద్దేశింపబడినది. వీరప్రజల కష్ట
ములు గమనించి సాదరదృష్టితో సభవారి ఉపపాదన నంగీక
రింపవలయునని నుడివిరి.

రా. బి. టి. ఏ. రామలింగ తెట్టిగారు ఉపపాదన బల
పరచుచు రైతులయొక్క భూములందరి పల్లపు ప్రదేశములకే
వీరుపారుదల గావించబడి, కొంతభాగమే పండినను, సర్వే
నెంబరులోని మొత్తము భూమికంతటికి శిస్తుకట్టవలసినప్పుడు
న్నదనియు ఇది సామాన్యరైతులు భరించలేరనియు కావున ప్ర
భుత్వమువారు సభ్యులును శ్రద్ధతో గమనింపవలయుననికోరిరి.

లేసుగారు ఉపపాదనకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడుచు
తాము రివియూ అధికారిగనున్న యనుభవమునుబట్టి ఉపపాద
కులు సూచించినవిషయ మెన్నడును తమయనుభవములో జరిగి
యుండలేదనియు ఉపపాదన ఆచరణకంటే, సిద్ధాంతముపై
నెక్కుడుగ ఆధారపడియున్నదని నుడివిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఉపపాదన బలపరచుచు
పాలములందు రి భాగముల పాలు పండక పోయినను శిస్తు రద్దు
చేయుటకు పెట్టుకొనిన అప్లికేషనులపై అనేక పర్యాయముల
సరియగు విచారణలేక నిరాకరింపబడి, మొత్తము ప్రామిషై
శిస్తువిధింపబడుట వలనవారు జరిగినదని నుడివిరి.

రా. బి. ఎ. ఎస్. క్రిష్ణరావుగారు ఉపపాదనను బల
పరచుచు ఈ సమస్యవిషయమై చాలకాలమునుండి ప్రజలకు

ప్రభుత్వమువారికి నడుమను వ్యవహారము నడుమనున్నదనియు, భూమియందలి అధికభాగము పండితో భూమికంటెకును శిస్తు పనులచేయుట వ్యాపకమును క్రమమును గాదనిరి.

గౌ. సర్ మహమ్మద్ హబీబుల్లాగారు మాటలాడుచు శిస్తుగడ్డచేయుటలో రైతుకు ప్రభుత్వముపై హక్కులేదనియు, ప్రభుత్వమువారి దాక్షిణ్యముపై ఆధారపడినట్టి విషయమనియు పలువురుసభ్యులు రైతుకు హక్కుగలదని అభిప్రాయపడుచున్నారు. అది పారపాలనియు, రీసెటిల్ మెంటులో శిస్తు విధించునపుడు కాబట్టితేలు క్రమముగ నుండుననియు, ఒక్కొక్కప్పుడు ట్రాముములును గలుగుననియు గమనించియుండి సగటున పండినట్టిపంటపై 100 కి 15 మొదలు 20 వంతువరకు తక్కువగాని శిస్తును విధించినారు 1885, సం॥ వరకు రెమి వన్స్ లో సంగతుల రివిన్యూకామియందు ఒకభాగముగనుండెను. ఇ య్యది మొ గ లా యి ప్ర భు త్వ ము వారి ననుసరించినట్టిది. ప్రస్తుత మొసంగబడు రె మి వ ను లకు 1885 సం॥ లోపుగ నొసంగబడువానికి చాలజేదముగలదు. కర్నూలుపంటయొక్క సరియగువివరములను తయారుజేయుచాలకు. అది రివిన్యూఅధికారి పరీక్షింపజేయవలెననియు అట్లు కరణముపంటవివరముల నివేదికను తయారుజేయగలిగినను క్రమముగ సబ్డివిజన్ లో తేదీలతోద్యోగులు పంటలేమిని సరికించజాలరు. నిజముగ కాలములుసరియైనట్టితే పంటలు పండినపుడు ప్రభుత్వమువారు రెమివనులను తగురీతి నొసంగుట తేమిసంబంధములేదు. రివిన్యూకామి ఎక్కువవుచు, అవరిమి తముగ ఉద్యోగులు నియమించుటను, తగ్గించినామనస్సనాత్రముల పై నడుప ప్రయత్నములు జేయుచున్నాము. అందులకు ప్రత్యేక ఉద్యోగియొకరు నియమింపబడియున్నారు. ఉపపాదన తీర్మానింపబడిన మాతముగ మరొకంతభవమును సభవాచింశాన్విత జేయవలయుండును. కావున ఉపపాదకులు తమఉప పాదనను ఉపసంహరించుకొనగోరెదను."

పిదప ఆదినారాయణశెట్టిగారు కృష్ణముగ ప్రతివాదములకు జవాబొసంగి ఉపపాదనవోటుకు తెట్టగోరిరి.

వోటుకు పెట్టుబడి ఉపపాదన సభ్యులందరిచే ఆమోదింపబడెను.

నేటికి సభ్యులు సమావేశమును చాలించిరి.

నేటి కార్యక్రమము

సెల్లె మెంటరీ గ్రాంటులపై చర్చ

మదరాసుశాసనసభ వారిదివసము 1885 సమావేశమై సెల్లె మెంటరీ గ్రాంటులనుగురించి చర్చించిరి. ఎక్కువ చర్చలేకయే గ్రాంటులు సభవారిచే చాలవర కంగీకరింపబడెను.

సభలో వార్తాపత్రికను చదువుట

ప్రశ్నోత్తరముల సమయమున గౌ. సర్ ఆర్థుర వ్యాపు గారు "దెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సును" సభలో జదువుచుండగా సత్వముగ గారు సభయందు వార్తాపత్రికల జరుగవచ్చునాయని అన్వేషించి ప్రశ్నించుచు కామస్ససభ్యుల డిట్టిచర్యలకాశ్రియముగ పరగణించబడెనని యుద్దాహరించిరి. అధ్యక్షుడు ప్రశ్నోత్తరముల సందర్భమునగాని సభాకార్యక్రమమునకు సంబంధించిన వివరములను దెలుపుటగాని అట్లుజేయవచ్చునని నుడిచెను. సర్ ఆర్థుర వ్యాపుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు తాను వార్తాపత్రికను జదువుచున్న విషయము నిజమేనని యంగీకరించెను. (నవ్వు) కాని అస్సాముకులీలకు సంబంధించి చెలిసికొనుట కట్లానిర్బంధింపబడిన సమాధాన మొసగెను.

ఒక వైద్యాధికారి జేయుచున్న పని

రెవెన్యూ కర్నూలు రజాకు వి. ఎం ఎస్. గారు తంజావూరు జిల్లా వైద్యాధికారిగనుండి జేయుచున్న పని యేమని సత్వముగ గారు అడిగిన ప్రశ్నకు స్థానిక సర్పంచిపాలన మంత్రి ప్రత్యుత్తరమొసగుచు ఆతడు అసిస్టెంటు సర్జనలొనర్చుననిని తిరిగిజేయుననియు, అప్పుడప్పుడు విద్యార్థుల వివరములను తానుగమనించెను. ఈ ప్రత్యుత్తరము సభ్యులను సంతృప్తిపరుప జాలకపోయెను. అందుచే రజాకుగారి నర్చు పనియొక్క స్వభావమేమని తిరిగి ప్రశ్నింపగా "శివపరీక్ష" అని ఒక సభ్యుడు ప్రశ్నముగ నుడిచినప్పుడు సభయందు పెద్దనవ్వులతో ప్రతిస్పందింపబడినది.

సభాకార్యక్రమ నివేదికలను మరునాడే సభ్యులకందజేయుట

ప్రశ్నోత్తరముల యానంతరము డిల్లీ కృష్ణకామయ్యగారు సభ్యులకు, గతవారకార్యక్రమము యొక్క సంగతులు ఈ

దినమున సందర్శించినదనియు ఇందుచే సభ్యులకు చాలయవయోగకరముగనుండుననియు ఈ ఆచారమును ఇక మిదగూడ సాగించుచుండవలసినదనియు గోరిరి.

స్టాండింగు అగ్డరులకు సవరణలు

ఈదినమున మొదట జి. రాశీమౌర్యరావు, ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు, స్టాండింగు అగ్డరు పరిపాలించుటకు నోటీసు వ్రాసిన సవరణలను చర్చించవలసి యుండెను. కాని లామెంబరు గారికింక పైన నీ ప్రతిపాదనలను రావోపు మంగళవారమున నుపహరించుటకు కృష్ణరావుగారును, జి. రాశీమౌర్యరావు గారును అంగీకరించిరి. తరువాత సెల్లె మెంటరీ గ్రాంటులపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

సెల్లె మెంటరీ గ్రాంటులు

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు; ఇటీవల దక్షిణ ఆంధ్రాట, కావేరి, తిరుమనాపల్లి, కోయంబత్తూరు డివిజనులకు వరదలవలన గలిగిన నష్టములను మరమ్మత్తు జేయుటగాను రు 699800 లు సెల్లె మెంటరీ గ్రాంటుల నొసంగవలసినదని గోరిరి. జి. రామలింగంశెట్టిగారు గ్రాంటును బలపరుచుచు, అనేక ప్రదేశములందు, కాలువలయొక్కయు నదులయొక్కయు గట్టులను బలముగను ఎత్తుగను నుంచుటకు ప్రభుత్వమువారు తగు శ్రద్ధపున్నుకొనుట లేదనియు, ఈవిషయమున కలెక్టరుచాల అలస్యమొనర్చిననియు ఆక్షేపించిరి.

జి. బి. కృష్ణను నాయగారు:—ఈదినము నెట్లు సంపాదించుకో దెలుపవలెనని యడిగిరి.

గ్రహముగారు:—ఇతర కామియందు మిగిలిన మొత్తము లచే నీ మొత్తము పూర్తి జేయబడును అట్లుగానిచో ప్రభుత్వ ఆదాయవృద్ధికయందు లోటుగా నిలచియుండును.

గ్రాంటు సభవారిచే సంగీకరింపబడెను.

గంజాము తుపానువలన గలిగిన నష్టములు

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:—(2) గతవత్సరము తుపానువలన గంజాము, వైశాఖపట్నము, తిరునల్వేలి జిల్లాలందు గలిగిన నష్టములను మరమ్మత్తుజేయుటకును, గోదావరి హద్దునకున్న డివిజనునందు రెవెన్యూనింగు కార్యములకొరకును రు 96700 లను గ్రాంటుజేయవలెను. ఈమొత్తము మిసలేని యస్. XXXV గ్రాంటు రూ 95700 నుండి చెచ్చింపబడును.

ఒక సవరణ

విశ్వనాథనామగారు మొత్తమునందు రు 10 ల తగ్గింపవలెనని ప్రతిపాదించుచు బాహుదా వరదలవలన గతవత్సరము ఇరిగేషను వర్కులకు చాలనష్టము గలిగినదనియు కాని వానికి ఇంతవరకెట్టి మరమ్మత్తును నొనర్పలేదనియు నుడిచిరి. ఇందు వలన నీవత్సరముగూడ వ్యయపాటు కార్యములు ఆగిపోవలసి నయ్యుండును.

సి. పి. రామస్వామిగారు:—బాహుదానని వరదకట్టలు ఇప్పుడు మరమ్మత్తులలో నున్నవి. మైసూరు ఇరిగేషను వర్కులకు మరమ్మత్తు లవసరమునచో ప్రభుత్వమువారు గమనించెదరు.

శశిభూషణ రథోగారు:—సవరణను బలపరుచుచు, వాదమును, తుపానును సభవించి ఒకవత్సరమైనను ప్రభుత్వమువారికింక ఎక్కువ చురుకుగ పనిని ప్రారంభింపకపోవుట విచారకరమని నుడిచెను.

సభవారి యనుమతిపై సవరణ యుపసంహరించుకొనబడెను. తరువాత గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను.

కృష్ణానది వరదగట్టల మరమ్మత్తు

(3) తరువాత సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:—కృష్ణానది వరదగట్టలను బాగుజేయుటకు ఇతరపనులకుగాను రు 182700 లను గతవత్సరము తుపానువలన ఋషి కల్వె ఇరిగేషను వర్కులకు సంబంధించిన నష్టములను మరమ్మత్తుజేయుటగాను రూ. 17000 లను నొసంగవలసినదని ప్రతిపాదించిరి.

ఈగ్రాంటుపై నెట్టి చర్యయు నవసరములేకయే అంగీకరింపబడెను

కావేరి మెటూరి ప్రాజెక్టు

(4) సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:—కావేరి మెటూరి ప్రాజెక్టు సందర్భమున ప్రాథమికపనులను ప్రారంభించుటగాను రు 6700 లు గ్రాంటు జేయవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ప్రాజెక్టును ప్రారంభించుటగాను ఆ ప్రదేశమునకు సామగ్రిని తేర్చవలసియున్నదనియు అందుకొకకోడ్డును నిర్మించుటకు గానీ మొత్తము గోరబడుచుండెననియు అయ్యగారు నుడిచిరి.

వెల్లింగి గొండరుగారు:—పైగ్రాంటునుండి రు 10 లను తగ్గింపవలసినదని యుపపాదించిరి. మెటూరి ప్రాజెక్టు

పనిని ప్రారంభించుటకు గాను సామానులు మొదలగు వానిని తీసికొని వెళ్లుటకు గాను రోడ్డునేర్పరుపవలసియున్నదనియు అందులకుగరగుంటు అత్యవసగమున రామస్వామి అయ్యగారు నుడిచిరి. ఈ ప్రాజెక్టులను సంతకాభము గలుగునో కాలు వజేయు ప్రాంతములనుండి వెళ్లునో విచారించబడవలెను. ఈసందర్భమున ఆయా ప్రాంతముల ప్రజల యభిప్రాయములను ఇరిగేషను ఎక్కువ ఫర్మలయభిప్రాయమును దీసికొనవలెను.

సి. పి. వెంకట రామయ్యగారు ప్రతిపాదనపై మాటలాడుచు వరదలచే భూములు మెట్టజేసినవారికి భూమి మరమ్మత్తుల కొరకుగాను ప్రభుత్వమువారు ఋణముల నొసగవలెనని గోరిరి. హబీబుల్లాగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు అట్టి ప్రజలనుండి దరఖాస్తులు వచ్చినయెడల వానిని గురించి ఆలోచించెదమని నుడిచెను.

వెల్లింగి గొండరుగారు:—మెటూరి ప్రాజెక్టు రాక పూర్వము కమిటీ యేర్పరుపబడునని దెలిసెను. అందుచే నీ కమిటీవా రేపడతలపై విచారణను సాగించెదరని దెలియగోరుచున్నాను. కోయంబత్తూరు, నేలలు జిల్లా ప్రజలకివిషయము చాలముఖ్యమైనది.

సి. పి. రామస్వామిగారు:—పై కమిటీవారి కార్యక్రమము రహస్యముగ నుండునది. వానిని గారవనీయ సభ్యుడు స్యయముగ విచారించవచ్చును. కాని అవి యన్నియు, ప్రాజెక్టు తయారైన తరువాత కాల్యాల నేర్పరుచుటకు సంబంధించినవి. ప్రాజెక్టు నిర్మాణమును ప్రారంభించుటకు పూర్వము అచ్చటకు రోడ్డుజేయుటను గురించి మాత్రమే ఈ గ్రాంటు దెలుపుచున్నది.

సవరణ యుపసంహరించుకొనబడిన తరువాత గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను.

హైద్రా ఎలెక్ట్రిక్ కుళాయి

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:—ఈవత్సరాంతమునరకు హైద్రా ఎలెక్ట్రిక్ అధికారిలనుంచుటకును, నేలగిరి జిల్లాలో నీ పై క రా జ ల పా త ము ను తి రు న శ్వే లి జిల్లా లో పా ప శా క న ము నీ క్రి ము ను పరిశోధించుటకుగాను రు 18900 ల నొసంగవలసినదని ప్రతిపాదించెను.

వెల్లింగి గొండరుగారు:—మొత్తమునందు రు 10 ల తగ్గింపవలెనని సవరణ నుపపాదించుచు హైద్రా ఎలెక్ట్రిక్ కుంట్లాట్టులను ప్రత్యేకవ్యక్తుల కొనగ గాదని నుడిచిరి. పాడిశ్రామికమును, ప్రజాభివృద్ధి జూచిననగూడ నిట్టియుఖ్యమును ఎలెక్ట్రిక్ కుంట్లాట్టులను కంట్లాట్టుల నొసగునపుడు పరిశ్రమలవారిని ప్రజలను సంప్రదించవలెను.

సి. వెంకటరామయ్యగారు:—ఎలెక్ట్రిక్ కుంట్లలో నిప్పుడు జరుగుచున్న రాయబారములను ఈచర్చవలన భంగపరుచుట మాయుడకముగాను. అట్టి కుంట్లను ప్రభుత్వమువారికిని జరుచున్న రాయబారముల నొసగును దెలుపవలెనని గోరెదము. కోయంబత్తూరు పారిశ్రామిక ప్రదేశము అందుచే విద్యుచ్ఛక్తియొక్క ఖరీదు అధికముగానుండి కాగిత పుచ్చుకొనవలెనని మాత్రము గోరుచున్నాము

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:—ఈ విషయముభ దీర్ఘమును ప్రకటన మొనర్చుట నాయు డ్దేశము గాదు. ప్రస్తుతము హైద్రా ఎలెక్ట్రిక్ కుంట్లనుగురించిన వివరములనన్నిటిని దెలుపుచో అవిషయమై కంట్లాట్టులనొసగుటకుగాను వేర్వేరుకుంట్లలో జరుగుచున్న రాయబారములకు భంగముగలుగును. ఇట్టి పరిశ్రమల నితర ప్రాంతములలో సభివృద్ధిపరచి ప్రోత్సహించుటయొక్క ఆవశ్యకతను ప్రభుత్వము వారు గుర్తించియేయున్నారు.

సవరణ యుపసంహరించుకొనబడినతరువాత గ్రాంటు ఆమోదింపబడెను.

తుపానుచే బాధపడినవారికి సహాయము

ఖాన్ బహదరు సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లాసాహెబు జవాబుగారు:—1928 సం॥న తుపానువలన విశాఖపట్నము జిల్లాలో బాధపడిన ప్రజలకు సహాయముకొరకు రు 550 లను గ్రాంటుజేయవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ఈమొత్తము మిసలేనియను XXXV గ్రాంటునుండి చెచ్చింపబడును.

హబీబుల్లాసాహెబుగారు, పైగ్రాంటు నుపపాదించుచు, గతవత్సరమున, ప్రజలలో బాధితులకు సహాయమునర్చుట కొనబడిన మొత్తములో రు 5500 లు చెల్లించబడకపోవుటచే ప్రభుత్వమువారి కోశాగారములో గలుపుకొనబడెననియు, బాధితులలో నీవారికి చెల్లించేయందుగృహనిర్మాణములకు సహాయమునర్చుటకు మొత్తము చెల్లించబడుననియు నుడిచిరి.

గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను.

అస్సెస్మెంట్ సెక్రటరీల వేతనము

ఆర్. ఎ. గ్రహముగారు:— అస్సెస్మెంట్ కార్యదర్శుల వేతనమును, సెలవుల అల్లవెన్నును, చెల్లించుటకుగాను రు 6000 లు గ్రాంటు నొసగవహించినదని ప్రతిపాదించగా సభవారిచే సంగీకరింపబడెను.

రాష్ట్రీయ వస్తు సరఫరా శాఖలు

రా. బ. సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు రాష్ట్రీయ వస్తు సరఫరా శాఖల వ్యయమునకుగాను రు 10681 ల నొసగవహించినదని ప్రతిపాదించగా సభవారిచే సంగీకరింపబడెను.

పల్లెటూళ్లలో వైద్య సహాయము

పానుగల్లు రాజాగారు:— పల్లెటూళ్లయందు వైద్య సహాయము నొసగుటకుగాను రు 50564 ల నొసగవహించినదని ప్రతిపాదించిరి.

పల్లెటూళ్లలో ప్రజలకు వైద్య సహాయము నందుటకు లోనికి దెచ్చుటకుగానేర్పరుపబడిన స్క్రిముప్రకార మినా 220 వైద్యశాలలను ఏర్పరుపవలసియు, ఈవత్సర మందులకు 50564లు కావలసియుండును. ఇంతవరకును, పల్లెటూళ్ల ప్రజలకు వైద్య సహాయము మొనర్చుటకుగానేర్పరచుటయును నొసగవహించినదని ప్రతిపాదించిరి. అందుచే నీస్క్రిమున కావశ్యత యధికముగలదు. దాని ప్రకారము కొంతమంది డాక్టర్లు పల్లెటూళ్లకు జని అచ్చటనే నివసించునట్లు నర్పించుదురు. వీరికి ప్రభుత్వమువారిచే నెల 1 కి 50 లేక 60రూపాయల చొప్పున నొసగబడును.

పి. ఆంజనేయులుగారు:— ఇట్టి సహాయమునకు పల్లెటూళ్ల ప్రజలు ప్రభుత్వము నెడల జాలకృతజ్ఞతతో నుండును. కాని ఈస్క్రిము ఎంతవరకు జయప్రథమమనో చాల సంతోషము. ఇంచుమించువరకును డాక్టర్లు, ఈస్క్రిములోని మరతల సంగీకరించి, పల్లెటూళ్లకుపోయి నివసించెద రనియు, వీరిలకు విద్యముగ వైద్య సహాయ మొనర్చెదరనియు, నెందుటకు నీలుతేదు. వారికి నొసగు నద్దేశించబడిన మొత్తమునకు ఆకర్షకముగ నూడ లేదు.

పానుగల్లు రాజాగారు:— ఈ స్క్రిములోని మరతుల సంగీకరించి పల్లెటూళ్లలో నుండి ప్రజలకు వైద్య సహాయ మొనర్చుటకు తగినంతమంది లభించెదరనుటకు సందియములేదు. ఇప్పటికే ప్రభుత్వమువారికి చాలవరకును వచ్చుచున్నది. ఉదాహరణముగా లేక వాదనలను దాక్షిణ్యము చాలమందిగలదు. పల్లెటూరియందు ప్రతిదినము 80 చొప్పున వైద్య సహాయమునకు వలెనని ప్రభుత్వమువారు గోచెదరు.

పి. రామలింగముచెట్టిగారు:— ఈ స్క్రిములోని వైద్యులు, పల్లెటూళ్లలో సినిమా సమర్పణమునవారుగ నుండవలెననెకాని పట్టణములనుండి పల్లెటూళ్లకువెళ్లివచ్చువారుగ నుండరాదు. వీరి కొనుగడన సహాయమును దులచి గూడకలిపి ఒకగలదునో వేరుగ నొసగబడునో యెవతేదు. అంతయిగాక వారు పనిజేయుచోట్లా కంపౌండులు లుండవలెను. ఆవ్యయమును గురించి ప్రభుత్వమువారికి వలెనని విచారించిరి? కంపౌండులు లేకుండ పని జరుగుట అసాధ్యము. ఈ విషయములన్నియు బాగుగా పరిశీలింపబడువరకును ప్రస్తుత ప్రతిపాదన నాపియుంచవలెనని గోరుచున్నాను.

అంతట సభవారు అల్పావరములకు లేచిరి.

బక్రీదుదొమ్మి

భీష్మకమిషనరు పోలీసువారి నభినందించుట

భిల్ల, అక్టోబరు 16:— భిల్లభీష్మ కమిషనరు డి. ఆర్. ఆరుట్టుగారు భారత మేజిస్ట్రేట్లయొక్కను, పురప్రముఖులయొక్కను సేటి యందును భిల్ల జిల్లా పోలీసుదళము నాటికే హజారి మైదానముమీదికి రప్పించెను. పోలీసు సీనియరు సూపర్వైంటెంటు కమాండరు జయ్యుగానుండి రానందున సి. వి. డి. పోలీసు సూపర్వైంటెంటు కమాండరు జయ్యుగారు వారలకు పర్యవేక్షించుచు మొన్నటి బక్రీదుదొమ్మిలో జరిగిన దొంగిలాలలో వారు చక్కగా పనిచేసినందుకు వారినభినందించుచు భిల్ల పోలీసులకు గాఢాభినామ పంజాబు పోలీసులోని నదియొ అట్టి పంజాబు పోలీసుయొక్క గౌరవమును వారు నిజజ్ఞులైరినియు చెప్పెను. ఓర్లు, బ్లెస్ డెన్, ఖాన్ సాహెబ్ యిక్రాముల్ హాజీ, ఖాజా సాహెబ్ దాఖిరాద్దీన్ గార్లయొక్కయు, యిన స్పెక్టర్లయొక్కయు చెమర్చేవత్సరి గార్లయొక్కయు, సార్వేట్టుమాగర్, విడిల్ గార్లయొక్కయు, సబ్ యిన స్పెక్టర్ల హరిపాల్, బామిరాద్దీన్ గార్లయొక్కయు నామములను ప్రత్యేకముగా పేర్కొని దొంగిలాలలో లాఠీదారులను నిలుపుటకు మరుగుగా పనిచేసినందుకు వీరు ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులని చెప్పెను. అచ్చటికివచ్చి యాళ్లు పోలీసు యుద్ధోగుల చిత్రకమిషనరుకు తెలియజేయుచు కమిషనరు వారలనందరిని తేరుతేరుగా అభినందించెను.

ఆంధ్ర సభలకు గాను శాసనసభ

మూ య బ డు ను

ఫలాహారాంతరము చర్చ

నేడు ఫలాహారాంతరము శాసనసభ గూడినపుడు, స్థానిక స్వపరిపాలనాభామంత్రి వైద్య సహాయమునకుగాను గోరిన రూ 50,564 స్పెషియల్ గ్రాంటును, అభివృద్ధిశాఖ మంత్రి పశువుల యభివృద్ధిశాఖలకుగాను గోరిన రూ 41000 గ్రాంటును అంగీకరించబడినవి.

తరువాత సి. ఆర్. రెడ్డిగారు యిట్లు ప్రతిపాదించిరి:—

రేపు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ ఈనగరమున గూడనున్నది గాన ఆంధ్ర సభ్యులు హాజరుగుటకు పిలుగునట్లు 1.30 గంట దాటినపిదప ఈనభా కార్యక్రమమును నిలుపు జేయవలెను" అని ప్రతిపాదించిరి. ప్రతిపాదన ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను.

పిదప ఇరిగేషను డిల్లు సవరణలు చర్చింపబడెను. వివరములు రేపు ప్రకటింపబడును.

బొంబాయి శాసనసభ

పూనా, అక్టోబరు 16:— అధ్యక్షుడు ఒప్పకొన్నట్టి యుగవర్షం ఒప్పకొనకట్టియు నీసంవత్సరములోని తీర్మానములను చూపునట్టి యొక స్టేటుమెంటు నొసంగవహించిన ఆర్. జి. ప్రధాన్ యం. యల్. సి గారొక ప్రశ్నను పంపిరి. కాని చర్చలలో గవర్నరుగారి నామమున తీసికొని రాకుండనని అధ్యక్షుడు దాప్రశ్నను ఒప్పకొనలేదు. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును గూర్చిన ప్రశ్నను చర్చించుటకునైనది ఈసభ్యుడే నిన్ను నొక తీర్మానమును తెచ్చినపుడు ప్రశ్న యిప్పుడు క్రొత్తగవుట్టినది కాదు. గవర్నరుగారు సభ్యుడు తీర్మానమును గురించిన నోటీసును పంపియుండువలెననెదనీ కారణమున ఆప్రశ్న వాయిదా వేయబడెను. క్రిందటి సమావేశమునకు పూర్వమే దీని విషయమై యాసభ్యుడొక తీర్మానమును పంపినట్లు తోచుచున్నది. కాని దీనిని అధ్యక్షుడు ఒప్పకొనినను గవర్నరు ఒప్పకొనలేదు.

వైకం సత్యాగ్రహము

అమమిపండుగ

అమమిపండుగ సమీపించుచుండుటచే సంఘమువారు చాల యేర్పాటులను చేయుచున్నారు. ఆవారమున కరపత్రములను పంచివెట్టెదరు. మత సాంఘిక రాజకీయ విషయకాంక్ష న్యాసముల నొసగెదరు.

జార్జి జానెఫుసలిగారు ఆశ్రమమునకు వచ్చి అన్ని శాఖలను పరిశీలించిరి. గాంధీగారు ప్రాశస్త్యజేసిన సువార్త ఆశ్రమ వాసులకు మొదట నామయే తెలియజేసెను. కృష్ణస్వామయ్యకు సలిగానికి అంజనోరాధిభ్యము నొసగిరి.

పోలీసు కమిషనరు పిట్టగారు ఆశ్రమమునకు రాగా కార్యదర్శి అన్ని శాఖలను చూపించెను. వరదలు హెచ్చుగానున్నపుడు తూర్పు పి థిని మొలలో తునీళ్లలో విలచి వలంటీరులు సత్యాగ్రహమున రించుచుండగా తీయబడిన చాయాపటమును పిట్టగారు చాల మెచ్చుకొనిరి. ఆయన కొక ప్రతినీ కార్యదర్శియొసంగెను.

వైకం నుండి యొక జతయును! నాగరకొయలు నుండి ఒక జతయును బయలుదేరిన వంబరు 12 వ తేదీని త్రివేండ్రములో కలిసికొని మహారాజగారి సందర్శించుటకు రెండుజతలలోను కొందరిని ఎన్నుకొందురు. వేలకొలది సవర్ణ హిందువుల సంతకములుగల మహాజనున వారు మహారాజు వారికి సమర్పించెదరు. సంస్థానమునం దంతటను సంచారము చేసి సంతకములను చేయించుటకు కొందరిని సంఘముగా నియమించిరి. వారు వైకం నుండి కాలినడకన బయలుదేరి మధ్యమ కాములలో నాగి యిరులను చేర్చుకొనుచు త్రివేండ్రము చేరెదరు. నాగరకొయలుజత ఎం. వి. నాయుడుగారి నాయకత్వము క్రింద బయలుదేరెను. ఈవిషయమున ఏర్పాటులచేయుటకు శ్రీశవరీనాథుగారు మున్నగువారు చెంగం చేరికె వెళ్లి అటనుండి కొచ్చి మీదుగా కత్తికోటకువెళ్లిరి. సత్యాగ్రహ స్వార్థకముగ నొకపాతశాలను వైకంలో ఏర్పరుచుటకు నిశ్చయింపబడెను.

(అ. ప్రె.)

బొంబాయి, అక్టోబరు 16:— ఇంపీరియల్ బ్యాంకు శ్రుతి నేటినుండి నూటికి 6వత్సర హెచ్చినది.

ప్రశాసక వార్తలు

ఆరోగ్యవన్యాసము:— హైదర్ శరిఫ్ మెట్రికోడు 8 డివిజన్ వద్ద రేపు సాయంకాలం 5.30 గంటలకు కలరానుగూర్చి కానిటరీ యిన్స్పెక్టరుగా రుపవ్యసించును.

జగన్నాథ కృజనసభ, ఎ గూరు:

1924 అక్టోబర్ 18వ తేదీ శనివారం సాయంత్రం 4.45 గంటలకు ఎరుంబూర్ హైకోర్టు, "వేదవిలాస్" గృహమున తిరువాలూరు మిన్ రాజాయిగారి పాటకచ్చే జరుగును.

కాలక్షేపము:— చింతాద్రిపేట అయ్యా మొదలిపిథి

లోనున్న కలవలకన్ను శ్రేష్ఠి గర్భస్థానములో 19 తేదీకి 4వంకాలము 4 గంటలకు చిదంబరం రాజగోపాల భగవతూరుగారు కుచేలోపాఖ్యానం హరికథగా చెప్పవారు. ఎల్లరును విచ్చేయునగును:—

తాతాయినుము ఉక్కుకంపెనీ

విచారణకై టారిఫుబోర్డువారు బొంబాయి చేరుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 16:— టారిఫుబోర్డువారు బొంబాయి చేరిరి. రేపటిదినమున తాతాయినుము ఉక్కుకంపెనీ నుండి సాక్ష్యము తీసికొనెదరు.

జంషడ్పూరులో పని నిలిచిపోవుట

పత్రికా ప్రతినిధితో మాట్లాడుచు తాతాకంపెనీ డైరక్టర్లు పీల్లెన అన్నివిధములుగాను మితవ్యయమును చేయుటకై ఉత్తరువు లిచ్చినట్లుగా జంషడ్పూరునుండి వచ్చిన నివేదికము రూఢియైనదేనని ఆర్. డి. తాతాగారు ప్రకటించిరి. కావరు కోకు ఒకనలును ఒక బ్రాహ్మణురేవును మూసివేయబడినవని ఆయన తెల్పెను. అందువలన ఒకయినవగనిలో పనిజరుగదు. తక్కిన నాలుగు కొలుములకును మిగతాగనులనుండి పనితగులును. ఇతరదేశములనుండియు ముఖ్యముగా యూరపుఖండమునుండియు యెక్కువగా ఉక్కుదీగుమతి చేయబడుచుండుట వలన సప్లై పడకుండ పోటీపడజాలకున్నామనియు జంషడ్పూరులో అమ్ముడుపోని సరకులు విశేషము నిలిచియున్నవనియు తాతాగారు చెప్పిరి. కావున సరకులను కొంచెము కొంచెముగానే తయారు చేయవలసివచ్చుచున్నది. పనిలేకుండ యెంత మందియున్నారని అడుగ సరియైనసంఖ్యను చెప్పలేకపోయెనుగాని కొన్ని వందలమంది యుండురని తాతాగారు భయముతో చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

అమలాపురం డిస్ట్రిక్టు మునసబు

కోర్టులో

O. P. No. 27 of 1924

కాకి నారాయణగారు— పిటివనరు,

నాగనూరి కామరాజుగారు— రెస్పాండెంట్లు

అమలాపురం కాపురమురాలు లేటు నాగనూరి నుబ్బారాయుడుగారిభాగ్య మాణిక్యంగారు తన తాలూకు ఆస్తులను గురించి యేవిధమయిన వినియోగమునున్నా చేయకుండా ది 28-10-23 సంగీతం లేదీని అమలాపురం గ్రామంలో నిస్సంతుగా చనిపోయినట్లున్నా ఆమెతాలూకు యావదాస్తిని ఆమెధర్మకు లిఖితసాక్షుడైన రెస్పాండెంట్లుకు హిందూ లాప్రకారం వారసత్వేనా సంక్రమించినట్లున్నా, దర్మిలాను అలాగా ది 9-6-24 సంగీతం లేదీని రెస్పాండెంట్లు పిటివనరు పెర వ్రాసియిచ్చిన రిజస్టరీ క్రయదస్తావేజుద్వారా పిటివనరుకు సంక్రమించినట్లున్నా, యా వగయిరా సంగతులు తెలియ పరుస్తూ లేటు మాణిక్యంగారిపేర నన్ను కొన్ని ప్రానోట్ల తన భాషత్రం తాలూకు రహారమీరు 2520-15-9 లు బాకీలు పిటివనరు వనూలుచేసుకొనుటకుగాను వారసత్వపు సర్టిఫికెట్టు యిప్పించుమని కోరి పిటివనరు యీ నెంబరు పిటివను దాఖలు చేసియున్నాడు. సదరు పిటివను నోటీసు నిమిత్తం ది 10-11-24 తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నది. కాబట్టి యీ నెంబరు పిటివనరు వారసత్వపు సర్టిఫికెట్టు యిప్పించుటకు యొరైన ఆక్షేపణచేయ తలచుకొన్నయెడల వారు ది 10-11-24 సంగీతం లేదీకి స్వయముగాగాని వకీలుద్వారాగాని హాజరై వాదించుకోవలెనని యింగుమూలముగా తెలియపర్చడమైనది.

అమలాపురం } తురగా శ్రీరామమూర్తి
11.10.24 } పిటివనరుతిరపు ప్టీడరు

ఎం గు ఇండియా

మహాత్ముని వ్యాసములు

నూలువడుకుట ముఖ్యావశ్యకత, తపఃప్రభావము, మతసహనము

రోమియను రోలండుగారు మహాత్ముని ప్రశంసించుట

తపఃప్రభావము

నవజీవను

“మనపూర్వులు గాఢతప మొనరించు చుండిరనుటకు వేలకొలది ప్రమాణములు మనప్రాచీన గ్రంథములందు కలవు. శంకరునకు తానర్థాంగికాగోరి పార్వతి తపమొనరించెను. బ్రహ్మర్షి పదమునఁబడి విశ్వామిత్రుడు పెక్కువేల వత్సరములు తపమొనరించెను. శివుడు జీతేంద్రియతన గోల్పోయినపుడు కఠినతపమొనరించెను. శ్రీరామచంద్రుడు కాంతారమునకేగి మరల వచ్చువఱకు పదునాల్గువత్సరములు భరతుడు నంది గ్రామమున తపోనిష్ఠుడైయుండెను. అతడు మహాగ్రానిధ్యను బూని తనశరీరమును చాల గాఢిచేసెను. అంతకంటె నధికముగ ధరించుటకు పరమేశ్వరుడుగూడ సహింపజాలక పోయెను. జీవుడు శాశ్వతుడు. శరీరమునకును జీవునకును సంబంధమేమియును లేదని శరీరమును పలువిధములగు కష్టములకు పాలుచేసిననుగూడ జీవాత్మ మహదానంద పారవశ్యముననే మగ్నమగుచుండెను. ఆహారము శరీరమును పోషించునుగాని జ్ఞానధ్యానములవలననే ఆత్మబోషింపబడుచుగాన అవకాశములు కలిగినపుడందరును యీసాధనను చేయుచుండవలయును.

తపమునకు శ్రద్ధాభక్తులను నమ్రతయు ముఖ్యములు. ఈ మూడును లేని తపము నిష్ఫలము. ఉపవాసములు చేసి యితరులను వశపరుచుకొనజూచు వంచకునికంటె ఉపవాసము చేయక ఆహారమును భుజించుచుండినను భగవంతునియందు నిశ్చలభక్తి గలవాడే వేయిమడుంగులుకేపుడు.

నా తపంబును గూర్చి అధికముగ వ్రాయుటకు నాకు శక్తిచాలదుగాని యీతపముచేయుచున్నచో నామనుగడకే ఆధారము లేకుండునట్టి ధీతి ఏర్పడెనని మాత్రము నేను చెప్పెదను. మహాసముద్రమున పెనుగాలులు వీచుచుండునట్టి విషమ సమయమున ప్రశాంతమును కలిగించు బాధ్యత నాపాలబడినదిగాన, ఓప్రభూ! నాపై ననుగ్రహమునుచూపి యీ సముద్రమధ్యమున నిరపాయముగా ఓడను నడుపగలుగునట్లునుగ్రహించుము.”

మో. క. గాంధీ

నూలువడుకుట

కాంగ్రెసు సభ్యులకు నిర్బంధము

ఆక్షేపణలకు సమాధానము

‘నూలు వడకనివారు కాంగ్రెసుసభ్యులుగా నుండ గూడదు’ అను నిర్బంధముండగూడదని కొంద రాక్షేపించుచున్నారు. విచిత్రముగ నూలు వడకుటకు మాత్రము వారికెట్టి ఆక్షేపణయును లేదు. ఈ వాదమును వినగా నాకు చాలహాస్యముకలుగుచున్నది. వారాక్షేపించునదెందులకు? నూలు వడకుటకుగాదు. దాని నొక నిర్బంధముగా నేర్పరుచుటకు మాత్రమే? దానినేల నిర్బంధముగా నేర్పరుపగూడదు? పాలుకు నాలుగకాలిచ్చినవారు మాత్రమే కాంగ్రెసుసభ్యులని విధించుటలో తప్పులేనపుడు రోజుకు అరగంటనూలువడకనివారు మాత్రమే కాంగ్రెసు సభ్యులని విధించుటలో మాత్రము తోషమేలు లకలిగినది? పనిచేయుటయందుకంటె భనమిచ్చుటలో నేమైన హెచ్చుగౌరవముకలదా? మద్యపానవిషేధసంఘమువారు రందరును కల్లుత్రాగగూడదని విధించినచో ఆసంఘసభ్యులకు కంటకముగానుండునా? నౌకాదళ సంఘసభ్యులందరును యాత్రకేర్చి యుండవలెనని వారికి కష్టముగాతోయినా? ప్రాన్యదేశములో నివృత్తికిని నైవ్యముప్రధానావశ్యకతగా భావింపబడుచున్నది. అట్టిచో ప్రతివ్యక్తియు నైనకవిద్య సభ్యసింపవలెననిన ఆదేశములు ఆగ్రహించెదరా? అవి యేవియును అప్రభంశములుకానిచో మనభారతదేశమున నూలువడకుటయును ఖడ్గరు కట్టుటయును ముఖ్యభాతీయ్యావశ్యకతలుగానుండగా భారతవాతీ

యమహాసభకు చేరినవారందరును ముఖ్యముగానూలువడకవలెనని విధించినచో మనదేశీయులకుమాత్ర మది విలక్షణముగా తోచవలెను? నూలువడుకుట ముఖ్యావసరమని దేశీయుల కందరికిని చక్కగా బోధించి వ్యాపింపజేయుట కది సులభతమసాధనము కాదా? మనదేశము వస్త్రములకొరకు విదేశములపై నాధారపడక రాట్టములపైనను చేరివస్త్రములపైనను మాత్రమే ఆధారపడవలెనని నమ్మువారి నుద్దేశించి మాత్రమే నీ వ్యాసమును వ్రాసితిని.” (మో. క. గాంధీ)

నాగపూరు తగవులు

మధ్యచర్చి సంఘము

“నాగపూరులో మసీదులచెంతపాండవులు వాద్యములను వ్రాయించుటకు గూర్చి దీర్ఘకాలమునుండి కలహములు కలుగుచున్నవిగాన వివాదలను పూర్తిగా నడగించుటకు గట్టిప్రయత్నములును చేయవలెనని నేను డాక్టరు మూంజీగారికి తంతివార్త నంపితిని. పాట్నాపైకొట్టబడ్డకేటు డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగారిని గూడ కోరితిని. 17వ తేదీ మధ్యాహ్నముకు మహమ్మదుగారు నాగపూరు చేరెదరు.” (మో. క. గాంధీ)

కాంగ్రెసు సభ్యులకు

వరదలవలన నష్టము

“ఈ సంవత్సరము దేశమునందు చాలచోట్ల వరదలవలన చాలనష్టము కలిగినది. శ్రీ శ్రద్ధానందస్వామి దీర్ఘకాలము చాల ఓషికతో పనిచేసి నిర్మించిన గురుకులముగూడ గంగానది వరదల వాత బడుట తప్పినదిగాదు. ఆగురుకులము వారికందరికిని మనఃపూర్వకముగ సానుభూతి నందజేయుచు దేశీయులందరును చాల భనసహాయము చేసెదరని నమ్మెనను.”

మో. క. గాంధీ (ఎంగుయిండియా)

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

మూడవనెల నూలు వాయిదా

రాష్ట్రీయఖడ్గరు సంఘకార్యదర్శి ప్రకటన

ఒకనవరణ ప్రకటన

నిన్నను యీతంతివార్తను ప్రకటించుటలో ఆంధ్రరాష్ట్రము అని అనుటకు బదులు గుంటూరు మండలము అని పొరబాటున తీర్చిక ప్రకటించబడెను. (ఆం-ప-సం)

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారసమేళనము

కార్యనిర్వాహకసంఘసభ

ఈనెల 20 వ తేదీని జరుగును

ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘసభలో యీక్రిందివిషయములు చర్చింపబడును.

- 1. ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారసమేళనమునకై ధనసంగ్రహము.
2. ఆంధ్రదేశమునందు ప్రస్తుతము జరుగుచున్న ప్రచారమును సంగతిమొనర్చుట.
3. ప్రచారాభివృద్ధికి సంబంధించిన ఇతరవిషయములు.
వరా: - సభ్యుల కందరికి ప్రత్యేకాహ్వానములు బంప నవకాశము లేకపోవుచే పంపజాలమైతిమి. దీనినే నూనగా నెంచి సభ్యులెల్లరు తప్పక విచ్చేయప్రార్థితులు. సభజరుగు ఫలము ముందు తెలుపబడును.

హృషీకేశ శర్మ,

మోటూరి సత్యనారాయణ,

కార్యదర్శులు.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము

ఆంధ్రానుగారీ ప్రకటనము

“వర్షములు వెనుకబట్టి చక్కగా ఎంకగాయు చుండుటచే మహాత్ముడు 15-వ తేదీ బుధవారము నాడు వసారాలో కొద్దిగా ఎండ తగులు భాగము నందు కొంతసేపును ఆరుబయట నీడపట్టున కొంత సేపును విశ్రమించెను. ఇది చాలమేలు చేసినది. 15 వ తేదీ ఉదయమున డాక్టరు రహమానుగారు వచ్చి చూడగా మహాత్ముడు వెనుకటికంటె చాల దార్ఢ్యముగా నుండెను. అందువలన నడయాడుట కాయన అనుమతి నిచ్చి చేయూత యిచ్చి నడిపించెను. మొదట కొద్దిగా తలతిరిగిన ట్లగపడెను గాని పిమ్మట మహాత్ముడు సరిగా కొంతదూరము నడువగలిగెను. అటునుండి మరల ప్రొద్దగర్గు గూడ నడచియేవచ్చెను. వెల్లడివసారాలోనే ప్రక్కవేయబడెను. అప్పుడవరకును ఆయన నడుచుటలేదు. ఆనాడే నడచెను. మేకచాలను నారింజపాడ్లను వెనుకటికంటె హెచ్చుగా భుజించుచున్నాడు.

23 వ తేదీని మహాత్ముడు కోహటుకు బయలుదేరి వెల్లనని తెలిసినది” (హిందూస్తాను టైముస్.) స్వార్థ్యాగమే మహాత్ముని ఖడ్గము

రోమియను రోలండుగారు

దేశము కిక్కి చార్జన్యరాహిత్య మొక్కటే సాధనమని గాంధీగారు ఇపుడు నిర్ణయించినను ఇతర సాధనములను గూడ గాంధీగారు కనిపెట్టకపోలేదు. గాంధీగారు మాత్రము ఇతర సాధనముల నెన్నటికిని ప్రయోగింపరు గాని అంతటి పరిపక్వస్థితికిరాని మానవకోటియంతయును గూడ చార్జన్యమును పూర్తిగా వదలవలెనని గాంధీగారు తెలిపియుండలేదు. చార్జన్యమునకు గడంగగోరువారు కృత్రిమము వంచన గోఢ్యము లేకుండ ధారాళముగా నిష్కలముగా మెలగవలెనని మాత్రమే గాంధీగారు కోరుచున్నారు. ఐనను చార్జన్యసాధనమువలన మానవకోటి కెట్టిలాభమును కలుగకపోవుటయే గాక మహానర్థకమే కలుగునని గూడ చిరకాలనుభవమువలన గాంధీగారికి గట్టినమ్మకము కలిగినది. అట్టివినాశనము నుండి తప్పించుకొన గోరువాకి చార్జన్యపరిత్యాగ మొక్కటియే దిక్కు.

ఇక ఫిరంగులను అగ్నిగోళములను చిన్నాభిన్నము చేయగల క్రొత్తసాధన మేమున్నది? అదియే స్వార్థత్యాగ మహాఖడ్గము ‘ఖడ్గము’ అను పదమును గాంధీగారే వాడెనుగాని నేను కల్పించలేదు. ఆపదమునుగాంధీగారు పదింబదిగా వాడెను. గాని ఇప్పుడు వాచకలోనున్న ఉక్కుకత్తులని ఆయన అభిప్రాయముగాదు. పోటుకు పోటు అను సిద్ధాంతమును గాంధీగారు నిరసించిరి.

అట్టిచో చేతులుజోడించుకొని కసాయివాని కత్తికి గొట్టపిల్ల మెడయొగ్గినటుల శత్రువులకు లొంగవలెనని ఎవరు బోధించిరి? ఖడ్గప్రయోగమున ఒత్తికి కలుగువరకును బ్రతికింపవారు భారతీయులకొర్రెల నెరవేర్చరు గాంధీగారు పూర్తిగా గ్రహించియున్నారు గాని అజేయమగు నాఖడ్గము ఉక్కుకత్తి మాత్రము కాదు. ప్రాణముల నర్పించుటకు నంసిద్ధులగు దేశీయులే గాంధీగారి “విజయఖడ్గము” అని రోలండుగారు రివ్యాయూ రోపించునప్రతికకు వ్రాసిరి. (హిందూ)

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ అక్టోబరునెల 17 వ తేదీ

శుక్రవారము

సంస్కరణముల విచారణ: సర్ పి. సి. మిత్రగురు

సంస్కరణ విచారణసంఘము, సామ్రాజ్య శాసనసభకు పూర్వము విచారణను చాలించి, నిన్నటిదినము మరిల సమావేశమయ్యెను. సర్ పి. సి. మిత్రగురు విచారింపబడిరి. మిత్రగురు రిడివరకు మంత్రిపదవిని నిర్వహించిరి. ప్రసిద్ధిపొందిన శాలెట సంఘమునందు వీరు సభ్యులు. వీరు మితవాదులలో మితవాదు అనుటకు సందియము లేదు. వీరు సహితము ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును కొనసాగించుటదర్శనముని ఎంచెరి. ద్వంద్వప్రభుత్వ పద్ధతి సకలమైనచేదాని రెవరను, కనిపించుట లేదు. ఇంగ్లండులోగూర్చిని, కన్యర్యేటిపు పత్తిము వారెంత కేకలిడినను, యీ పద్ధతిని నిర్వహించుటకు భారతీయులలో నేపక్షమువారును యిష్ట పడరు. మిత్రగురు ఆభివృద్ధిసూచకములగు సుచ నల ననేకముల గావించెరు. కాని డబ్బులేదను మిషతో నవియన్నియు త్రోసివేయబడెను. స్వరాజ్యసంపాదనకు ప్రతిష్ఠాభవము బనికొరదని, మిత్రగురు తలచుట సహజమే. ఆకారణముచే ప్రమాణము గైకొననపుడే, సంస్కరణములను కొనసాగించెదమని సభ్యులనుండి వాగ్దానముదీసికొనవలయు నట. ఇట్టినిర్బంధముల నెన్నిటినివిధించినను, ప్రయోజన ముండదు. ప్రజాభిప్రాయమును నిరాకరించువరకు, వ్యాధియ పూర్వముగ సహకారము కొన నాగినెరుదు. బలవంతపు సహకారమున కేమి పటుత్వ ముండును?

మిత్రగురు మితవాదియైనను మితవాదులకు తగిన దేశాభిమానము లేదనియు డబ్బున్నవారు మితవాదసంఘమునకు తమధనము నెనగ రనయు బెంగాలులో మితవాదపక్షము కడుబల హీనమయ్యెననయు తెలుపుచున్నారు. పక్షమయినను త్యాగములేనది రాజీనామము. స్వలాభము కొరకు మాత్రము పనిజేసెడివారు, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడజాలరు. ప్రజలకు బాధ్యత వహించునగాని కృత్రిమ పరిసితులు దొంగి నిజస్థితి బయల్పడదని మిత్రగురుచాటుచున్నారు. పరాధీనస్థితిలో నేర్పడెడి పక్షములకు నిలుకడయింపజాలదు. ఎటుల వీలయిన నాత్రోపదొక్కుటకు వీరు ప్రయత్నింతురు. బెంగాలులో అరాజకులున్ననులా ఆర్థరు శాఖను ప్రజాయత్తము గావించుట లాభకరమని మిత్రగురు సూచించెరి. ప్రజాభిప్రాయము సంస్కరణములను తొలగించి స్వపరిపాలనము నొనగవలయునని గోరుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు నియమించిన విచారణసంఘమువారి ఎదుటనే ఇట్టి ప్రతి కూలసాక్ష్యము బయల్పడుచుండ అధికారు లింకిను నిరక సమాధానముల జెప్పిన నేమి ప్రయోజన

ముండును? సంస్కరణవిధానమును పూర్తిగ మార్చివేయవలయును. నిబంధనలలో మార్పుల గావించుట కెవరును సమ్మతించజాలరు.

కొండనుత్రవ్వ ఎలుకనుపట్టిన విధమున, ప్రజలు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని గోరుచుండ, లేబరు ప్రభుత్వమువారు నిబంధనలనుమార్చుట కొకసంఘమును నియమించిరి. నిబంధనలను మార్చి ప్రయోజనములేదనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వమునునిర్వహించుట అసంభవమనియు, సాక్షు లేకగ్రీవముగ బలుకుచున్నారు. కాండుతేబిలు సమావేశమునాకదానిని గూర్చి స్వరాజ్యవిధానము, తయారుజేయుట కవకాశము గల్పింపవలయునని లేబరుపక్షమువారు రహస్యముగ నెకతీర్మానము గావించెరు. తమ కధికారమున్నపుడు, వీరు భారతీయుల కోర్కెలను నిరాకరించిరి. అధికార మంతరించినప్పటికి, మరల నేదియో ఆశబెట్టుచున్నారు. లేబరుపక్షమువారు విజయము గాంచిన, ఇటీవలజేసిన తీర్మానము నమలులో బెట్టెదరా? లేబరుపక్షము వారిస్థితి యిటులుండ, కన్యర్యేటిపు లేమి జేసెదరు? కన్యర్యేటిపులకు విజయము గలుగనచో, ముందేమిజరుగునో బాల్కువినుగారు నిస్సందేహముగ వెల్లడిజేసిరి. తీవ్రనిర్బంధప్రయోగమే వీరి ప్రధానాశయము. సంస్కరణములనుమార్చి స్వపరిపాలన మిచ్చుట కల్ల. లేబరుమంత్రిగారు తగినంత కాశ్యము పహింపలేదని, బాల్కువినుగారు విచారించుచున్నారు. కన్యర్యేటిపులవలన, కారాగృహశిక్ష లధికమగుట దప్ప వేరులా ము గలుగజోదు. మొత్తముమీద ట్రిటిషన్ ప్రముఖుల బెడరి. పులకు, భయపడుటగాని, వారి బుజ్జగింపుల కుప్పొంగుట గాని నిరుపయోగము. భారతీయులు తమపై తామాధారపడి పాటుబడుటయే సర్వోత్తమమని నిశ్చయ మగుచున్నది.

కన్యర్యేటిపు లిబరలుపక్ష సంయోగము

కన్యర్యేటిపు లిబరలుపక్ష సంయోగము, క్రొత్త విచిత్రము. ఇంతకుపూర్వము ఇరుపక్షముల వారును ఒకరిపై నొకరు గవియుచుండిరి. ఒక్కరు ఉత్తర ధ్రువమునను మరి యొకరు దక్షిణ ధ్రువమునను నిలిచి పోరాడుచుండెడివారు. కడచిన ఎన్నికలలో ఇరుపక్షముల వారును ఒకరిపై నింకొకరు గురిపించిన దూషణల కంతులేదు. ఇంగ్లండులోగాని మిగిలిన పాశ్చాత్య దేశములందుగాని ప్రబలియున్న పక్ష పరిపాలనము వలన కొన్నిలాభములున్నను సప్తము లనేకములు గలుగుచున్నది. దూరదృష్టి గలవారీ విషయమును గుర్తించుచున్నారు. ఒకపక్షమువారినికొకపక్షము వారి నుగ్రణములనుకీర్తింపరు. వారుజేసిన మేల్లను దెలుపరు. ఒండొరుల దోషముల నెన్నుటయే వీరి పనిగ గనుపించుచున్నది. లేబరుపక్షమువారు తలపెట్టిన పనులన్నియు నెఱవేఱుకున్నను బట్టె సం దర్భమున నేమి కార్మిక కష్టనివారణముననేమి విదేశ వ్యవహారములందేమి వీరు కడునేర్పుతో ప్రవర్తించెదని యంగీకరింపక తప్పదు. అటులయ్యెను, లేబరుపక్షమువారు ఎందుకు బనికొరానివారని ఇతరపక్షములవారు దూషించుట కేవల దురభిమానముదప్ప వేరుగాదు. లిబరలు కన్యర్యేటిపు

పక్షములవారినికొకరితో నింకొకరు పోటీపడుటలేదు. ఆస్క్విత్తు లాయడు జార్జి గార్లకు కన్యర్యేటిపుల పోటీ దొంగిపోయెను. ఉభయపక్షములవారును లేబరుపక్షముతో డీకొనుచున్నారు. ఇట్టి సంయోగమువలన పరిస్థితు లెంతవరకుమారునని వితర్కించుచున్నారు. మార్క్స్ నాల్డుగారు మాత్రము జంకుట లేదు. వీరు అమితోత్సాహభరితై యున్నారు. ప్రజాసామాన్యము తమపక్షము నందున్నదని వీరికి దెలియును. ఆధునిక ప్రపంచ ప్రాయము, ఇంపీరియలిజముపట్ల విముఖత జూపుచున్నదనియు, కార్మికోద్ధరణము నాదరించు చున్నదనియు, వీరికి దెలియును. లిబరలుకన్యర్యేటిపుల కెంత పలుకుబడి యున్నను, వారెంత ధనికులయినను, లేబరుపక్ష శయములు సమంజసము లగుటచే, ప్రజలు వారి సభిమానించెదరని ఎంచెదము. లేబరుపక్ష మీసము యమున, కష్టముల ననేకముల నెదుర్కొనవలయును ఇట్టివిషయ సమయమునందే, లేబరుపక్షము వారి శక్తిసామర్థ్యములు బయల్పడవలయును. లేబరుపక్షము కేవల మంత్రాంగపద్ధతితో కాలముగడపి బైటి కొకయద్దేశమును గనుబడిచి లోపల నింకొక యుద్దేశ్యముతో మెలగక, సత్వపథముదొక్కుచో, సత్వపరితముగ ముందుకురాగలదు. బ్రిటిషన్ సామ్రాజ్యకీర్తిని నిలువబెట్టగలదు. లేనియెడల విజయము గాంచినను, మిగిలినపక్షముల వారివలెనే చలనరహితముగ నుండును. ఇక రెండువారములలో ఎన్నికల పర్యవసానము బయల్పడగలదు. ఫలిత మెటులుండనోయని, పలువు రెదురుజూచుచున్నారు.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

విశ్వభారతి పత్రికలో రవీంద్రనాథుడు “పట్టణము పల్లె” యను విషయముగూర్చి వ్రాసిన వ్యాసము భావగర్భితముగ నున్నది. గ్రామపునర్నిర్మాణమున కెంతటి యవసరముగలదో యీ వ్యాసమును జూచిన గ్రహింపవచ్చును. జీవిత పరిమాణముగూర్చి పాశ్చాత్యు లార్భాటముల జేయుచున్నారు. అసయా ప్రజలకు జీవిత పరిమాణము చాల తక్కువుగ నున్నదనియు వారు తెల్లవారిలో కలిసియుండుట కర్హులుగారనియు తెలుపుట యీచారమయినది. భౌతికసౌఖ్యముల ననుభవించుటయే పరిమాపధిగ బెట్టుకొనినవారికి తెల్లవారి సిద్ధాంతములు అనుకూలించునేమోగాని వేరు గమ్యస్థానము గలదని తలంచువారటుల భావింపజాలరు. మన అవసరములకన్నను జీవితపరిమాణమును ఆధునికనాగరికము బెంచె ననియు దీనికొరకు మానవుడు అత్యధికశ్రమకు లోనగుచున్నదనియు రవీంద్రుని యుద్దేశ్యము. ఇట్టిస్థితి దురాశకు తావిచ్చుచున్నది, స్వార్థపరత్వమును పెంచుచున్నది. జీవితమును దుర్భరము గావించుచున్నది. పట్టణములనుండి ఆధునిక నాగరికము పల్లెలకు బ్రాకుచున్నది. పల్లెలసంపద సంతసపట్టణములు హరించుచున్నవి. ఇట్టి పెత్తనదేములలో జిక్కుకొని, మానవులు దారితెన్ను గానక పరితపించుచున్నారు. ఇక ఆధ్యాత్మిక చింతలకు తావుండజాలదు. జీవితము నిరాడంబరముగ నున్నగాని, ఉన్నతాశయము లంకురింపజాలవు. ప్రేమామృతము వెల్లివిరియజాలదు. గ్రామములు తమవ్యక్తిత్వమును నిలుపు

కొనునటుల మరల ప్రయత్నింపవలయును. పట్టణములు గ్రామములను నిర్మూలించుటకుగాక, గ్రామములకు జీవకళ నొసగుటకు తోడ్పడవలయును. ఆధునిక కృత్రిమ నాగరికమువలన, దేశమునందెట్టి యరిష్టములు వాటిలుచున్నవో, శాంతియు ప్రేమయు ఎటుల యదృశ్యమగుచున్నవో, బీదలదళ ఎటుల దుర్భరమగుచున్నదో, బ్రటిష్ ప్రముఖులగు లాయడుజార్జి మున్నగువారు సహితము గుర్తించుచున్నారు. గ్రామ పునర్నిర్మాణ మనసరమని కోరుచున్నారు. గ్రామములకుమరలుడను కేక యూరపునందు ప్రతిధ్వనించుచున్నది. ఈ సమయమున ప్రజలు గ్రామములను విడిచి నాగరిక పానినినర్వాంగ సుందరము గావింపవలయునని, రవీంద్రుడు హెచ్చరించుచున్నాడు. త్యాగమును సహకారమును ప్రజల జీవితమును ప్రేరేపించుచున్నగాని, గ్రామములకును పట్టణములకును పొందిక గుదురవని రవీంద్రుడు చాటుచున్నాడు. ఈవిషయమున సహితము, హిందూదేశము ఇతరదేశములకు మార్గము జూపగలదు. గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకై కృషి నలవవలసిన బాధ్యత భారతనాయకులపై ఎంత గలదో యూహింపవచ్చును.

జర్మను జప్తిను
జర్మను జప్తి నులను గాలియోడలగూర్చి యుద్ధ సమయమును విశేషముగ జెప్పకొనుచుండిరి. తుదకవి యుద్ధవ్యవహారముల కంతగ పసికివచ్చినటుల గానరాదు. ఆకృత్యముందు పెద్దవియగుటచేత త్వరితగతి శత్రువులతో ఓకొనుట కవి యుపయోగపడవలయును. జప్తి నులగూర్చి ప్రబలిన గాథలన్నియు ఫల విరహితములయ్యెను. కాని ఇప్పుడు దెలిసిన సమాచారము ప్రకారము ఇవి ఓర్వ ప్రయాణములకు బనికవచ్చునని తేలినది. అమెరికా కొనగబడిన జర్మను జప్తి ను ఒక్కడవున అట్లాంటికు మహా సముద్రమును దాటెను. మధ్యనెక్కడిను ఆగలేదు. అయిదువేలమైళ్లు ఒక్కబిగువున పోవుట ఎంత విచిత్రమో యూహింపవచ్చును. జర్మనునుండి బయలుదేరిన జప్తి ను విమానము 81 గంటలలో అమెరికా జరగలు గుట ఆ శృంగారము. జప్తి నుదర్శనముచే, న్యాయార్థునందు గలిగిన యుత్సాహ మింతింతగాదు. జప్తి నునడిపిన వైమానికుని అమెరికా ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జిగాను, జర్మనీ ప్రెసిడెంటు ఎబర్ట్ గారును అభినందించిరి. జర్మనీ నుండి అమెరికా కిక్మీద సరాసరిపోవుటకు ఏలేర్పడినది. వాణిజ్య వ్యవహారములకును, ప్రయాణికులకు చాలమందిని గొనిపోవుటకును జప్తి ను ఒక యోగపడేటుల మరయొక విమాన ముపయోగపడదను నమ్మకము ప్రబలగలదు. ఏమానోపయోగము ఇంకను యధికమగునని యూహింపవచ్చును. విమానములను మానవవిధ్వంసమునకుగాక, వాణిజ్యప్రయాణాది సౌకర్యములను హెచ్చుజేయుట కుపయోగించుచో, విచారమునకు తావుండదు. భావిపరిణామ మెటులుండునో జూడవలయును.

మన్యం ఫిత్వారీ
మన్యం ఫిత్వారీని గూర్చి కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి రచింపిన ప్రశ్నలకు, గా. సర్ నాపుగారిచేసిన జవాబులు తృప్తికరముగ లేవు. అల్లూరి

ఆంధ్ర ల
గంధి మహా తుని వూజానిధి
—:::—
లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను 17-10-24
యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివరకు చందాలు 49724-11-5	ఇదివరకు చంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు 24201-5-11	కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు సంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు 24201-5-11
--	--	--

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—గా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబు కెట్టిపేటి, మద్రాసు

సీతారామరాజుగారి ప్రోద్బలము ఫిత్వారీకి తక్షణ కారణమై యుండవచ్చును. మూలకారణము, ఏ జెన్నీ ప్రజలకష్టములే యని దోచును. వీనిని నివారించినగాని, వారిలో బెరిగిన అసంతృప్తి దొలగిపోదు. పోడువ్యవసాయమునుగూర్చి, ఏ జెన్నీ ప్రజలకు యిబ్బందులు పెక్కులుగలవని, అనుభవజ్ఞులు దెలిసియుండిరి. ఫిత్వారీ నణగదొక్కుటతో పాటు, ప్రభుత్వమువారు అట్టి పరిపాలనమును చక్కబరచుట ముఖ్యము. తాత్కాలికోపద్రవము తొలగెగదా యని యూహించి, అధికారులు సరికెట్లు కొనుట పాడిగాదు. ప్రజలకు కష్టములు లేనిది, ఏ కుట్రదారుడయినను, వానిని తిరుగుబాటుకు పురికొలుపజాలడు. ఏ జెన్నీ ప్రజల కష్టముల నవకాశముగ దీసికొనుట, అ నోశననలుపుటకు వీలయ్యెను. ఫిత్వారీ యలించెనుగాని, అధికారు లింకను ప్రధాన సమస్యను సాధింపవలెను. నాపుగారు దెలిపిన విషయము బట్టి అట్టియాళ కేడము గనుపించదు. తాత్కాలికోపశమనముగలుగుట యవసరమయినను శాశ్వత ప్రయోజనమును సాధించుట దూరదృష్టిగలవారి ధర్మము. నాపుగారి ప్రత్యుత్తరము మిగుల ఆశాభంగమునకు కారణము గాగలదు.

తుర్కీ : ఇంగ్లండు
మోసాలు విషయమై తుర్కీ ఇంగ్లండులకు మధ్య యుద్ధము పెరుగునని ప్రపంచము భయపడెను. అనుదినము చేరెడితంతివార్తలు భయంకరముగ నుండెను. కాని, తుట్టతుడకు, అనుకూల వార్త ఏ కెంచినది. ఉభయాలకును మధ్యగలిగిన వివాదములను నానారాష్ట్ర సమ నిర్ణయమునకు బంపుటకు నిశ్చయించబడెను. ఇదికొంతవడి మేలే. ఇంతమాత్రముచే ఇరాకు సరిహద్దు తగాదా పరిష్కారమగునని ఎంచవలెదదు. ప్రస్తుతము జనించిన పిల్ల తగాదా. అనలు న్యవహారము పరిష్కార మగువరకు, ఇదివరకు ఎవరెంత ప్రదేశము నాక్రమించుచున్నారో దాని సత్ప్రతిమింపగూడదని, నానారాష్ట్ర సంఘము నిర్ణయించెను. కాని, ఎవరికింద ఎంతభాగమున్నదినువిషయమై తగాదాలుదయించెను. తుర్కీవాదమే క్రమమయినదో, ఇంగ్లండువాదమే నిజమయినదో గ్రహించుట కాధారములు గానరావు. కాని, డెయిలీ లిబర్టాన్ విలేఖరి, బ్రటిష్ ప్రతినిధి యగు చారిమూరు ప్రభువే పొరబడెనని డెలుపుచున్నాడు. నానారాష్ట్ర సంఘమువా రీసందర్భమున ఎటుల ప్రవర్తించెదరో చూడవలయును. నానారాష్ట్ర సంఘమున కీ వివా

దమును పంపవలయు నని, తుర్కీ ముందుగనే తూచించి, తన సహనబుద్ధిని జూపుచున్నది. ఇంగ్లండుగూడ ఇందు కంగీకరించుటచే, సందిగనీతి దొలగిపోయినది.

నూతన రాజకీయపక్షము

అభివృద్ధి పాదులు
పక్షమువారి అభినివేశములు

మైసూరు అక్టోబరు 15:- మైసూరు రిపబ్లికన్ పార్టీ అసెంబ్లీలో రాజ్యాంగ పక్షముల ప్రకారము పని పట్టుట కీసమావేశమునందు ఏర్పాట్లు హాసకుప్ప కృష్ణరావుగారిచే జేయబడెను. రావుగారి పక్షమునకు అభివృద్ధివాదులు (Progressives) అనిపేరు ఈపార్టీవారి రెండు సమావేశములందు జరిగిన కార్యక్రమము నేడు పత్రికలందు బ్రకటింపుటకు వెలువడినది. సంస్కరణము లింక నుపాదించుటకును రిపబ్లికన్ పార్టీ అసెంబ్లీ సంస్థానములో ముఖ్యమైన కాసనసభ గాబోవుటకును యీ రాజ్యకక్షవాదు ప్రయత్నించెదరు. వ్యక్త ల స్వాతంత్ర్య రక్షణమును, వాక్కు స్వాతంత్ర్యమును, పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు వారు శక్తివంతమేక పాటుపడుదురు. అన్ని సంఘములవారి మధ్యను ప్రేమయు, సౌమ్యభావములను పరిల్లుటకు వారు ముఖ్యముగా కృషి నల్పెదరు. ముందుగా సమావేశమున తీర్మానింపబడిన రీతిని అన్ని సమస్యలందును యీ పక్షమువాదు వోటునిచ్చెదరు. ఇంతవరకును 71 మంది సభ్యులు యీ పక్షములో చేరుటకు వారి అంగీకారమును దెల్పిరి. బ్రాహ్మణేతరులలో బెక్కుమంది చేరుకుండ ప్రత్యేకముగ నున్నారని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాజాతీయపక్షము

తలపన్ను వసూలు గర్హించుట

భౌగోలముఖ్యనికోర్టునుండి గెంటి వేయుటకు దొరతనమువారిని ఆక్షేపించుట

రంగూను, అక్టోబరు 16:- తలపన్ను వసూలుచేయుట మంచిదిగాదనియు, వేరొకరీతిని పన్ను విధించి వసూలుచేసి గోరుచును, తలపన్ను వసూలుచేయుటలో, యుక్తముక్త జాపవలయుననియు డెల్చురు కాసనసభ ప్రవేశమున కంగీకరించిన జాతీయవాదులు ఒక జయూరసభ గావించి తీర్మానించిరి. రివరెండు ఉత్తరుగారి విచారణ సందర్భమున చూచుటకు వచ్చిన సయదాసును జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు కచ్చుపప్పుడు లేచి నిలుచుండలేదని కోర్టులోనుండి వెంటవేసినందులకు దొరతనము వారిని ఆక్షేపించుదు మరయొక తీర్మానము గావింపబడెను. బర్మారాజులకైనను సదమూలు యీ మర్యాదజూపనవసరము లేదనియు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గావించినచర్య యాశ్చర్య బాధ్యమైయు మతావేశమును ఉద్రేకింప జేయుననియు నూచించెను. మండలీ కోట్లాబసందర్శమునను ప్రెసిస్ట్రేటులోని సమావేశసమయమునను పోలీసువా రవలంబించిన నడతను గర్హించుచు డై. యం. బి. ఏ. వారినిలేనే మరెవరూ తీర్మానములు గావించిరి. (అ|| ప్రె||)

విదేశ వార్తలు

మెక్సికోలో వాహబీలు

విదేశీయులకు హానికలుగ జేయుమని

అభయ మొనగుట

కయో, అక్టో 15:—మెక్సికోలో నున్న విదేశీయులకు హానికలుగ జేయుమని వాహబీలు అభయమిడిరి.

వాహబీలయ్యదేశ్యము

చాలకాలమునుండి వాహబీలను తీర్థయాత్రలను జేయకుండ హుసేనుగారు అభ్యంతరమును గలుగజేయుటచే ముఖ్యముగ అతనిపై దాడినవ్వినారమని వాహబీలు తెలియజేసిరి.

వాహబీలు జెడ్డాను ముట్టడించిరని తానుకాపాడెదనని అమిరాల్ గారు తెలియజేసిరి.

పెరిషియా రాచకీయములు

సైన్యములు ఆరావిస్తాను కేగుట

బెహరత్, అక్టో 15:—కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట ప్రభుత్వమునకు ప్రతిహేతులగునట్లు సలూరు దవులాగారు పాచక్రవర్తికి పినతండ్రి. అతడేపుడు తిరిగివచ్చి అవాజులోనున్నారు. భార్యసంబంధముచే ఇతడు లువిస్తాను తెగవారితో సంబంధముండుటచే ఈతనిరాక ఎవరికిని ఇష్టములేదు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వముపై సర్దారు అగ్లానీగారు దాడినవ్వచున్నారు. ఇతనిపై సలూరుదవులాగారు సైన్యములను నడిపించిన బాగుండును.

వేయిమంది సైనికులు శత్రువులతో బెహరసునుండి ఎక్కడకో తెలియని ప్రదేశమున కేగుచున్నారు. ప్రాయశః అరబిస్తాన్ కేగవచ్చును.

భారతదేశ సంస్కరణములు

భారతరాయబారుల ప్రశ్నలు

ఇండియా మంత్రి మానము

లండన్, అక్టోబరు 12:—కొంతకాలము క్రిందట ఇండియా కార్యాలయమునకు బోయి సంస్కరణములు ఎచట భగ్నమైనవో కనుగొనుటకు ఒక విచారణసంఘము నంపవలెనని కోరినట్లు 7 వ తేదీన జరిగిన వార్షిక కార్యక సభయందు కార్యక పక్షమువారి కార్యనిర్వాహకవర్గము తమనిజేదికమును తెలియజేసిరి. ఎక్కిక్యూటివు, జుడిషియలు అధికారమునుగూడ విడదీయుటనుగూర్చి తెలియజేసిరి. కాకాపూరు కమ్యూనిస్టు అభియోగ సందర్భము లన్నిటిని, ఆకార్యక్రమమునంతను పార్లమెంటు కార్యక్రమముగ ప్రకటింపవలెనని గోరిరట. అంతర్జాతీయ కార్యకార్యాలయముననున్న భారతప్రతినిధి భారతదేశపారిశ్రామికాధానము గలవాడైన బాగుండునని నూచించిరి. ముందు కార్యకాసనమును జేయుటకు భారతదేశకార్యకాపారిశ్రామిక పరిస్థితులను విచారించవలెననిరి. భారత రాయబారుల ప్రశ్నలకు అతివిమరు ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నీయకుండుటకు సకల త్యాగాగా రాజేపించిరి. ఇండియా మంత్రిమానము చాల అసంతృప్తికరముగనున్నది. ఇండియా కార్యాలయమున క్రొత్త నియమింపబడిన ఇండియా హోమియసు భారతీయులకు ప్రతిహేతులగు ప్రవర్తించున సకల త్యాగాగారు ఖండించిరి.

ఇటలీ రాచకీయపరిస్థితులు

పార్లమెంటు ప్రతిపంథము

లండన్, అక్టోబరు 15:—ఉదయం 1. ఇటలీ మంత్రివర్గమువారు పార్లమెంటును మరల నవంబరు 12 తేదీన సమావేశపరచుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. దీనినిజూడ ముస్సోలినిగారు తన సహచరులతోడనే పార్లమెంటుపదతిని నడిపించుటకు నిశ్చయించుకొనిరని తెలియుచున్నది. ప్రతిపక్షము పార్లమెంటుకు వెళ్లరట.

సకల ఆక్రమ 7 డిగ్రీ గారు మరల రాచకీయరంగమున ప్రవేశించెదరట. ఎన్నికలనుగూర్చి యుపన్యసించెదరట.

బ్రిటిషు ఎన్నికల సంభము

రైతుల కథయము

కార్యకవిధానములను ఖండించుట

లీఫ్ట్, అక్టోబరు 15:—ఇనుపదారులను, గనులను ప్రభుత్వమువారు ఎకపరుచుకొనవలెనని కార్యక పక్షమువారు చేసిన మాచనలు జీవనవ్యయమును మరింత పెంచుచేయునని యు, పరిశ్రమలకు బాతుగ అవకాశము లేకుండుననియు విదేశీయులపాటీని ఎదుర్కొనుటకు వీలుండ దనిరి.

విద్యుచ్ఛక్తి సేర్పాటు జేయుటకుమందు అనుకూల పరిస్థితులున్నదీనిని ముందు కనుగొని నిపుణుల సలహాను దీసికొని మరి కన్సర్వేటివు పక్షమువారు వాగ్దత్తము చేయవలెననిరి.

లిబరలునాయకుల ప్రవచనము

లాయిడ్ జార్జ్ ఆస్పిర్మెన్టుగార్లు తమ ఎన్నిక ప్రదేశము లకేగిరి. లంకాషైరులో ఒక వారము వచ్చేవారముతో ఉంచుటకు లాయిడ్ జార్జ్ గారు నిశ్చయించుకొనిరి. ఇచట లిబరల్స్ తమ స్వచ్ఛానరక పద్ధతిచే ఎన్నికలందు నిరుడు గెలిచిరి. ఇపుడుగూడ సెంట్రుకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

వ్యవసాయ పరిస్థితులను నభివృద్ధి జేసెదమని లిబరలు పక్షము వారు రైతులకు వాగ్దత్తము చేసిరి. రైతులకు భూమి స్వాధీనములో నుండునట్లులను మాటిమాటికి తొలగించకుండ జేయుటకును అభయమును నూచించిరి. దీనివలన రైతులు శ్రద్ధతో పనిచేయుటకు వీలును.

భూస్వాములు కవులదారలకు గలుగజేయు ఇబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రయత్నించెదమనిరి.

బాల్టిక్ గార్డిఖండనము

కార్యక పక్షమువారు కిమలో అలివారులను తరిమివేసిన గాని దేశభక్తి ప్రపూరితులై సక్రమశాస్త్ర సమ్యక్తముగ రాచకీయపక్షముగ పనిచేయువారలనిరి.

కార్యక ప్రభుత్వ

విధానము భావోద్రేకము సంపదనముమీద ఆధారపడి యున్నది. వీటిని కార్యరూపమున జెట్టుటసాధ్యము. కార్యక పక్షమువారు ప్రకటించిన సంకతులను ఒకదానినిగూడ పార్లమెంటు అట్టలలో జేర్చుటచే వర్తకపరిశ్రమలకు ముప్పుగల్గును. జాతీయజీవనమునకుగూడ నష్టము గలుగును. పనిలేని కార్యక సమస్యను కార్యక ప్రభుత్వమువారు సాధించలేక పోయిరి. అందుచే ఎన్నికదారులు వీరిని అడుగవలసియున్నదని బాల్టిక్ ను గారనిరి.

రాం శేమ గొ నాల్డు గారికి

ప్రమాదము తప్పట

లండన్, అక్టో 15:—శేటి మథ్యాపన్నము క్లాకు హీటనులో రాం శేమ గొ నాల్డు గారు రుపన్యసించుచుండ ఉపన్యాసజేడిక కూలవడెను. మద్దానాల్డుగారు 200 మంది క్రిందబడి. ఎవరికిని ప్రమాదము గలుగలేదు. మద్దానాల్డుగారు నవ్వుచు లేచిరి.

కన్సర్వేటివు అభ్యర్థులపట్టి ఇంతవరకు 580 మంది ప్లేట్లో నిండియున్నది.

మెల్బునుకు లిండే ఎవరార్డుగారు ఏటుగారిస్థానే కన్సర్వేటివు అభ్యర్థిగ ఏర్పాటు జేయబడిరి.

మ గొ నాల్డు గారు

మాంచెర్లు కేగుట

లండన్, అక్టో 15:—కామన్సులో కన్సర్వేటివులు లిబరల్స్ కలియుటచే కలిగిన ఫలితము ఇప్పడే ఎన్నికలలో తాదని తలచెదనని మాంచెర్లులో నుపన్యసించుచు మద్దానాల్డుగారు తెలియజేసిరి. పోయిన రెండుశాతములనుండి నేను జూచుచున్న ఉత్సాహము కార్యరూపమున మన కనుకూలముగ చాల్చుటను మానవస్యభావమునందు నాకు నమ్మకము పోవుననిరి.

రిచర్డుగారి నోడించుటకు డెక్కువములో కన్సర్వేటివు అభ్యర్థి తనప్రయత్నములను మానకొనిరి. యుద్ధమంత్రికి ప్రత్యర్థిగ గ్రేవియలుగారు నిలచెదరు.

జనీవా ఒడంబడిక

ను సంతకముచేయుటకు బెలియం మంత్రివర్గము నిశ్చయించుకొనెనని ట్రెయ్యువర్తికానిలేఖరి ట్రెయ్యువర్తికి తెల్పుచున్నాడు.

ఐరిషుసరిహద్దుచట్టము

లండన్, అక్టో 15:—బ్రిటిషుపార్లమెంటులో ఆమోదింపబడినట్లులే ఐరిషుపార్లమెంటులో ఐరిషు సరిహద్దుచట్టమును ఆమోదించిరి.

జ రనుముము

నిమిత్తము బ్రిటిషువా రీయదలచుకొన్నదానికంటె ఎక్కువగ నీయుబడెను.

ప్రాంసులోని గిరాకి ఎక్కువగనున్నది. ఇదివరకే పూర్తియగుననుచున్నారు.

మసోలుసమస్య

అంగ్లోతురుష్కుల భిన్నాభిప్రాయము

లీఫ్ట్, అక్టో 15:—జాతిసమితి సరిహద్దుసమస్యను పరిష్కరించులోపుగ యుద్ధమునకు పూర్వమున్న ఇరాకుసరిహద్దు పరిస్థితులెవ్వయో నిశ్చయించుటకు తక్షణము జాతిసమితిని సమావేశపరచుటకు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు గోరిరి

ఎన్నికలు జరుగనున్న బ్రిటిషుప్రభుత్వమువా రీవిషయమై కఠినచర్యను దీసికొనవలె ననుచున్నారు. బ్రిటిషువారికి తురుష్కు లిచ్చినప్రత్యుత్తరము అసంతృప్తికరముగ నున్నదని యు సరిహద్దులో తా మనుకొన్నపంక్తిలో ప్రవేశించుటకు ఈ ఎత్తును తురుష్కు లెత్తిననుచున్నారు.

జాతిసమితివా రీవిషయమును చాల జరుగురుగ ముఖ్యమైనసంగతిగ జూడవలె ననుచున్నారు. ఈ పరిస్థితుల సందిగ్ధావస్థను తురుష్కు రాచకీయవేత్తలు గుర్తించిరి.

జ వి లి ను

అమెరికాకు చక్కగ జేరుటచే జర్మనుపత్రిక లన్నియు సంతోషించుచు జర్మనీలు వీటిని తయారు చేయరాదను నిషేధమును తొలగింపవలెననియు విమానములు ఇప్పుడు లోపములేకుండుటచే జపిలీనులు యుద్ధములో ఎక్కువ ఉపయోగముగ నుండవనియు అందుచే ఆ నిషేధమును తొలగింపవలెననియు గోరుచున్నవి.

ఇంగ్లండు - హెడ్జాబి ఒడంబడిక

బ్రిటిషు వైఖరి

లండన్, అక్టోబరు 16:—ఉదయం 1/46. హామిపైటు ప్రభుత్వము తరపున జోక్యము గలుగజేసికొనుటకు గ్రేటు బ్రిటనుకు అవసరములేదని ట్రెయ్యువర్తికి తెలుపుచున్నది. ప్రత్యర్థులగు పాలకులకు అల్లరులు లేకుండ ఒకరితో నొకరు పోరాడుకొనకుండ జేయునంతవరకే వీలైనంతవరకు జేసెదమని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు హుసేనురాజు సంతకము చేయనిరాకరించిన అసలు ఒడంబడికయందు తెలియజేసిరట. వాహబీసుల్తాను అధికారమును తగ్గించవలెనని హుసేనుగారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును గోరిరట. కాని ఇదిసాధ్యముకాని వరతని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. మొదట తయారు చేయబడిన ఒడంబడికను సంతకము చేయవలెనని లండనులో నున్న హామిపైటు ప్రభుత్వప్రతినిధికి అమిరాల్ గారు కబురంపిరట. కాని విదేశాంగ కార్యాలయమువారు కొంతకాలము వేచియున్న గాని సంతకముజేయు వీలులేదని తలంపవచ్చును.

“న్యూబర్నా” పత్రికాసంపాదకుడు

బెయిలుమీద విడుదలయగుట

టావాయి, అక్టోబరు 15:—పోలీసు యిన్స్పెక్టరు హిట్టుగారిని పత్రికలో దూషించినందుకు మూడ నెలలు విడిక్షేదు విధింపబడిన “న్యూబర్నా” పత్రికాసంపాదకుడు బి.యే. హోయింగుగారు హోమియనారి యుత్తరవుచే టావాయిజైయిలనుండి బెయిలుమీద విడుదల జేయబడిరి. వీరుపెట్టుకొన్న రివిజను పిట్టనుమీద హోమియనారి విచారణజరుగును. వీరికప్పడే సగము శిక్షాకాలము గడచినది. (ఆ. ప్రె.)

తురుష్క-మంత్రి వర్గము
మరల ఏర్పాటుగావలెను

ఇన్స్టిట్యూషనల్ గౌరవాలను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టో 17:—తురుష్క-మంత్రివర్గమును మరల ప్రాంత ఏర్పాటు చేయవలెను. మహాసభకు అంటుకొనకుండా జేయుటకు ఇన్స్టిట్యూషనల్ గౌరవాలను తొలగవలెను. అని టెనిస్ పత్రిక ప్రాయచన్నది.

ఖిలీ పాటు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

అలహాబాద్, అక్టో 17:—అమీరాల్-గారు ఖిలీ షాపదవినీ వదులుకొంటినన్నను ఇబ్కీ-సాదుగారు ఆయనతో సంధిరాయబారములను జరుపు ఉద్దేశ్యమును జాపుటలేదు భారతదేశ ఈజిప్టు ముస్లిముల ప్రతినిధులను సమావేశపరిచి పాడ జాజీసమస్యనుగూర్చి తనతో చర్చించుటకు ఇబ్కీ-సాదు గారు గోరుచున్నారు.

ఈవిషయమై నిశ్చయమగుతీర్మానమును రియదు రాజధానిలో యుద్ధసభలో గావించెదరు.

బెర్లినులో మహమ్మదీయ సనీదు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

బెర్లినులో జర్మనీభాషలో మహమ్మదీయ పత్రిక ముఫ్తీ సుద్దుద్దీన్ గారి సంపాదకత్వమున వెలువడుచున్నది. లాహోరు ఉన్నతపాఠశాలలో ఇతడు పాఠ్యాధ్యాయుడుగూడ నున్నారట. ఇతని ప్రావీణ్యముచే మహమ్మదీయ మసీదు బెర్లినులో నిర్మింపబడుచున్నది. ప్రపంచములోనున్న అందరు మహమ్మదీయులనుండి చందాలను వసూలుచేయుచున్నారు. 9 శేదీని పునాదికేయబడి యుండెడిది. తురుష్క-రాయ బాజీ ఇతరముస్లిముల అతిథులు పెరిషియా ఆఫ్సును మంత్రులు ఆహ్వానించుచు. ఆఫ్సు డెస్క్ తేలియని ఈజిప్టునువ్వు కీ సదుద్దీన్ గారు ఇంగ్లీషు వారితరపున గూఢచారిగ పనిచేయుచున్నాడని కరపత్రములను వంచిబెట్టెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు జీతమునిచ్చుచున్నారనిరి. మహమ్మదీయ ఆశయములను గాపాడుటకు తగడనిరి. ఇది తురుష్క-రాయ బాజీకి నొప్పిని గలుగజేసినది. అందుచే పునాదికేయటకు రాతేను. దీనిని కాలనిర్ణయము లేక ఆఫ్సుజేయవలసి వచ్చెను.

కార్మిక వక్షము వారు—ఎన్నికలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టో 17:—హ్యూస్ షాన్సులో వర్తకుడువిట్టి గారికి 14 ప్రత్యేక కార్మిక పక్షమువారు నిలువదలచుకొనకున్నను కమ్యూనిస్టులు నాటింగ్లేగారిని పేర్కొనుచున్నారట. ఇతనిని ఇండియన్ కమ్యూనిస్టులని జేపెదరు. సకలత్వాల గారు ఉత్తరవాటికి స్థానమునకు అభ్యర్థిగ నిలచెదరు.

బొంబాయి కార్మికేషను

బొంబాయి, అక్టో 16:—బొంబాయి ట్రేడు బొంబాయి నగరమునకు సరియైనదనియు కావున ఆ ట్రేడునుబట్టి బొంబాయి నగరములోని గడియారముల నన్నింటిని దిద్దవలెననియు ప్రభుత్వమువారి సమగవలెనను తీర్మానము బొంబాయి కార్మికేషను లో నేటిసాయంకాలమున అంగీకరింపబడెను. హిందూమహమ్మదీయుల మతకార్యములన్నియు యీ ట్రేడు ప్రకారమే జరుగును. కొంతమంది ధర్మ లీయర్ల ప్రాయములో నేయుండిరి.

పునానాట్టపుపం దెములకు బొంబాయి ప్రజలు నాకర్షించుట జి. ఐ. పి. రైల్వే వారు చౌక రేట్లలో మూడవతరగతి ప్రత్యేక రైలుబండ్లను నడుపుచున్నారను సంగతిని ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేయవలెనను మరియొక తీర్మానము అనుసరింపబడెను.

ప్రయివేటు ఆస్తులను మ్యూనిసిపాలిటీ వారు స్వాధీనముచేసికొని నూటికినెండును లాభమువచ్చునట్లుగా అడ్డంకించువలెనని మరయొక తీర్మానము చెప్పబడుడెను. ఇందువలన యిండ్లు దొంగనీయుబ్బండి పోవుననియు, యిష్టముచచ్చినట్లు అడ్డంకు పెంచుటకు వీలుకలుగదనియు సూచింపబడెను. అధిక సంఖ్యాకులు భిన్నాభిప్రాయాలై యుండుటచే తీర్మానము ఓడిపోయెను.

భారత సంస్కరణముల విచారణ

మరల ప్రారంభము గుట

సర్ పి. సి. మిత్తరు మితవాదిసాక్ష్యము

ద్వంద్వ విధానము పనిజేయజాలదు

ఎన్నికలవిధానము మారవలెను

(అ. ప్రె. స్పెషలు సర్వీసు)

సిన్హ, అక్టో 16:—సంస్కరణముల విచారణ సంఘము విచారణను ఒకటిన్నరమాస మాపిజేసి మరల సేడు భారతభాషన సభాలయమున మరల సమావేశమై ప్రభు సంస్కరణ శాసన సభయందు మంత్రిగనుండిన సర్ ప్రవో. చంద్ర మిత్రుగారిని విచారించిరి. విచారణసంఘ సభ్యులలో జిన్నాగారు తప్ప మిగిలినవారందరూ వచ్చిరి. యింకను ఇదమిత్రమని యెట్టి నిర్ణయము గాకపోయినను సాక్ష్యములను పుచ్చుకొనుట యిప్పటి యేర్పాటు ప్రకారము యీ నెల 14 వ తేదీనాటికి ముగియవచ్చును. ఇప్పుడు విచారణసంఘమువారు సర్ పురషోత్తమ దాసు తామారుదాసు ఫజ్జల్ హక్, సర్ బాక్ మేనల్లు, సర్ చిమ్మలూ సెట్టయ్య, కనీయనీస్ అహమ్మదు, సర్ అబ్దుల్ రహీం బెంగాలు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి మార్, భారత ప్రభుత్వ రిక కాఖియందున్న జ్ఞా గారలను వరుసగా విచారించెదరు.

మిత్తరుగారి సాక్ష్యము సర్ ప్రవో. చంద్ర మిత్తరుగారి సాక్ష్యము చాల చక్కగ నుండెను. ఇప్పుడు భారతీయులకును, బ్రిటిషు దేశీయులకునుగల విద్వేషమును తొలగింపవలెననియు, వారికన్యన్య సహకారము లేకున్న యెడల భవిష్యత్తు అంధకార బంధురముగ నుండుననియు ఆయన నొక్కినక్కాడించెను. బ్రిటు నయొక్కయు భారతదేశము యొక్కయు ఆర్థిక స్థితిభేదముల గూర్చి విచారించుట కొక సంఘము సేర్పరచి ఉభయాలలో నెవరికిగాని నష్టము గలుగకుండా పోకర్మముల జేయవచ్చునని ఆయనకు నమ్మకము గలదు.

ద్వంద్వవిధానము పనిజేయజాలదు

ఆయన మంత్రిగ నున్నప్పుడు ద్వంద్వవిధానమున కనుమాలముగ నుండియే పనిజేసెను. కాని యిప్పుడది పనిజేయజాలదని ఆయనకు నమ్మకమేర్పడెను. ఫెడరలు విధానము సేర్పరచి కేంద్రప్రభుత్వమునకు కొన్ని హక్కులొసంగి రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును సులభపెడల సీసమన్య పరిష్కారమగునని ఆయనకు నమ్మకముగలదు. కాని ఇప్పుడున్న ప్రకారమే నియోజకపద్ధతి యుండునెడల రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య ముపద్రవకరమని ఆయన తలంచును. ఎన్నికదారులు తెలివిగలవారై విచక్షణజ్ఞానముగల వారైనను వారలకు యింకను జ్ఞానము పరిపక్వము గాలేదు. గ్రామములందును పట్టణములందును ప్రత్యేక నియోజకవిధానమునందును పద్దెగ్రామములకు నియోజకవర్గములందు నియోజకులకు కళాశాలలను స్థాపింప ఆయనగోరును. రాష్ట్రీయులందు రెండుశాసనసభ లుండునటుల సభివృద్ధిజేయుట నాయన పోత్సహించును. శాసనసభలో దుష్టాచారము లేర్పడుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారును మంత్రివర్గమువారునుగూడ బాధ్యులైయున్నారని ఆయన చెప్పెను. ఐనను యిందులకాయన ప్రాయశ్చిత్తము జేయవలెనని కోరుడు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ప్రాసిక్యూషను ప్రారంభించునెడల దానికి రాజకీయ ప్రాయశ్చిత్తము నట్లుగను. సాధుమార్గముల నవలంభింప ఆయన గోరును. రాజభక్తి ప్రమాణమును దీసికొనుటలోనే ప్రతిష్టభములుగూడ జేయకుండా నిర్మాణమునకు విధేయతతో నుండునటులగూడ జేర్పవలెనని ఆయన కోరును. స్వరాజ్య పక్ష మొక్కటియే గలదు. కాని కలకత్తా కార్మికేషను పనిజేసిన విషయము జూడ తెలిసి నటుల బాధ్యత నొసంగునే పార్టీపద్ధతి యభివృద్ధియగును. బెంగాలులోని భారతపత్రికలు శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు జేయుపనులను స్తుతించుచు, కార్మికేషనులో స్వరాజ్యపక్షమువారు జేయుపనులను ఖండించుచున్నవి. ప్రభు శాసనసభలందు మంత్రులు మంచి మంచిస్థితులను బన్నినను ఆర్థిక క్షేత్ర మేర్పడుటవలనయొక్క పనులుగూడ జేయవలసిగాని ఆయన తలంచెను.

మంత్రుల అధికారములు—వారు చేసినపనులు

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమునగారు ప్రశ్నింపగా సర్ ప్రవో. చంద్ర మిత్తరుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, తాను విద్యాశాఖ మంత్రిగ నున్నటుల జేప్పెను.

అధ్యక్షుడు కలకత్తా మ్యూనిసిపలకార్పొరేషను ఆఫ్సు గావించుటనుగూర్చి సూచించుచు, మంత్రులు మొదటి మూడు సం॥ ములైన పద ఉద్యోగమునుండి విరమించునపుడు చేసిన పనులు యేమైన మంచివి నిలవియుండెనా యని యడిగెను.

దానిపై ఆయన ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు అనే స్థితులను తయారుజేసినట్లును డబ్బు లేకపోవుటవలన అవి అన్నియు నిలవిపోయినట్లును ఆయన చెప్పెను. డబ్బువచ్చునని ఆయన తలంచెనుగాని ఆదాయము పడిపోవుటవలన డబ్బు రాకపోయెను. ఆయన భవిష్యత్తు మంచిస్థితులను తయారుజేసినటుల చెప్పెను. కాని ప్రజలకు తృణమాత్రముగాని మంచిజేసినటులకనుబడునటుల మంత్రులెవరూ జేయజాలకపోయి రని ఆయన జేప్పెను.

అధ్యక్షుడు:—కాని కలకత్తా మ్యూనిసిపలకార్పొరేషను ఒకటిగ లభి. దానివలన కలకత్తాలో స్వపరిపాలనా విధానము పూర్తిగ మారిపోయినదే.

సాక్షి:—అది ఒకగొప్ప కార్యమే యని యంగీకరించెదను. కాని ఆ ఆత్మనందలి నొన్ని సంగతులను నే నొప్పుకొనను. అయితే మొత్తముమీద మాత్ర మంగీకరించెదను.

మంత్రులు—ఆసీసరులు

ఆయనకు ఆసీసరులతో సంబంధ మెట్లుండెనని యడుగగా ఐ. సి. యస్. ఆసీసరులతో సంబంధము జూగుననే యుండెననియు, కొన్ని భేదాభిప్రాయము లుండెననియు, అప్పటికిని ఆయన ఒక నిర్ణయమును విధించునెడల వారు భక్తితో నిర్వర్తించినదియు జేప్పెను. కాని కొందరు ఐ. సి. యస్. ఆసీసరులతో సంబంధముమాత్ర మంతముఖ్యుగ లేకపోయెను. దానినిగూర్చి ఆయన యేమియు ఆక్షేపణజేయలేదు. చాలవరకు మంత్రివిధానే అంతయు నాధారపడి యుండెననియు, ఎక్కువ గవర్నరుమీద గలదనియు ఆయనతలంపు గవర్నరు మంత్రులతో గలసియుండునెడల ఆసీసరులు శ్రద్ధతో బని జేయుదురు. ఈవిషయమున మెమోరాండములో డెబ్బువు ప్రజాయత్త శాఖలలో కార్యదర్శులు గవర్నరువద్దకు పోవు నధికారమును దీసివేయవలెనని జేప్పెను.

ఆర్థికశాఖలో వచ్చిన కక్ష మునుగూర్చి డెబ్బువు మని, అడుగగా సాక్షి, ఆర్థిక శాఖకు విచక్షణ జ్ఞానము శూన్యమనియు, అధిక సంఖ్యాకుల యిష్టప్రకారము నడుచునవలసి మంత్రులస్థితిని వారుగమనించ రనియు జేప్పెను. ఇంగ్లాండులో ఆర్థికమంత్రి, అప్పుడున్న మంత్రివర్గపతనముతో బోవును భారతదేశములో నట్లుగాక ఆర్థికసభ్యుడు ప్రభుత్వాయత్త శాఖకు జెందియున్నాడు.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమున:—ఇంగ్లాండులో బ్రెజి కి అధికారము ఖాయపు ఉద్యోగులచే జరుపబడుచుండుచేత దానితో ఛాన్సులు ఎట్టిజోక్యమును పుచ్చుకొనడు. సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తాను తన స్టేటుమెంటులో సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నొసంగుట కింకను కాలము రాలేరనియు, ద్వంద్వవిధానముగూడ పనిజేయ జాలదనియు జేప్పియున్నట్లును, మూడు మెమోరాండములను ఒకదానిని జూనులోను ఒకటిజాలైలోను ఒకటి అక్టోబరులోను పంపినట్లును జేప్పెను. మొదటిరెండు స్టేటుమెంటులు కమిటీ విచారణ చాలసంకుచితము నుండుననుదృష్టితో తయారు చేయబడెను. కాని వార్తాపత్రికగ నిజేదికలన్నియును జూచినపిదప తుదకు ఒక మెమోరాండము ను బంపుచు అందు ప్రభుత్వవిధానమును ఖండించుచును, పార్టీ పద్ధతి పరిణమించుట ఆవసరమనియు వోట్లొకను రాష్ట్రీయ

స్వాతంత్ర్యమునకు తగియుండలేదనియు, చెల్వను, కాని జాలె లోబంపిన మొదలగునవి రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునకు గిర్రుకొందు కాననభయంబుల కేయవలెనని నూచించెను. సాక్షియొకను వివరించి చెప్పవలసియొజుక లిప్పుడున్న విషయ న రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య మొనంగుట ఉపద్రవకర మనియు, యొన్నికదారులు తెలివితలువలై విచక్షణ జ్ఞానముగల వలై వను వారికింకను జ్ఞానము పరిపక్వముగాలేదనియు తెప్పెను. ఇప్పుడున్న నియోజక వర్గములు చాల విస్తీర్ణముగనున్నవి. వా నిల్వకొన్నింటియందు పదిలత్వముంది యొన్నికదారులు గూడ గలరు. అభ్యర్థులు పోటీతేయువారందరకును అందు అవకాశ ముండుట కష్టము. కావున నియోజక విధానమునుమార్చి పెద్ద పెద్ద గ్రామ నియోజకవర్గములందు ఎలెక్టోరలు కాలేజీలను స్థాపింపవలెనని ఆయన నూచించెను. పట్టణములందు చిన్నగ్రా మములందును ప్రత్యక్ష నియోజకాధికారి కారము మార్చునదే స్వాతంత్ర్య ముకరలేదని ఆయన చెల్వెను. కానివ్యవస్థవిధానమునకు మారుగ యేకప్రభుత్వమైనను లేక రెండు కాననభయగల ప్రభుత్వమైనను ఉండ వలెనని ఆయన అభ్యర్థనతో నొప్పుకొనెను. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య మైనను కొన్నివరతులకు లోబడియుండవలెనని ఆయన అంగీకరించెను. ఘోరరూప్రభుత్వ విధానముక్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వము తన భర్త్యుల నిర్వహించుట కధికారము గల్గియుండవలెను.

జాతిప్రాతినిధ్యము

అభ్యర్థుడు జాతిప్రాతినిధ్యమును గూర్చి ప్రశ్నింపగా నేను దానిని తీసివేయుట భారతదేశమునకు ముఖ్యముగ నున్నను అది అచర్యమొగ్గువలె రాజ్యాంగముగాదని ఆయన అభ్యర్థనతో సంగీకరించెను.

ప్రతిష్టంభకుల నాపుటెట్లు?

ప్రతిష్టంభకులను కాననభయలోనికి రాకుండవేయుట కై అట్టిసభ్యులు ప్రభుత్వవిధానముప్రకారమే నడుచుకొనునటుల వాగ్దానమును బుచ్చుకొనవలెనని గావించిన విచిత్ర నూతన నగూర్చి అభ్యర్థుడు ప్రశ్నించుచు అది నూర్చుముగనున్నదని చెల్వెను.

సాక్షి అందు కొన్నికష్టములుగలవని తెలియవనియు, ఊరక నొకనూతన గావించినదియు తెప్పెను. ఇంగ్లండులో మూడవ విప్లవాదుసభ్యులచే ప్రతిష్టంభములు జేయబడెను. దానిననుసరించి యితరులకు విప్లవాదులకున్న స్వేచ్ఛగా స్వపరిపాలననుచ్చెను. ఇదియొక సామ్యముగ మాత్ర మాయనజెప్పెను. బడ్జెట్లోను గల లాభకరముకలేదని ప్రోపిజేషన్ వారిని ప్రతిష్టంభ కృత్రిముతో ప్రోపిజేషన్ వారికిని భేదముజేయుట కష్టమని ఆయన గుర్తించెను. సక్రమమున పంచాయతీ తీర్మానేయవలసియుండును. కాని ఎన్నికల ఉపన్యాసములందును కాననభయలోను ప్రతిష్టంభమునకు గడంగునటుల ప్రకటించిన వానిని రానీ నకుండ జేయవచ్చును.

అభ్యర్థుడు:—అట్టి నిబంధనలుండవలెనని స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు ప్రమాణము జైకొనెదరా?

సాక్షి:—కొందరు తీసికొనవచ్చును కొందరు తీసికొనక పోవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువారిని సహనవయము జేయవచ్చును.

కాని వారియొక్క అత్యతివాదపక్ష మొక్కటి యున్న వింపవచ్చును.

బెంగాలు కాననభయ దుష్టాచారములు

అభ్యర్థుడంతట సాక్షిని బెంగాలు కాననభయలో గల దుష్టాచారములగూర్చి ఆయన యభిప్రాయముల చెప్పుమని యడిచెను.

సర్ ప్రవేశపందవిత్తగు గారు చాలఅసోపలు జేయబడెననిచెప్పి స్వరాజ్యపక్షమువారును మంత్రిపక్షమువారు గూడ కాననభయలో వోల్లు సంపాదించుటకై లంచగొండివర్గముల నలంబించిని ఆయన ఒప్పుకొనెను.

అభ్యర్థుడు:—అది శిక్షవిధింపవలసిన నేరముక జేసెదరా?

సాక్షి:—అట్లుజేయగోరను గాని అట్టిసభ్యుని కాననభయండి తొలగించుటకు కొన్ని నిబంధనలు జేయవలెను.

అభ్యర్థుడు:—ఇతర ప్రజాప్రభుత్వ దేశములలో నిట్టి శిక్షలు నిబంధనలు గలవు.

సాక్షి:—స్వతంత్ర ప్రభుత్వముందువరకును దానిని పీసినలైకాజేయుట నాకష్టములేదు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ప్రాంతీయమునకు గడంగునెడల దానికి రాజకీయప్రాముఖ్యమియవలెను.

సర్ అలెగ్జాండరు మద్దెను:—ప్రాంతీయమునదాఖలు చేయునెడల అది సాక్షిమీదనే జరుగును గాని రాజకీయ కారణములచేత గాదు.

సాక్షి:—మానవప్రకృతి నిర్మల్యముజేయ వలెలేదు.

సర్ అలెగ్జాండరు:—అయితే కాననభయ లేన్నున అభ్యర్థుడు ప్రాంతీయమునకు తెట్టవచ్చును గదా.

సాక్షి:—అప్పటికిని ప్రభుత్వయంత్ర ముపయోగింపబడును. అది నాకష్టములేదు.

అభ్యర్థుడు:—ప్రతినిధులలో సర్వత్ర లంచగొండితనము వ్యాపించునెడల అన్నివిధముల ప్రభుత్వములను ధ్వంసమై పోవునుగదా.

సాక్షి:—ఇందులకు నే నొప్పుకొనెదను ఈవిషయమైనాను ప్రబలాభిప్రాయముగూడ గలదు.

అభ్యర్థుడు:—నియోజకులకు లంచము తెట్టినందుకు నేరముగజేసినట్లే ఎన్నుకొనిన ప్రతినిధుల లంచగొండితనమునగూడ శిక్షార్హముగ జేయవలయునుగదా.

సర్ మిత్తరు:—దానిని శిక్షింపవలసిన నేరముగ జేయవలదని యొకను నేను జెప్పెదను. గవర్నరు మెంటు జూనియర్ పనువలన విశ్వము గల్లుకు. భారతదేశముయొక్కయు, బ్రిటనుయొక్కయుజేమమునకై యావిద్యవమును తగ్గింపవలెనని నేను నొక్కవక్కాణించియుంటిని.

ఇంకను అభ్యర్థుడు ప్రశ్నింపగా సాక్షి యొన్నికలసమయమున రాజకీయపక్షములు ఆదరించుచున్న దౌష్ట్యమేమియు లేదని చెప్పవలె కాననభయలో స్వరాజ్యపక్ష మొక్కటియే రాజకీయపక్షమని చెప్పెను.

అభ్యర్థుడు:—వారలను బంధించు అధికారమేమి?

ఉ:—మీదేశమున్న ద్వేషమును, మిఠోసహకారముజేయనివ్యక్తులను భారతీయులద్వేషమును.

అభ్యర్థుడు:—అది నుంచి సీమెంటుగాదు.

ఉ:—అదినుంచి సీమెంటుని నేను చెప్పలేదు. కాని అది చాలవరకు నుంచిదియు, ద్రుస్తుతోపయోగములకు బలవత్తరమైనదియు నగుసీమెంటుని చెప్పవచ్చును.

సాక్షియొకను వివరించుచు మితవాదులు కట్టుబాట్లతో లేరనియు కారణమొడటిది వారికి కావలసి నంత దేశభక్తి లేదనియు, రెండవది వారలలో డబ్బుగలవారు దానిని పార్టీప్రయోజనముల కియరనియు జెప్పెను.

అభ్యర్థుడు ప్రశ్నింపగా ప్రభువలెం గాలుకాననభయలో బలమును మితవాదిపక్ష ముండవలెను అది యిప్పుడు దుర్బలము యొననియు సాక్షి అంగీకరించెను.

అభ్యర్థుడు:—ప్రతిదేశములోగూడ అధికారములో నున్న పార్టీతో నియోజకులకు విరువునవును. అప్పుడు మరి యొకపార్టీ కధికారము నవచ్చును. అట్లే భారతదేశములోగూడ క్రిందటిసారి యొన్నికలైనవిదప మితవాదుల స్థానమున స్వరాజ్యపక్షమువారెక్కువగ యెన్నుకొనబడిరి. కావున వచ్చినకష్టము పార్టీ లేక పోవుటనలనగాక యెక్కువ స్థానములను బొందగల్గిన ఉద్యోగముల స్వీకరింప తీరస్కరించెను.

సాక్షి:—స్వరాజ్యపక్షమువారు ఉద్యోగముల స్వీకరింపకపోవుటకు కారణముయిప్పుడున్న ప్రభుత్వవిధానముక్రింద వారు అధికారమేమియులేదని వలించిరి.

బాధ్యత నొసంగిన వెంటనే సత్వములన్నియు బయల్పెడవి పక్షములేర్పడునని సాక్షి తనవాదమునేజెప్పెను. ఉదాహరణము:జూడుడు. ఇప్పుడు ముగిసిపలు కార్పొరేషనుకు స్వపరిపాలనాధికారము వచ్చుటలన భారతీయుల సంపాదకత్వము క్రింద నున్న అమృత బజారు పత్రిక, బసుమతి, బెంగాలీ పత్రికలు కార్పొరేషనులో స్వరాజ్యపక్షమువారు జేయవలసిన ఖండించుచు కాననభయలో అధికారులపై జేయుసంరంభమును స్తుతించుచున్నది.

బర్మాను మహారాజాగారు మితివాదులు బలమైన పక్షముగాకపోవుటకు కారణము వారికి తగినంతదేశభక్తి లేదని తలంపబడెను. యింతేగాక వారికి స్వరాజ్యపక్షమువారికి గలంతధనసహాయము లేకపోయెను.

సాక్షి అందు కంగీకరించెను.

మహామదు పాఫీగారివిచారణ

సర్ మహామదు పాఫీగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి తాను ఉద్యోగమున నున్న కాలమున ఇంగ్లాండు రెండు ప్రభుత్వములు సానుభూతితో నున్నమాటయు సంస్కరణములను పనిజేయుటకు సిద్ధముగనున్న కాననభయమును మాటయు సభ్యులుజేయని చెప్పెను. ఇట్లున్నప్పటికిని ద్వంద్వవిధాన ముజరము కాంచెను. కారణము మంత్రిలు కాననభయలో తమకధికరణాధ్యక్షుల బలిమి కావలెనని కొరగా ప్రభుత్వ కాఖిల ప్రభుత్వ సభ్యులు భారత ప్రభుత్వము నకును భారత మంత్రికిని మొదలగు జూచుచుండిరి. అందులన సభలో చీలికలిగెను. స్థితిగతులు అసంతృప్తికరముగను

పనిజేయుటకుండునెడను. గవర్నరు మంత్రితో నేకీభవించునన్ను ను యొక్కన పట్టుబట్టక జాయింటు కమిటీ సలహాలనే యనుసరించిన అవకాశమును గలదు. కానిదీనితో నైనను న్యవహారములు సాపు గాలేదు. కిథిలోని మనసికీ ప్రభుత్వశాఖను, ప్రజాయత్తిశాఖను భేదము గాన్పించలేదు. ఏదైన లోపము గల్గిన యెడల అంతయు ప్రభుత్వమంతటిమీద చేయబడెను. ఇప్పుడున్న విధానము ప్రకారము యూరోపియను దేశములలో వలెపార్టీ పద్ధతి యుండుట సాధ్యముగాదు. కాననభయలో కొందరు మహమ్మదీయసభ్యులతో సంధిజేసికొని స్వరాజ్యపక్షము వారు బలముగల పక్షముయ్యెను.

సర్ మహామదుపాఫీ:—స్వరాజ్యపక్షమును జేరిన యే 12, 15 మంది మహమ్మదీయులు ప్రత్యేకజాతీయ నియోజకవర్గములద్వారా యొన్నుకొనబడినంత మాత్రాన స్వరాజ్యపక్ష మేర్పడుట కెట్టియాటంకము నుండదు.

సర్ పి. సి. మిత్తరు:—లేదు. అది యేర్పాటు కాటంకము గల్గించలేదు. ఉద్యోగములో నూటికి 80 మహమ్మదీయుల కిచ్చుటకు హిందువు లంగీకరించిరి. హిందువులు దీనిపై ననుకొనసాగింపనీయరనియే నాఅభిప్రాయము. ఇదంతయును వట్టిజూటకము. నాకాలమున ఆపార్టీయందగా హిందువులు అధికారమున నున్నయెడల మహమ్మదీయుని యెడ న్యాయముగ నుండవలెననియు మహమ్మదీయు డధికారముననున్న యెడల హిందువుయెడ న్యాయముగ నుండవలెననియు సిద్ధాంత మునవింపబడెను.

సర్ మహామదుపాఫీ:—ఆసిద్ధాంతముతోనచ్చిన యొక్కవయేమియు లేదు. మహమ్మదీయులతో మైత్రిజేహారి ఆపక్షమునకు కాననభయలో హిందూ మహమ్మదీయుల మెజారిటీ వచ్చుటకు లిబరలు పక్షముజేసిన ప్రయత్నము లేవో నేను తెలిసికొనగోరెదను.

సర్ పి. సి. మిత్తరుగారు:—మాకు బూటకమునందు నమ్మకములేదు. ఆబూటకులు యెనగో త్వరలోనే తెటవడుదురు. మీజాతివారి కేవలయమైనను పట్టుదలతోనున్న యెడల నేను దానికి ప్రతిహాయముగ నుండను. ఏదోవిధముగ మనము యోజితావమును గాంచవలయును. ఇందుకు నుంచి పరిష్కార మార్గము సంయుక్తమంత్రివర్గమై యున్నది. అందు హిందూ సభ్యులును మహమ్మదీయసభ్యులును సమావేశమై పరిపాలనము జేయవలయును.

సర్ మహామదు పాఫీ:—జాయింటు హిందూ మహమ్మదీయమంత్రివర్గ మున్నయెడల సంగతులు ఒడుదుడుకులు లేకుండ జరుగునని మీరు తలంచెదరా?

సాక్షి:—అవును. కాని జాయింటు బాధ్యతగూడ నుండవలెను. అంతట సర్ మహమ్మదుగారు ప్రశ్నించుచు సాక్షి ప్రతిసభ్యుడును రాజభక్తిప్రవాణమును ప్రభుత్వక్రమ పద్ధతినే జరిపెదనని జైకొనవలెనని చెప్పి విషయమునుగూర్చి యడిగెను.

ఇందుద్దేశము విధ్వంసకుల నావలనుంచుటయే యని సాక్షి నొక్కజెప్పెను.

కాని సర్ మహమ్మదుగారు యానూతన నాచరణలో తెట్టుబడుదుగల కష్టములను చెల్వెను. ఇందుకు సృష్టాంతముగ ఆయన ఆసెంబ్లీలోని స్వరాజ్యపక్షమువారి వైఖరిని చెల్వెను. వారొకసారి ప్రభుత్వవిధానమును ధ్వంసముజేయవలెనని మాటాడిరనియు, ఉక్కుసరిక్షణబిల్లు, రెయిల్వేఆక్టింగును వేసజేయవలెనని విషయములలో సహకారభావమును జూపిరనియు చెల్వెరి.

సర్ పి. సి. మిత్తరు:—స్వరాజ్యపక్షమువారు అస్పృహజేయుటలకుచేత వారిని తమింపుటకు నాలేమియు, నాజేపజలేదు. కాని యెవరుగాని ప్రతిష్టంభప్రయోజనములకై ఆమంత్రిము నుపయోగింప రాదనియే నాఅభిప్రాయము. ఈనూతనను ఆచరణలో తెట్టుబడుదుగల కష్టములను కనుగొనవలయును. కమిటీవా రివిషయమై కొంత ఆలోచింపవలయును. ఇట్టి నిబంధనయుండిన యెడల స్వరాజ్యపక్షము వానికైనను మితవాదికైననుఅది చాల ఉపయోగకరముగ నుండును.

వివహారి

నీనా 1-కి యా. 1-0-0 వి. పి. సెహ: యా 1-0-0 దగ్గు క్యాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు కైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. కిరకాలముక ప్రబలింతు దగ్గు. క్యాసకోశములు నూత్ని వాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తుయదగ్గు దగ్గుజు నేంపచుచుండి జుండు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును. అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు బొంబాయి

ఆంధ్ర మహాసభలు - మదరాసు

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుని రాక

ఈజిప్టు ఉదయం గం 7.30 లకు మదరాసు సెంట్రల్ స్టేషనువద్ద బొంబాయి మెయిలులో నంద్యాల నుండి ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత పారిసోవ్త్తరావు గారును వారితో యం. శారదానారాయణ, టి. రామభద్రయ్య, పంపట్ల (కళ్యాణదర్శం వద్దే రాలిదిగిరి. సర్వోత్తమరావు గారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు గోనుగుంట్ల సుబ్రహ్మణ్యచెట్టి, గద్దె రంగయ్యనాయుడు యామినీ పూర్ణలికమ్మగారిచే పుష్పమాలాలంకృతులుగ నొనర్చబడిరి. శ్రీయుత సేలమాతల సుబ్బారాయుడు కొదాలి శివరామకృష్ణారావుగారు, (కార్యదర్శులు) నాలంటియ్య పంచేమాతర ధ్యనులమగ్గు సభాధ్యక్షుని ఆహ్వానించి పబ్లికేటివారి సత్రమునందలి వారివిడిదికి గొనిపోయి ప్రవేశపెట్టిరి.

ప్రముఖుల రాక

నేడు కలకత్తా మెయిలులో గంపలగూడెం కుమారరాజు కొట్గిరి వెంకటకృపారావు బహద్రుగారు, జైలంకి సీతారామారావుగారు, కందిమల్ల నారాయణస్వామిగారు, పేటబాపయ్యగారు, పుల్లెల శ్యామసుందరంగారు మున్నగువారు విచ్చేసిరి. విద్యార్థి ప్రతినిధులును కొందరు రుద్రదేవచిరి. వీరికి పబ్లికేటివారి సత్రములోను గోనుగుంట్లవారి సత్రములోను వసతు లను కల్పబడినవి.

ఆంధ్ర మహాసభలో ఉపపాదింపదలచిన తీర్మానములు

హిందూమతమునందు విశ్వాసము లేకపోవుటకలన కాక, కొన్నిలాభములు కలుగునను, ఉద్దేశముతో, పెక్కురు విశేషముగా పంచములు కై ప్రసవత మవలంబించుటవలన మతమునకు దేశమునకు (సాంఘికముగను, రాజకీయముగను) పెక్కు అనర్థములున్నవి ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుదు, వాటిని తొలగించుటకు ఈ దిగువసూచనలను గావించుచున్నారు.

పంచములను అస్పృశ్యులుగా చూచుటవలనను, వారికి ఏ విధముగను అభివృద్ధికి తోడ్పడకపోవుటచేతను, వారు కై ప్రసవము అవలంబించుచున్నారని ఈ సభవారు తలంచుచు, ఆంటరానితనమును తొలగించుటకాక ఈ దిగువసూచనలను రీతి పంచములకు ఇతరసంఘములు తోడ్పడవలెనని ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(1) ప్రతిగ్రామమునందును నిమ్మజాతుధర్మ సంఘము లేర్పడి, గవన్న మెంటు పోరంబోతులుగాని మరేవిధమైన సర్కారుభూములుకాని, గవన్న మెంటు ఉచితముగ ఇచ్చునప్పుడు, ఆసంఘములు పంచములతరపున ప్రాతినిధ్యమువహించి, అట్టిభూములన్నియు కై ప్రసవతావలంబించుటకే ఇచ్చుటను మాన్పి, కొన్ని పంచములకుమాడ వచ్చుకట్టు చేయవలెను.

(2) ప్రతిగ్రామమునందును, పంచమబాలురకు, బాలికలకు, ప్రాథమిక, విద్యగలపు పాఠశాలల స్థాపించి ఆయా గ్రామములలోని పాఠశాలలు, ఆయా గ్రామములలోని నిమ్మజాతుధర్మ సంఘముల పరిపాలనలో నుండవలయును.

దాసరి శ్రీమన్నారాయణ

ఈక్రింది తీర్మానమును ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభయందును, ఆంధ్రమహాసభసభయందును ఉపపాదింప దలచుచున్నాను.

జగద్విఖ్యాత మగు ప్రాచీనాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థానమై వన్నె కెక్కుటచేతను, అఖిలభారత దేశమునందే గాక సాగర్ పాంతములగు ఇతర భూములయందుగూడ విద్యార్థినిజములను ప్రసరింపజేయుటచేతను, అమరావతి యొక్క నామము పవిత్రములగు ఏసాంప్రదాయములలో విడిదియరాని యట్లుతకబడియున్నతో ఆపవిత్ర సాంప్రదాయములు విద్యాపతి శ్రమమునకు ప్రబలములగు ప్రోద్బల కారణములగుటచేత అమరావతియే ఆంధ్రావని యందెల్ల మిన్నయగు విద్యార్థి నికేతనమున కనువగు ప్రదేశము గుటవలనను.

“పవిత్రవంతమును కృష్ణానదీ తటమున, నిశ్చల వాతూలములందు, వర్షక పారిశ్రామికాది సంరంభములకు నిలయుటలగు స్థలముగుటచేత అసంఖ్యాకములుగ ఆస్పత్రు చేరు విద్యార్థుల కాగంగ్యకరముగ కారిక, వైతిక మానసిక వికాసము కలిగించుటకు అమరావతి అనువగు స్థానముగుటవలనను.

“ఆంధ్రదేశపు బన్ని కొనలనుండియు నించుమించుగ

నొకే దూరమున ఆంధ్రదేశమునకు మగ్గుప్రదేశమున అమరావతి ఉండుటవలనను, ఆంధ్రదేశమునందలి ఏయితర ప్రదేశమును ప్రధానవిద్యాపీఠ మగుటయందు అమరావతిని మించజాలదని చెప్పుదు,

“అనతి కాలములోనే స్థాపింపబడబోవు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును మున్నొకప్పుడు జగద్విఖ్యాతముగు విశ్వవిద్యాలయస్థానములందు ఏఅమరావతి అగ్రస్థానము నలంకరించెనో ఆ అమరావతి యందే పునః ప్రతిష్ఠాపనము గావించి మన ప్రాచీన చారిత్రకసాంప్రదాయములను సంరక్షించుటయేగాక దేశభక్తి పూరితములగు హృదయములతో మనప్రాచీన ప్రతిష్ఠనుచిరస్థాయిగ నొనర్చుట మనకు విధియై యున్నదని నొక్కిచెప్పుదు,

“ఇప్పుడు స్థాపింపబడబోవు ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము అమరావతియందే స్థాపించవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

తేకుమల్ల రామచంద్రరావు.

16-10-24

* * *

ద్రావిడదేశమునందు నివసించు, ఆంధ్రుల వాఙ్మయము బొత్తిగా పాడయి, అడుగుంటుకొనియే కమ్ముచున్నదని రూఢియగును. కాక, వీరిలో భాషాభివృద్ధికొరకు పాటుబడి, వీరిని ప్రాత్యాహవరచువారును లేరు. బొత్తిగా వీరు నిర్గులులుగా ఉన్నారని నేను చెప్పగలను. వీరి పూర్వుల జన్మక్షేత్రముయ, ఆంధ్రదేశమే, వీరి సహోదరులయిన, ఆంధ్రదేశస్థులే, త్వరితముగా వచ్చి ద్రావిడదేశాంధ్రుల, అజ్ఞానమును బోధించి, ప్రాత్యాహవరచి, ఈదక్షిణాంధ్రులకు, ఆంధ్రీవ్యక్తిత్వమును కాపాడుకొనుటకు దారిచూపవలసియున్నది. ఆంధ్రీయహాసభను బొత్తిదేశమున జరుప నవకాశమిత్తురనియు, అట్లు ఒకసభ జరిపి, దక్షిణాంధ్రులను ప్రాత్యాహవరతురనియు వేడుకొనుచున్నాను.

సాధువరదరాజంపంతులు.

కాకినాడ మ్యునిసిపాలిటీ

ఎన్నికలు

19వ వార్డుకు క్రిపాదం వేంకన్న గారు ఎన్నుకొనబడిరి. వీరికి 92 ఓట్లు వచ్చినవి. పోటీదార్ల కిద్దరికిని ఒక్కఓటుగూడ రాలేదు. 20వ వార్డుకు పోతుల సత్తిరాజుగారును 21వ వార్డుకు అద్దెపల్లి హరిశ్చంద్రుడుగారును ఎన్నుకొనబడిరి. వీరు ముగ్గురు స్వతంత్రముగా నిలచినవారు (స్వతీయవిలేఖరి)

ఢిల్లీలో మహమ్మదీయుల

ఆందోళనము

పదిమంది మహమ్మదీయ బాలురను హరించుట

“ఢిల్లీ మహమ్మదీయ అనాధశిశువలయమునందున్న మహమ్మదీయ బాలురు పదిమంది కనబడలేదు. వారిని ఆర్యసమాజమువారు హరించిరి.” అని పెన్షన్ పైజా కరపత్రములు 15 న లేదని నగరమున చాలాచోట్ల గోడలకు అతికింపబడెను. ఢిల్లీ యిస్లాము రక్షక సంఘమునకును టాబ్లిస్ కాఖుకును కార్యదర్శియగు షేఖు మహమ్మదు ఫకీరుగారి సంతకముతో నాపత్రములు ప్రకటింపబడెను.

“ఇది యొక మత్స్యసభకు మహమ్మదీయులర్పించిన మొదటి ప్రకటన. ఇందుల కైకమత్స్యవాదులు బాధ్యులు” “గొప్ప దారుణముగు బందిపోటు” అను శీర్షికలు పెద్దఅక్షరములతో ప్రకటింపబడెను. ఆనాడు సాయంకాలము జామ్మామసీదులో నొకసభ జరుగునని గూడ ఫకీరుగారు ప్రకటించిరి. ఆసభకు మాలానా అబ్దులు కలాం అజదు, మాలానా మహమ్మదాలీ, కిఫాయతుల్లాగార్లు మున్నగునాయకులును, జమయతు-ఉలు-ఉలేమా సంఘసభ్యులు పలువురును మరి చాలమంది మహమ్మదీయులును వెళ్లిరి.

“ఇట్లు బాలురను హరించుట గొప్ప అపరాధము. ఈ విషయమునుగూర్చి విచారణచేసి వెంటనే నిజము వెల్లడిచేయుటకు ఒకసంఘము నేర్పరుచుచున్నాము. కరపత్రములో యొక మత్స్యసంఘమును గూర్చియు ఐకమత్స్యమునకు ప్రయత్నించుచున్న మహమ్మదీయులను గూర్చియు వ్రాయబడిన వాక్యములు నింద్యములు” అను తీర్మానము ఆసభలో నామోదింపబడెను. “ఆ బాలురను ఆర్యసమాజమువారే హరించిన విచారణసంఘము వారు నిర్ధారణ చేయువరకును విశ్వసంపజాలము” అని ఆసభలో చాలమంది మహమ్మదీయులు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

మైనూరు ప్రతినిధుల సభ

ప్రశ్నోత్తరములు

మైనూరు, అక్టోబరు 15: నేడు 12 గంటలకు మైనూరు రిప్రజంటేటివ్ సభ తిరిగి సమావేశమయ్యెను. దివాను బెనర్జీగారి అధ్యక్షులుగా నుండిరి. ప్రశ్నలకు సమాధానమిచ్చుట కార్యక్రమములోని మొదటి అంశము. 45 ప్రశ్నలుగలవు అప్రస్తుత సములోను ఘనతపహించిన నైజామువారి రాజ్యమునందు గోవులను జంప నిషేధింపబడినదని దొరతనమువారికి తెలియునాయనియు అట్టినిషేధనము ఈరాజ్యమునందు జేయుటకేమి సభ. కృష్ణమగు యేర్పాట్లుచేయుటకు తలచినది యొకసభ్యుడడిగెను ఈ విషయమై ప్రస్తుత మేమియు చేయవలెదని దొరతనమువా తులైరు విచ్చిరి. ప్రశ్నోత్తరములైన పిమ్మట సభ్యులు చెల్వినసంగతుల విషయమై ఆలోచనలు చర్చయై ప్రారంభింపబడెను. అతివృద్ధి అనాస్థ్యులచేతను బాధపడువారికి పన్నరమీషను టూలువలయుననియు, కొబ్బరితోట వ్యవసాయము వృద్ధిచేయు యేర్పాట్లు చేయవలయు ననియు, గ్రామోద్యోగుల శిక్షణము విషయమునను, చర్చజరిగెను. ప్రతినిధులు తెల్విన చెక్కు-మనవులు దొరతనమువారి సానుభూతి బడసెను. కాని ధనము తగినంత లేకపోవుటచేకొన్ని విషయములయెడ దొరతనమువారు విముఖులైరి.

మధునిషేధము

మధ్యాహ్న సమావేశమునందు సభ్యులు చెల్వలసిన అంశములు పూర్తిగాబడెను. త్రాగుటకు అపకాళములను తగ్గించుటకు సారాయి, కల్లుదుకాణముల సంఖ్య అధమము తగ్గించవలసినదని ఒకసభ్యుడు ప్రభుత్వమువారిని గోరెను. సభ్యుడు చెల్లు విషయమై దొరతనమువారికి సానుభూతి గలదనియు, రాబోవు సంవత్సరములో లైసెన్సు యిచ్చునపుడు డీవిషయమై ఆలోచింపబడుననియు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఆయుర్వేదము

దెంగునూరునందును మైనూరునందును ఆయుర్వేదపాఠశాలను స్థాపించవలయు ననియు ఆర్వేదమునందు అనుభవము గల వైద్యుల నియోగింపవలయు ననియు నొకసభ్యుడుగోరెను. మైనూరులో నొక కళాశాల చూచుననియు సభ్యుడు కోరిక యందలి ద్వితీయ భాగమును మరవననియు దొరతనమువారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

విద్యావిషయములు-సంస్కృతము

మైనూరు, అక్టోబరు16:— మైనూరుప్రతినిధిసభ నేటి యాదయమున సమావేశమైసభ్యుడు విద్యావిషయములు విచారణకు తీసుకొనబడెను. లోమరు సెకండరీపరీక్షలో సంస్కృత భాషను ద్వితీయభాషలలో నొకదానిగానైన చేయవలెననియు, మిడిల్ స్కూళ్లన్నింటిలోను దానిని చేప్పవలెననియు అడుగబడెను. కొన్నికొన్ని కష్టములచేత ప్రస్తుతమిప్పడది సాధ్యముకాదని ప్రభుత్వమువారు జవాబుచెప్పిరి.

వ్యవసాయము

మైనూరువిశ్వవిద్యాలయములో వ్యవసాయమును చేర్చవలెననియు దానిని ప్రైవేటురీతిగానుండి స్కూళ్లలో నిర్వహించుగానేర్పవలెననియు మరియొకవిషయముడుగబడెను. మొదటి దానినినుంచి డబ్బుచూలినయెడల విశ్వవిద్యాలయమువారిని అట్టేచేయుమని అడిగెదమనియు రెండవదానినిగుంచి అట్లు వంటిపద్ధతి క్రమక్రమముగా అవలంబింపబడవలెననియు ప్రభుత్వమువారు జదులుచెప్పిరి.

పు సకములనుమార్చుట

వీధివిద్యార్థుల కిబ్బందిలేనటుల క్రిందితరగతులలో క్లాసుపు సకములను రి సంవత్సరములలోగా మార్చరాదని అడుగబడెను. ఈవిషయమై విచారణ చేయబడునని ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి.

గానము

గానముగూడ విశ్వవిద్యాలయములో చేర్పవలెనని అడిగిరి. ఈవిషయము విశ్వవిద్యాలయమువారికి తెలియజేయబడునని దివాను గారు జవాబుచెప్పిరి.

నిమ్మజాతులకు సౌకర్యములు

నిమ్మజాతులయొక్క బాలురకొరకై సౌకర్యములు విశేషముగా కలుగజేయవలె ని అడుగగా యిదివరకే రెండుపాఠశాలలు రెండుజిల్లాలలో శాంక్షను చేయబడినవనియు డబ్బున్నంతవరకు అన్నిజిల్లాలలోను శాంక్షను చేయబడుననియు ప్రభుత్వమువారు జవాబుచెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయితపాలతో 11 లేదినబయలుకేరిన పి. అందు ఓ మెయిలుస్తీమరు “చైనా” 15 లేదిన ఏడెనుకవచ్చి అచ్చటి నుండిబయలుదేరిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

కైవల్య నవనీతము

పాత విరణకాప్రజ్ఞాదు,

వృత్తాంతలేఖలు

రేవల్లె

(ఒకవిలేఖరి)

అక్టోబరు 10:-రేవల్లె గ్రామంలో హిందూమహమ్మదీయుల యిండవద్దకు వెళ్లి 208 శేర్ల బియ్యమున్నూ దానికి అవసరమైన హారగాయ వస్త్రాలున్నూ 7,8 లేదలలో వసూలుపర్చి 9 లేద మధ్యాహ్నం నుంచి ఖూమారు 700 మంది బీదజనులకు భోజనము పెట్టిరి. మంటి, గ్రుడ్డి, కుష్టివాళ్లకు (6 గురకు) వస్త్రములిచ్చిరి. మహాత్ముగాంధిగారు ఉపవాసవ్రతమునుంచినరక్షితముగాబయట పడినందుకు హిందూమహమ్మదీయ అయిక్తుడైనము యీవిధముగా జరిపిరి. గ్రామసంఘ సహాయకార్యదర్శి శ్రీయంత శేరం శెట్టి పిచ్చయ్యగారు యూనియన్ బోర్డుసభ్యులు శ్రీ నల్లూరు ఆనందయ్య, రావు రాయన్న, పువ్వాడ రాంభొట్ల, కంభం పాటి సాంబయ్యగారు యీసందర్భములో చాలా కృషిచేసిరి.

గోదావరి యేజన్ సీ పోలవరం

(స్వకీయవిలేఖరి)

గాంధీమహాత్ముని యుపవాసదీక్షా విజయోత్సవము మహాత్ముని యుపవాసదీక్ష ఆఖరు రెండురోజులన్ను పోలవరం కాంగ్రెసు కార్యాలయములో నూలుపోటీ పరీక్ష యేర్పాటు చేయబడినది. 8 వ లేదీని హిందూ దేవాలయము లును మసీదులును ప్రార్థనలు, సహస్రనామ పూజలు అభిషేకములు చేయబడినవి. రాత్రి శ్రీరాములవారి యూరేగింపు యుత్సవమున్నూ బహిరంగ సభయు జరుపబడినవి. మహాత్ముని యుపవాసమహిమను దానిఫలితమును గూర్చియు, సర్వమతైక్యసంధాయక మహాజనసభా తీర్మానము గూర్చియు శ్రీయంత పుసులూరి కోదండరామయ్యగారు చేబియ్యం సోమయ్యగారు మాట్లాడిరి. నూలు పోటీపరీక్షలో జయము పొంది శ్రీమతులు సెతాబీడుపు మంగమ్మగార్లకు బహుమతు లియ్యబడినవి. పీరు గంటకాలములో 144 గజములు సాపైననూలు వడికిరి. సన్నముతీయుటలో కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభ్యులను యితరులు ప్రోత్సహించి జాలకపోవుటచే యిందు నిమిత్తము యేర్పాటుచేసిన బహుమతి కాంగ్రెసు కార్యసామములను నిర్వహించి వారి రు. 30.00 లు చేర్చి సంక్రాంతిపండుగకు సన్నముగా నూలుదీసినవారికి యిచ్చుటకు యేర్పాటుచేయబడినది. ప్రతి మాదమహాసములకు పోటీపరీక్ష పెట్టి రాట్టులు లునూ కొందరిసామున్నూ బహుమతి యిచ్చుచుండుటకు యీ సంఘమువారు పూనుకొని యున్నారు.

అకకాపల్లి

8.10.24 న శ్రీమహాత్ములవారి 21 దినముల మహాపవాస దీక్ష సమాప్తియై ప్రాశస్త్యము నిశ్చయించిన దినమున శ్రీమహాత్ములవారియందు యీపురవాసులకుగల అత్యంతభక్తి ప్రేమాతోతమములను వెల్లడించుటకు, శ్రీమహాత్ములవారికి ఆరోగ్యకాంతి బలములు చేమారజేరుటకును, అన్నివర్తముల వారును శ్రీమహాత్ములవారి రూపపటమును, స్వరాజ్యలక్ష్మీ చక్రమును అన్ని పీఠుల వెంబడిని ఊరేగింపులుత్సవము మంగళవాద్యములతో జరిపిరి. హారతులు కట్టుములు ఛలపుష్పములు విరివిగ సమర్పించిరి. అన్ని దేవాలయములలో ప్రార్థనలు అభిషేకములు, నివేదనలుజరుపబడినవి. పురజను లాబాలగోపాలమును ఉత్సవమున పాల్గొని ఆనందమును వెలిబుచ్చిరి. మార్కెట్టులో నుమారు 1600 మంది బీదజనులకు సంతృప్తికరముగ అన్న ప్రదానను బీదరక్షణ సంఘమువారు యీసందర్భమున జరిపిరి. సాయంకాలం శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ ఆలయముంటపమున బహిరంగసభ జరుపబడి అన్నిజాతులవారును ప్రార్థనలు జరిపిన పిమ్మట, విశాఖపట్టణ వాస్తవ్యులను మండల నాయక శేషులును న్యాయవాదవృత్తి విసర్జించి దేశ సేనాకార్యములలో నిరంతరము కృషిసల్పుచున్న మ. రా. శ్రీ కసంతిరావు బుచ్చి సుందరరావుగారు శ్రీమహాత్ములవారి ఉపవాస దీక్షవలంబన కారణములను మహాత్ములవారి ఆత్మశక్తి ప్రభావములను ఆరోగ్య విషయమును, డిల్లీ పట్టణములో నిటీవల దేశనాయక శిఖామణులు సమావేశమై నిర్ణయించి ప్రకటించిన తీర్మానముల అభిప్రాయ సారములను విపులముగా తెలిపి సభను సార్థక పరచిరి. మహాత్ముగాంధిగారి ఆరోగ్య దీక్షలములకు అభివృద్ధి నొసంగి రక్షింపుమని సభికులు ఏకగ్రీవముగ దైవప్రార్థనలతో జయజయనినాదములతో రాత్రి 7.30 నిమిషములకు సభను ముగించిరి. (ఒకవిలేఖరి)

పెదకల్లేపల్లి

శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ప్రాశస్త్యోత్సవము

మహాత్ముడు బూనిన 21 రోజుల మహాపవాసదీక్షను సునాయాసముగా ముగింపగల అద్భుతశక్తిని మహాత్ముడుకు ప్రసాదించినందులకు యీ నెల 8 బుధవారం ఉదయము శ్రీ నాగేశ్వరస్వామివారికి అభిషేకములతో ప్రార్థనలు జరిగెను. సాయంకాలము బహిరంగసభ జరుపబడి సుసర్ల కృష్ణమూర్తిగారచే ఉపన్యాస మియ్యబడినది.

(ఒకవిలేఖరి)

ధర్మవరం

(ఒకవిలేఖరినుండి)

మహాత్ముగాంధీ మహాపవాసదీక్షాపరిసమాప్త దినముగా నేర్పడిన అక్టోబరు 8 వ లేదీ ఉదయమున ఐక్యమత్యసభాకడవ తీర్మానము మేరకు ప్రతిదేవాలయములోను అర్చనలు జరిగినవి. అందు మిక్కిలి వైభవముగా ధర్మవర గ్రామస్థాపకాచార్యులగు శ్రీకృష్ణశక్తి ఒడయరు వారచే చెటువు కట్టపై ప్రతిష్ఠింపబడిన శ్రీ సిద్ధరామేశ్వరస్వామి వారికి మహాన్యాసపూర్వక ఏకాదశిరుద్రాభిషేకమును సహస్రనామార్చనయు బ్రాహ్మణులచేతను, పేటలో వైశ్యులకులదేవతయగు శ్రీనగరేశ్వరికి సహస్రనామకుంఠమార్చనయు వైశ్యులచేతను, సాలీలకు ముఖ్యదైవమగు శ్రీ శివీవారాయణ స్వామికి సహస్రనామార్చన సాలె వాండ్ర చేతను జరిపింప బడినవి. చీకటిపడిన పిమ్మట దేవాలయములందు దీపోత్సవములును, భజనలును అచ్చలచ్చట చిన్నచిన్న సభలును జరుపబడినవి. వైశ్యనారీమత్తులు కొందఱు పరమాన్నముల వండి మహాత్ముని పేరిట భిక్షుకులకు పెట్టిరి. సాలీయు వకు లత్యుత్సాహముతో తమ నేత్రపేటలో పచ్చని తోరణములగట్టి గాంధీ మహాత్ముని ఉపవాసదీక్ష నేటితో ముగిసినదని పెద్దపెద్ద అక్షరములతో పట్టుముల వ్రేలాడ గట్టిరి. ఆనాడంతయు యుత్సాహము వెల్లువలై పాటుమండెను. గాంధీ మహాత్ముని పట్టుము గ్రామములో కొంతమఱు నూరేగింపబడిన వ్దము కుతీయటచే నుత్సవ మాగిపోయెను.

వానవచ్చుటచేత 8 వ లేదిన బహిరంగసభ చేయలేదు. 9 వ లేదీ సాయంకాలమున నేత్రపేటలో నుండు పుట్లసం ఆలయము వద్ద బ్రహ్మశ్రీ పాట్టి శంకరరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద సభ జరుపబడినది. ప్రారంభమున ధర్మవరము తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులుగా నుండి కీర్తీశులైన యర్రగుంట సంతకరావుగారి సానుభూతితీర్మానము యీక్రింద కనుబ అచిన రీతిని ఆమోదింపబడినది.

తీర్మానము

“ధర్మవరము తాలూకాకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులుగా నుండి కాంగ్రెసు ఉద్యమమున శరీరమున శక్తియున్నంతవరకు చక్కగాపాల్గొని దేహపటుత్వము సడలుటచే మంచము లేదీయు ఉద్యమజయప్రదమునకు ధీశక్తిని వినియోగించుచుండిన బ్రహ్మశ్రీ యజ్ఞగుంట సంతకరావుగారు యీనెల 8 వ లేదీశనివారము ప్రాతఃకాలమున కీర్తీశులైనందులకు యీసభవారు చింతిల్లుచు వారియాత్ముకు శాంతి నొసగుటకు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు.”

పిమ్మట అధ్యక్షులు సభాకార్యక్రమమును సభ్యులకు తెలియజేయుచు ఐక్యమత్య సభాచర్చను విపులముగా విశదీకరించిరి. అధ్యక్షుల యుపన్యాసానంతరము కార్యదర్శి నాయకుల సభలో గావింపబడిన తీర్మానముల చదివి కొంతవరకు విమర్శించి వానిభావములు సభ్యుల మనముల చక్కగా నాటునటుల ఉపన్యసించెను. పిమ్మట కొందఱు సభ్యులు (హిందువులు మహమ్మదీయులు) ఐక్యమత్యసభసమయ ఆవేశ్యకమని యుపన్యసించిరి. అధ్యక్షుల అంత్యోపన్యాసమున ఐక్యమత్యమును గూర్చి విపులముగా తెలియజేయబడినది. అధ్యక్షునకును ఉపన్యాసకులకు వందనములతో సభరాత్రి 8 గంటలకు ముగిసెను.

కొత్తపల్లి (పితాపురందరి)

8.10.24 లేదిన గాంధీగారు ప్రాశస్త్యోత్సవ రోజున యీ గ్రామములో భజనలుసర్పి గాంధీగారి, పముల పలకలో పెట్టి ఊరేగించగా గ్రామవాసులు అందఱు హారతులు యిచ్చి వారు. (గ్రామవాసి)

వెంకటగిరి

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాంగ్రెస్ సంఘము

అక్టోబరు 11:- 8.10.24 లేదిన వెంకటగిరి కాంగ్రెస్ సంఘ సామాన్యసభ వైకాంగ్రెసుకార్యాలయమున సమావేశమై మహాత్ముని ఆయురారోగ్యము కొరకును, హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యతకొరకును దైవప్రార్థనలు భజనలు జరిపిరి.

యూనియన్ యెన్నికలు

వెంకటగిరి ఖైర్తా కాంగ్రెసు సంఘమువారు 26.9.24 లేదిన జరిగినసభలో నొక స్థానిక స్వపరిపాలనోప సంఘమును నియమించిరి.

ఆయుపసంఘమువారు యీ దిగువ సుదహరింపబడిన కాంగ్రెసుసభ్యులను యూనియన్ బోర్డుకు అభ్యర్థులుగా నియమించిరి. 29.9.24 లేదిన నామినేషన్ లన్నియు దాఖలైనవి. కాంగ్రెసుకు ప్రతికక్షగానిలిచిన అభ్యర్థులు దాఖలచేసిన నామినేషన్ లలో నుండు బోపములను కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులు స్వాగ్రహించెయు సమయములో చేప్పిరి. ప్రెసిడెంటుగారు అన్ని నామినేషనులను స్థిరపచిరి. ఈనెల 20, 22, 28 లేదులలో పోలింగు జరుగును.

కాంగ్రెసుపక్షమున నిలచిన అభ్యర్థులు

వార్డు

1.	1. కటికనేని కల్యాణరావుగారు
2.	{ 1. గండానుండి వెంకట్రామయ్యగారు
2. బుద్రి మస్తాఫాగారు
3.	{ 1. మాడభూషి వెంకటశేషచార్యులుగారు
2. మాడభూషి రంగారావులుగారు
4.	{ 1. నీలం కాశీపుగారు
2. బుద్రి మస్తాఫాగారు
5.	1. శిరిగిరి సుబ్బయ్యగారు
6.	{ 1. బొల్లెని రంగయ్యగారు
2. గండానుండి వెంకట్రామయ్యగారు
7.	{ 1. గౌరాలబత్తిని శేషయ్యగారు
2. మాడభూషి రంగారావులుగారు

శ్రీయంత గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

శ్రీయంత గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు గతనెల 28 లేదీ సాయంకాలము 8 గంటలపండికి యిచ్చుటకువచ్చిరి. వారు 29.9.24 లేదిన ఉదయం ఆనుపత్రివద్ద నామినేషన్లు దాఖలగునప్పడు దగ్గరనేయుండిరి. ఆ రాత్రి యొకబహిరంగసభ జరిపిరి. 30.9.24 లేదిన నామినేషన్లు స్వాగ్రహించిరి. లోకూడ హజరైయుండిరి. ఆసాయంకాలమున పురపిఠులలో గొప్ప భజనలు జరిపినవిద రాత్రియండికి చెన్నపట్టణమునకు వెళ్లిరి.

కొవ్వూరు (గోదావరితీరము)

లోక్ తర మహాపురుషుండగు గాంధీమహాత్ముడు యిరువదియొక్కనాళ్లు హిందూమహమ్మదీయమైత్రికై యుపవసించి నిరాహారుగా నిరంతరాయముగా నిరంకుశత్రుత్వము నుండి తపంబు చాలించినందులకు 8 వ లేదీ మహాత్ముగాంధీ గ్రంథాలయమువద్ద వారినేర్పినందుచు నొకసభ జరిపిరి. శ్రీయంత జాజాల చలమయ్యకాశ్రీగారి సభాధ్యక్షతక్రింద శ్రీయంత శివుడు శివరావు, గా. రామమూర్తిగారు ప్రస్తుతస్థితిగతులగూర్చియు మహాత్ములవారి పట్టుదలగూర్చియు నిరశనవ్రతభారణమునుగూర్చియు విరళముగా ప్రజలు తెలియజెప్పిరి. సుమారు అన్నికక్షలవారును గలసి 600 మంది గుమగూడిరి. మాపురమున యీవరకింతమంది యెన్నడును సమావేశము కాలేదు. 1921 సం॥రం నాటిరాటముల త్రివ్వడు యుత్సాహము తిరిగి తలచూపుచున్నందులకు సంతోషము. దీనితోడు మాతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు రు. 1000 వెయ్యిరూపాయలు మూలధనముతో ఒక ఖద్దరుపస్త్రాలయమును స్థాపించినారు. వస్త్రములు విరివిగా అమ్ముడు పోవుచున్నవి.

పల్లంసా (గంజాంజిల్లా)

శ్రీమహాత్ముగాంధీగారు తమఉపవాసదీక్షను నెమ్మదిగాను సాంతముగాను నిర్వర్తించిప్రాశస్త్యజేసి తమసంకల్పమును నిర్విఘ్నముగా నెరవేర్చినందులకు యీ గ్రామములో కొందఱు వారికి సంపూర్ణాయురారోగ్యము లొసగిన ఈశ్వరునికి పూజాప్రార్థనాదుల నొకరించి కృతార్థులయిరి.

కాలమానపీఠి చాతాఅనుహలముగానున్నది. వ్దములు సస్యానుకులముగాయున్నవి. ఇట్లే సంవత్సరాంతమునకు నుండినచో సుభిక్ష మేర్పడును. కొంతవడి కరువు యీప్రాంతములం దంతరించును.

జాబులు

“నెల్లూరి శ్రీ యంగ్ర భాషాభిమాని సమాజపు పంచ వింశతివృత్తాంత్యము 19 వ తేదీ సాయంత్రము లక్ష్మీ నరసారెడ్డిగారి పురమండలమున అధ్యక్షులగు బ్రహ్మ శ్రీ మహాపాధ్యాయ వేదము వేంకటరావు కాసులవారి యధ్యక్షతగా జరిపబడును” ఎల్లరు విచ్చేయఁ బ్రార్థితులు.

టరుగంటి వేంకటకృష్ణయ్య,
తాత్కాలిక కార్యదర్శి

శ్రీ గుంటూరు అన్నదానసమాజము

కడచిన 10-8-24 తేదీ మొదలు 5-10-24 తేదీ ఆఖరు వరకు మామూలు సంతర్పణలు 9 కి 882 మంది వీడతమ భోజన మొసంగబడినది.

మరియు 10-9-24 మహారాజశ్రీ ఏకాదశ వ్యవసాయ గారు తల్లిగారి ఆధికసందర్శమున 3 వ తరగతి ప్రత్యేక సంతర్పణ ఒకటికి 163 మందికిన్నీ 8-9-24 తేదీన శ్రీకృష్ణదివ్యజ్ఞాన సమాజసభ్యులవగై రాగాయ్య ఆనిబిసెంటుగారి యేబదిసంవత్సరముల ప్రజాసేవ జూబిలీపుత్సవ సందర్భమున 1 వ తరగతి ప్రత్యేక సమాధాన ఒకటికి 102 మందికిన్నీ 5-10-24 తేదీన వ్యాపతి హనుమంతరావు పంతులుగారు కుమారుని అన్నప్రాశన సందర్భమున 8 వ తరగతి ప్రత్యేక సంతర్పణ ఒకటికి 107 మంది వీడతమ యాసమాజము తరఫున భోజన మొసంగబడినది.

వ్యాపతి హనుమంతరావు,

కార్యదర్శి.

కృష్ణాజిల్లా ప్రారంభపాఠ్యాయల సభ

ఇదివరకు తాడేపల్లిగూడెం గ్రామమున జరుపఁదలచిన కృష్ణాజిల్లా ప్రారంభపాఠ్యాయ యైవముహూతసభయు, నాంధ్రరాష్ట్ర ప్రారంభపాఠ్యాయ తృతీయముహూతసభయు గారణాంతరములచే బ్రత్యేకింపఁబడి 9-11-24 తేదీని యర్చు గూడెం తాలూకా లక్కవరమందలి ప్రభుపాఠశాలభవనమున “కృష్ణాజిల్లా ప్రారంభపాఠ్యాయ యైవముహూతసభ మాత్రము జరుపఁబడును. కాన నేతత్వమావేశమునకు నీయఁదలచి యందలి యన్ని ప్రారంభపాఠ్యాయల యపాఠ్యాయులు రాత్రి తాళితులరు. మఱియు నీయఁదలచునందలి యన్ని రేంటి సంఘకార్యదర్శులు తమతమ కేంజీలో యనసరసభలు గావించి ముఖ్య తీర్మానములను ప్రతినిధుల కేర్లను చిరుతీర్మానములు ముద్రణ కాకపూర్వమే అనగా 25-10-24 తేదీలోపుగా మరరాష్ట్ర తేన్నేటి వేంకటకావేశ్వరరావుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు. తాళ్ళపూడిశేరి బంపె గారుయన్నాడను.

పుల్లభొట్ల వేంకటసుబ్బారాయుడు
ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి-లక్కవరం.

నర్సాపురం తాలూకాభోర్లు

గ్రంథి వేంకటరెడ్డిగారు మాతాలూకాభోర్లకు ప్రసిద్ధులుగా అయి సుమారు 1½ సంవత్సరములు అయినది. వీరిపరిపాలనలో ఉపాధ్యాయుల కష్టములు చాలభాగము సవరణ చేయబడినవి. శ్రీరెడ్డిగారు పరమేశాంతలు. ప్రారంభవిద్యయందు పూర్ణమైన ఆభిమానమున్ను, గౌరవమున్ను పరిపాలనలో సమర్థమున్ను గల హృదయముగల మహానీయులు.

ఉపాధ్యాయులయందు పూర్ణమైన దయయున్న గౌరవమున్ను మాపుచున్నారు. బోర్డుపాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులు, పిల్లలశిక్షకులు పూర్తిగా వసూలు చేయలేక జీతములివ్వని విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గించిన, పాఠశాలలో విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గనసభ్యయమున, ఉపాధ్యాయులువారియొక్క జీతములలో పెట్టుబడి పెట్టుకొని పడుచున్నట్టి బాధలు లోకవిశేషమయి యుండెను. ఇట్టిసందర్భములలో ఉచితవిద్య మాతాలూకాలో ఆములజరిపించుచు ఉపాధ్యాయులు కోరగా ప్రసిద్ధులుగాయన్ను కట్టెలున్ను, శ్రోతగావేసిన సెస్సుపైక ముందులవల్ల మాతాలూకాలో ఉచితవిద్య శాంక్షనుచేయించిరి. ఇందుకు తాలూకాభోర్లవారికి ఆభిరందనములు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా చేయుచున్నారము. సెస్సులనుండి బోర్డువారు మాతాలూకాలో బోర్డు పాఠశాలల రేసి ప్రతి పట్టెగ్రామముందును సుమారు 40 బోర్డుపాఠశాలలు స్థాపించిరి. మాతాలూకా ఉపాధ్యాయుల వేతనాభివృద్ధికోరకు పెట్టుకొనుచున్న మొగలాలకించి వేతనాభివృద్ధిసాధ్యమయినంతవరకు చేయుటకు మాభోర్ల సభ్యులున్ను ప్రసిద్ధులుగాయన్ను ప్రయత్నించుచుండిరి. మారేంటి స్కూల్ శ్రీ డిప్రూటి ఇన్స్ పెక్టరు శ్రీ శేకుమర్ల ఆమృతరావుగారు ఉపాధ్యాయుల వేతనాభివృద్ధి గురించి తాలూకాభోర్లవారికి తగుసలహాలుఇచ్చి పాటుపడుచున్నారు. కాని గవర్న మెంటువారు సెస్సుదేయులవల్ల పచ్చినపైకము శ్రోతస్కూల్లకు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టవలయునని వుత్తరవులు పంపించిరి. అయివను మాభోర్లవారు తిరిగి సెస్సుపైకము గవర్న మెంటువారి

ఆజ్ఞప్రకారము చాలభాగము శ్రోతస్కూల్లకు ఖర్చుచేసిరిమి. మిగిలినపైకము ప్రాతీతచున్నకు జీతములు వృద్ధిచేయుట కోరకు ఖర్చుచేయుట ధర్మము అనియు, చాలాకాలమునుండి వేతనాభివృద్ధికోరకు ఉపాధ్యాయులు మొగలాలకునుండిరి. కనుక ప్రాతీతఉపాధ్యాయులకు వేతనాభివృద్ధి చేయుటకు సెలవు దను చేయించుని గవర్న మెంటువారికి వాసిరట. గవర్న మెంటువారు ఈమహాకరువుకోజలలో స్వల్పజీతములవల్ల కుటుంబసంరక్షణలు జరుగక బాధలపడుచున్న ఉపాధ్యాయులపట్ల మాతాలూకాభోర్లవారు చేయుచున్న కృషికి ఉదారస్వభావముతో తోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాను.

చెండిక నారాయణరావు

తాలూకా ఉపాధ్యాయ సంఘకార్యదర్శి.

శ్రీ గాంధీజాతీయ విద్యాలయము

విజయనగరము

శ్రీ గాంధీజాతీయ విద్యాలయములో నున్న విద్యార్థులందరకును ప్రతిదినరాత్రులు ఖద్దరు దుస్తులు బహుమానమిచ్చుట ఆచారమైయున్నది. గతసంవత్సరము దసరాకు విద్యాలయ పాలక సంఘమువారు విద్యార్థులకు ఖద్దరుదుస్తు లుచిత్తముగ నిచ్చుట జూచి, మాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులును కాసనసభ్యులునగు మహారాజ శ్రీ చింతలపాటి వేంకటనారాయణస్వామిగారు విద్యాలయము దినదినప్రవృద్ధిమానుగాలెనని కోరుచు, ఆదుస్తుల ఖర్చు అంతయు తామే భరించెదమని చెప్పి వలయుధనసహాయము జేసి విద్యాలయముకృతజ్ఞత బడసినారు. ఈ సంవత్సరము దసరాకు, బాలురకు చెడ్డీ, చొక్కా, గాంధీటోపీ, ఖద్దరు జాతీయపతాకమును, బాలికలకు పరికిణి, కబ్బా, జాతీయపతాకము చొప్పున విద్యాలయమునందున్న 85 గురు విద్యార్థులకును రూ 160 లు కిమ్యత్తుగల ఖద్దరు దుస్తులను, విద్యాలయపు పాలక సంఘసభ్యులును, కోశాధ్యక్షులును ఏ రక్త కళామణియు నగు మహారాజ రాజశ్రీ శేకుమర్ల సీతారామస్వామి పంతులుగారు దయచేసినారు. వీరికి ఆయురారోగ్య యైశ్వర్యాభివృద్ధి భగవంతుడు ప్రసాదించుగాక. శ్రీపంతులుగారు ప్రారంభమునుండియు ఉద్యమమునకు అనేకవిధముల తోడ్పడుచున్నారు. వరకులు తమతమ వ్యాపారముచే విశేషముగ ధనము సంపాదించి దేశాభ్యుదయమునకై బోధార్థముగ వినియోగించినప్పుడే, జాతీయోద్యమము అన్ని విధముల నభివృద్ధిగాంచగలదు.

దసరలో ఈ విద్యార్థులందరకును, ఉపాధ్యాయులకును, పంతులీరి, ఖద్దరుదుస్తులతోను, జాతీయపతాకములతోను, గాంధీమహాత్ముని పటములతోను, విచ్చికభటదశమువలె నడుచుచు, ఇంటింటికి బోయి, జాతీయగీతములు పాడుచు, పద్యములుచదువుచు, జాతీయవిద్యాలయమును గూర్చియు, అసహాయోద్యమము గూర్చియు, గాంధీతత్వము గూర్చియు, గాంధీమహాత్ముని ఉపవాసదీక్ష గూర్చియు ఉపన్యాసములిచ్చుచు పట్టణమంతటను ఉత్సాహము పురికొల్పి పురజనుల ఆదరణకు పాత్రులైరి. ఈ విద్యార్థులలో 7 సంవత్సరములు ఇయ్యగల తల్లివాడొకడు గలడు. వానిపేరు కందిక గంగారావు. తాకినాడి కాంగ్రెసులో మహమ్మదాతీగారు ఎత్తుకొనగా, వేదికనుండి ఉపన్యాసమిచ్చిన కుర్రవాడే ఇతడు. ఈకుర్రవాని ఉపన్యాసములు వినుటకు ప్రజలు మిక్కిలి ఉత్సాహపడిరి.

8 తేదీని గాంధీమహాత్ముడు ఉపవాసదీక్ష చాలించు సందర్భమున, మహాత్ముని జయాయుధన్న తికిని హిందూమహామనీదీయ సభ్యులకును, దేశమంతటను ప్రార్థనలు సలుపవలయునని ముగటచేతను, శ్రీ గాంధీజాతీయ విద్యాలయపు విద్యార్థులందరకును ఉదయమున విశ్వాలయములో భజనచేసి, నూలుపడి కిసపిమ్మట్ట, జాతీయపతాకములతోను, గాంధీమహాత్ముని పటములతోను, జాతీయగీతములు పాడుచు ఉర్రేగింపులుత్సవము చేసిరి. ఈసందర్భమున విద్యాలయమునవద్ద జాతీయపతాక ద్వజస్థాపన గావించబడినది.

సంవత్సరాదిపాటికి, విద్యాలయమునకు రూ 0-0-11 లు ప్రైసలుకాత్రమే నిలివయ్యుండెను. నాటినుండియు విజయదశమివరకును స్వంతసొమ్ము పెట్టి విద్యాలయము పోషించుటకు విద్యాలయపు పాలకసంఘమువారు తీర్మానించుకొనిరి. ఆ తీర్మానముప్రకారము పాలకసంఘసభ్యులగు మల్లారామలక్ష్మి సీతారామయ్య శ్రేష్ఠిగారును (అధ్యక్షులు) మల్లారామేశ్వర శ్రీరామయ్య శ్రేష్ఠిగారును (కోశాధ్యక్షులు) మల్లారామేశ్వర శ్రీరామయ్య శ్రేష్ఠిగారి విజయతామయ్య గుప్తగారును ప్రహార్య కోశాధ్యక్షుడు) సెలసెలకు చెరి పాతికరూపాయలు చొప్పున ఇచ్చుచున్నారు. అప్పటికిని విద్యాలయమునకు ధనము చాల నందున నేతపరిశ్రమ తగ్గెను. ఇట్లుపైని పురజనులందరకు ఆభిమానము శ్రద్ధయు విహించి తగినంత ధనసహాయముచేసినగాని విద్యాలయము పనిచేయుట మిక్కిలి దుస్సరమగును. పురజనులందరకు జాతీయవిద్యాలయమును నిలిపెట్ట బ్రార్థితులు.

తేలిదేవర వాసుదేవరావు.

ఆంధ్ర ఖద్దరుబ్యాంకు లిమిటెడ్ గుంటూరు

నర్మల్లరు

ఈ సెల 18, 19 తేదీలలో చెన్నపురిలో ఆంధ్ర సభి లతోపాటు ఖద్దరు పదర్శనము యేర్పాటు చేసినసంగతి తమకు విదితమే. అచ్చట ఖద్దరు ప్రదర్శనము జయప్రదముగా జరుగనిచో చెన్ననగరమునచేరు ఆరవల, కన్నడులు యితరులు ప్రదర్శనము చూడవత్తురు. ప్రదర్శనమునందలి సరకులు వారి నాకర్షించిన మన వర్తకాభివృద్ధియగును. ఈ ప్రదర్శనము ఉత్పత్తిదాక్షిణ్యముంచి యవకాశమనిచ్చును. మీమీ జిల్లాలలోని ఉత్పత్తిదార్లు ప్రోత్సహాపరచి పలుకకముల ఖద్దరు వస్త్రములు, పలువస్త్రుల రంగులు, వివిధములగునేత, రాటపు పరికరములు చెన్నపురి పంపునట్లు చేయుటవశ్యకము. కాన. తాము శ్రద్ధవహించి తగిన కృషిచేయ ప్రార్థించుచున్నాను. బెల్గాం కాంగ్రెసుతోపాటు జరుగు ప్రదర్శనములో గూడ ఆంధ్రుల అభ్యుదయ వుత్సాహ గౌరవోన్నతులకు తగినట్లు పాల్గొను ఏర్పాటు చేయింపవలెను.

అక్టోబరు, నవంబరు, డిసెంబరు సెలలలో వరుసగా 800 రెండుకుపైగా రెండు వీలగజములకు తక్కువలేకుండా నూలు పంపువారికి బహుమతు లిచ్చు విషయమై సబర్యునికి వ్రాయగా మంచి సలహాయనియు, రాష్ట్రములు దారిమాపవలెననియు, మగన్ లాల్ గాంధీగారు జవాబు నిచ్చిరి. అందువిషయమై యేయేరీతిబహుమానము ఎవరెవరికి (అనగాసభ్యులలో శ్రీపురుషులు, హిందూమహమ్మదీయులు, సభ్యేతరులలో శ్రీపురుషులు, హిందూ మహమ్మదీయులు, 15 సం॥ లోపువారు, వైవారు) ఈయదగియున్నవో తమకు తోచిన సలహాలు వెంటనే తెలుపవశ్యరెదను.

నూలునడకువారిసంఖ్య నభివృద్ధిచేయుటకు వీడల కుచితముగా ఏకు లిచ్చేయెడల దానిని సక్రమముగా వినియోగించుట కేర్పాట్లు చేయగలరా? మీజిల్లాలో నెంతవర కట్టి సాకర్యములు గలవు?

భాదీని వేదికములు అర్ధసం॥వి కొంతవరకు వచ్చినవికాని సెలసెవి సరిగావచ్చుటలేదు. జూలై అగస్టు సెప్టెంబరు మూడూ సెలలకు కలిసియైనను ఒక నివేదికమును పంపవలసి యుండును. నెంతసెవి పంపుటయే ఆత్మవశ్యకము. మరియు బెల్గాంకాంగ్రెసులో చదువుటకు తృప్తికరమై పూరినివేదిక కావలసియుండును. అట్టి దానిని 1-1-24 మొదలు 15-1-24 వరకు తయారు చేయింపవలసి యుండునని ప్రతి ఘడ్డరు వ్యాపారి ఉత్పత్తిదాతునికి తెల్పి తోముకూడ అందువిషయమై శ్రద్ధవహించి నవంబరు 20 వ తేదీకి మీకార్యస్థానమునకు పంపవశ్యమ.

తాము ఇంతవరకు బ్రెస్సన్ పూర్తియైన అప్పులకు పంపవలసిన వడ్డీకోరకు కార్డు వ్రాసియుంటిమి. దయచేసి అవడ్డీ వెంటనే పంప ప్రార్థించుచున్నాను. పైకము చాల జరూరు.

జిల్లాఖద్దరుబోర్డుల తరఫున కుప్పడం వగైరా వేటు అంతులుగలఖద్దరును అమ్మింపవచ్చునని సబర్యులనుండి అనుజ్ఞవచ్చినదికాని విదేశీనూలు ఏసందర్భములలోను యీఅంతులక్రింద వాడరాదని నిషేధించిరి. వడుకునూలువాడుటయే మేలునిదెలిపిరి. అది పాసగనిచో దేశీయ మిల్లు నూలు వాడనోపునని మొదట అభిప్రాయపడిరిగాని దర్మిలా దేశీయ మిల్లునూలు వాడుక పోత్సాహపరచుకూడదనియు, వడుకు నూలులో సన్ననినూలు రెండుపేటలు కలిపి దారముగా పురిబెట్టించి దానినే వాడుట శ్రేష్ఠమనియు సలహాజెప్పిరి. కనుక ఖద్దరుబోర్డు ఇదివరకు ఏరకం కుప్పడం కొనియున్నను, ఇకముందు, విదేశీ, లేదా దేశీమిల్లునూలు కలిపిన కుప్పడమును విసర్జింపవలెననియు, వడుకునూలు రెండుమాడు పేటలతో పేసించిన దారమునే కుప్పడములలోనేని పుత్సేత్తి చేయవలెననియు, అమ్మింపవలెననియును నవి చేయుచున్నాను.

మరియు చేకదురు, ఎత్తుడుకదురు, లేక జంధ్యాల, కదురుమీద తీసిన నూలు యీ కుప్పడమునకు వినియోగపడునని తలచెదను. అదికూడ ప్రయత్నింపవచ్చును.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి,

కార్యదర్శి.

ఇ ను ము ది గు మ తి

పన్ను సువిధింపుట

టారిఫుబోర్డువారి ప్రకటన

పూనా, అక్టోబరు 14:—టారిఫుబోర్డువారు నేడిడిగువ ప్రకటనను గావించియుండిరి:—అక్టోబరు 8 తేదీ వాణిజ్యశాఖ నెం 280 టి (15) యిండియా-దొరతనమువారి తీర్మానములో, 1924 ఉక్కుపరిశ్రమ (రక్షణ) శాసనముక్రింద కొన్ని ఉక్కు వస్తువులమీద ఎక్కువగా పన్నును నియమింపవలసిందని తాతా యినుము ఉక్కుకంపెనీవారు పెట్టుకొన్న దరఖాస్తును గూర్చి విచారించి రిపోర్టును పంపవలసినదని టారిఫుబోర్డువారు ఆదేశము చేసి ముఖ్యముగా అడుగబడిన రెండుకేసులను లేవనగా:-

- (1) హెచ్చించేటట్లయిన ఎంతవరకు ఏవస్తువులమీద ఏరకపున్నువులమీద పన్నును హెచ్చింపవలెను.
- (2) ఈపన్ను సాధారణముగా అన్నికస్తువుల మీదదు హెచ్చింపబడవలెనా? లేక ఏకోకొన్నిదేశములలో ప్రత్యేకముగా చేయబడినవని చెప్పబడినప్పుడుగాని లేక ఆయాదేశములనుండి దిగుమతి చేయబడినవని చెప్పబడినప్పుడుగాని హెచ్చింపవలెనా?

క్రొత్తగా యిప్పుడు పన్నును హెచ్చించినట్లయినయీ దిగువవస్తువులమీద హెచ్చింపబడును:—

(ఎ) మామూలుకడ్డీలు (బి) (30 పౌండులలోనుగాగల తేలికపట్టాలు) (సి) వంతెనలకు వాటివనికొమ్మ కడ్డీలుకొని ములు మొదలగునవి (డి) 1/8 అంగుళములుగాని అంతకంటె యెక్కువగాని చందముగల ప్లేటులు. బోర్డువారు ఫిరార్డును చేసిన రక్షణవిధానము ప్రకారము యీదేశములో తయారుకాబడు ఉక్కు పరికరముల కన్నటికిని సగటున టన్నుకు రు. 180 ఖరీదు నియమింపవలెను. (వంతెనలు మొదలగువానికువ యోగించు పరికరములకు రు. 175) బోర్డువారు విధింపవలసినవని చెప్పినట్టియు యిండియా-దొరతనమువారును ఒప్పుకొన్నట్లు చంటి పన్ను రేట్లు, యీధుకును పన్ను లేకుండా దిగుమతిచేయబడు ఉక్కుయొక్క ధరలకును గలవ్యత్యాసమునకు సరిపోవుచున్నది.

అఖరీదులీక్రిందివిధముగనున్నవి:— (1) మామూలుకడ్డీలు తేలికపట్టాలుటన్నుకు రు 140 (2) కట్టడముల కుపయోగించు కడ్డీలుకొనములు మొదలగునవి టన్నుఒకటికి రు 145 (3) ప్లేటు టన్ను ఒకటికి రు150 ఉక్కురక్షణశాసనము అమలులోనికి వచ్చినప్పటినుండియు జంపద్యులలో తయారుకాబడుచున్న ఉక్కుకుటన్నుఒకటికి రు 180 కంటెక్కువగా పడుచున్నదని తాతాయినుము ఉక్కుకంపెనీవారు చెప్పుచున్నారు.

తగుధరలకు కారణములు:— (1) దిగుమతిచేయబడు ఉక్కుయొక్క ముందుధరలను అంచనావేయుటలో బోర్డువారు మారకములేదు ఎప్పుడును రూపాయను 1 పిల్లింగు 4 పెన్సిలుండునని తలచిరి. కానిశాసనము అమలులోనికి వచ్చినప్పటినుండి అంతతగులేదుకొప్పుడును మారకమురావేదు. మీదు మిక్కిలి అక్టోబరునెలలో మారకము క్రమముగారూపాయకు 1 పిల్లింగు 6 పెన్సిలవరకుపెరిగినది. (2) ఖండాంతరములలో ఉక్కుయొక్క సి. బి. యఫ్ ధరలుతగ్గను.

ముఖ్యముగా గడచి:6 నెలలలో జంపద్యులలో తయారుచేయబడుచున్న ఉక్కుకు పోటీగా ఇసుమతిచేయబడుచున్న ఉక్కుఏధరలకు విక్రయింపబడుచున్నదో బోర్డువారు నిర్ధారణ చేయవలసియున్నది. మేనెలమొదటితేదీనుండి ఉత్పాదకల చెప్పగలిగినవారందరినుండియు బోర్డువారు సంతోషపూర్వకముగా అభిప్రాయములను స్వీకరింతురు. బోర్డువారు విచారణకు కీర్ణకాలమున ముగింపవలసియున్నారు. కావున అక్టోబరు 24 తేదీకి తరువాత వచ్చిన పతనిధుల అభిప్రాయములను విచారింపజాలరు. ఈవిచారణకాలమున బోర్డువారి కాశ్యాలయము బొంబాయిపురమందరమన జరుగను.

జి. సి. రాఫ్, రామ్మోన్

కార్యదర్శిఅనివున్నది.

(అ. ప్రె.)

తాతాయినుముఉక్కుకంపెనీ

జంపద్యుల, అక్టోబరు 15:—తాతా యినుముఉక్కుకంపెనీవారు అమితముగా మితస్థయమునకు పాటుపడుచున్నారు. కోల్ ఓయెట్టాపురపున్న తాతాలోకముగా మూసివేయబడినవి. ఇనుముగని మూసివేయబడినది. అమృతగుని సరకులు చాలాపెరుకొని యున్నవి. పనివాండు పనిలేకయున్నారు.

టారిఫుబోర్డు

పూనా, అక్టోబరు 15:—ఉక్కురక్షణశాసనముతాతాతాకంపెనీవారు పెట్టుకొన్న దరఖాస్తువిషయమై విచారించుటకు టారిఫుబోర్డు వారు బొంబాయికి వెళ్లుచున్నారు.

(అ. ప్రె.)

కరిద్పూరు, (కోమిల్లా) అక్టోబరు 15:—దంపుడు బియ్యము చాలా యెక్కువ ధరల కమ్మబడుచున్నది.

(అ. ప్రె.)

ది మ ద్రా ను అండు న ద రన్ మ రా టా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇకాకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

సరకులను వ్యాకు చేయుట

కొన్ని సరకులను కొన్ని నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకింగుచేయవలసినట్లు 1924 సం॥రం అక్టోబరునెల మొదటి తారీఖు నుండి ఏర్పాటు చేయబడినదని యిందుములముగా మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వేమీదుగా సరకులను పంపునట్టి వర్తకులకును, ఇతరులకును తెలియజేయడమైనది. రైల్వే ఉద్యోగులు ప్యాకింగు సదరు నిబంధనల ననుసరించి చేయబడిననగాని కన్వైనెన్స్ మెంట్లను అంగీకరింపరాదనని స్పష్టముగాను, నిష్కర్షగాను ఉత్తరువు జారీచేయబడినది. సరకులను రవానాచేయుచున్న సదరు నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకుచేయుటకు అంగీకరించక పోయినచో ఏ.రిమ్కు నోటును (ఏ.నెట్టఫారము) సామెచ్చిన అంగీకరించబడును.

గాన సరకులను రవానా చేయువారు వారి స్వలాభము నిమిత్తమై ప్యాకింగు యే క్రొత్త నిబంధనల ననుసరించి చేయబడవలెనో స్టేషనుమాస్టరులను అడిగి లేక వారికి వ్రాసి తెలిసికొనుట ఉత్తము.

పార్కు-టౌను } ఎఫ్. బి. వాదన్
మదరాసు } జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

క ర వి జా న ము

వెల ప్రతి 1.కి రు 2-0 0 లు మాత్రమే.

కావలసినవారు 1924 సం॥ నవంబరు 30 తేదీ లోపుగా రు 0-8-0 లు అడ్వాన్సుగా మాకు పంపవలయును. ఈవిధముగా మాకు అడ్వం బిచ్చినవారికే డిసెంబరు 30 తేదీనాటికి పాత్రములు పి. పి. గా వచ్చి చేరును. మా కిదివరకే కొన్ని ఆర్డరులు వచ్చియున్నవి. వైతేదీనాటికి చేరగల ఆర్డర్ల ననుసరించి కొద్దిప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడును. కనుక తరుణముమించిన గ్రంథములు దొరకవు. ఈ పద్ధతినే 1909 జూలై మాసమున కొద్దిప్రతులు ముద్రించినాము. వాటినుండి యీ పాత్రమును గురించి దేశాభిమానులనేకులు ప్రతిదినము గోరుమందుటచే తిరుగ ముద్రింపవలసివచ్చినది. ప్రస్తుతమందు తార్కికవిషయములనే కము క్రొత్తవి చేర్చి యనవసరభాగముల తీసివేసి పెంచి, 6వైజు చేయబడినది. ఇంట్లు ముఖ్యముగా అద్దములకు వెండికళాయి చేయుట, రకరకముల సబ్బులు, సిరాలు, వార్నిషులు, ద్రావకములు, ధృతులు, అత్తరులు, మానెలు, మెంధాలు, పచ్చకర్పూరము మొదలగు సుగంధ ద్రవ్యములు చేయుట చిత్రచిత్రమైన బాణాసంచాపములు, క నేడియంగోల్డు, జర్మను సిల్వరు మొదలగు నానావిధ లోహపమ్మేశనములు, మొత్తము 150 చేతిపనులు వానివాని వ్యాపారమర్మములతో అనుభవనిద్ధ మగు నట్లుగాను, విరాళముగాను, తేటతెనుగున వ్రాయబడినది.

ఈ గ్రంథమును గోరువా రడ్వాన్సు లీక్రింది విలాసమునకు పంపవలయును.

విలాసము:— కామమున మృత్యుంజయవర్మ

ఆయుర్వేదనికేతనము,

హిరపురము - గోదావరిజిల్లా.

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 17-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ఖాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు	42.0-0	వజకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ లెనాచివి ,, ప 48 గలవి	రు 14.0-0	14.8-0
నెల వి ,, డిటా ,,	15.8-0	16.0-0
డిబ్బి ,, డిటా 45 గలవి ,,	16.8-0	17.0-0
సెలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12-0	9.0-0
నవ్వులు ,,	20.0-0	24.0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
సెనగలు ,, డిటా ,,	12.8-0	13.0-0
సెసలు ,, డిటా ,,	11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా ,,	13.0-0	13.0-0
ఉలలు ర 164 ,,	9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పుబా 1-కి	65.0-0	68.0-0
ఇతరప్రదేశము ,,	60.0	62.0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155 మిమెనూనె 150		
అముదమునూనె బా 1-కి	రు 190.0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 200.0-0	205.0-0
కురపసుపు ,,	రు 125.0-0	130.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి రు 120.0-0	133.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 45, 50		
కాళహస్తీపాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి	రు 35.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 30.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ	రు 32.0-0	33.0-0
చురం ,,	32.0-0	33.0-0
రవుండు ,,	32.0-0	33.0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంకు	రు 78.0-0	81.0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 28.8-0	24.0-0
పవరను 1-కి		15.2.8
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265.0-0	272.0-0
రాగి డిటా	రు 300.0-0	305.0-0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు 38.4.0	38.12.0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అశుక్కుష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు	75.0-0	
వొట్టికష్ణుడు డిటా		
సింహం డిటా		
గురం డిటా		

(8) దూది

బోండా వెట్టు బారువ 1-కి	రు 320.0-0	
-------------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.10-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.5-0	
పుల్లూరు జేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.2-0	
మూలేయేనుగ నెం 20	రు 11.18-0	
జపాన్ నెం 20	రు 11.12-0	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను	రు 15.12-0	
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 9.15-0	
పద్యాన్ నెం 24 1/2	రు 12.2-0	
14 1/2 క్విల కొ పక్షి	రు 9.14-0	

క ల రా మా త్ర లు

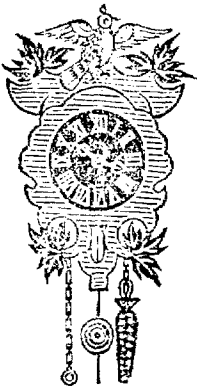
దబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0.8-0.

కలరా వేగునలనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము.

కలరా తగిలిన నంటునీ మందును తినుట ఆవశ్యకము.

అమృతాంజనం డిబో, మదరాసు - బొంబాయి.

అమృతాంజనము

ప్రస్తుతపు ధర గడియారము 1-కి

రూపాయలు రెండు

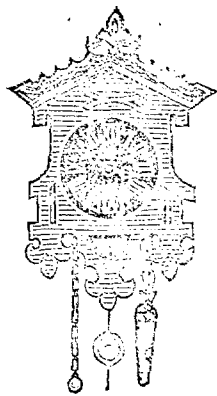
రూ. 2. మాత్రము రూ. 2.

కాలమునకు సరియైన గంటను చూపును.

ఈ ధర మరయొకతూరి లభించుట అసాధ్యము

విలాసము:—మా నేజరు

తపాలపెట్టె నెం 265, మద్రాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయమున దొరకు అమృతాంజనములు

సత్యవత్సవాఖ్యానము-వంద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు పెండు ఈ గ్రంథమును. జీవజీవ పాఠకుల కొకడవ్య మేని వదల నుది ఇంకెవడు.

కిలక్ మహాశయిని చివరిము సంతూర్ణవన్యాసములు. (మా! సత్యనా రాయణశాస్త్రి విరచితము) ... 2 4 0

హిందీ కాలశక్తి (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది) ... 0 6 0

హిందీ మొదటివాచకము డిటా ... 0 6 0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము, 7, తంబు చెట్టి వీధి, మద్రాసు.

వెలస్వల్పము! వెలుపల యోగ్యతాత్రయము పొందినది వలమధికము!!

అమృతాంజనము

నాయునోప్పలకు వజ్రాయుధము

సంకభాష చీటిచూచి కొనిన మోనము గలుగడ

చక్కని సీసా 1-కి, 0-10-0 అణాలుమాత్రమే

అమృతాంజనము గాయపు పుండ్లకు ఘనమయినమందు

తలనెప్పుల మాన్పును, జెణుకుల భేదించును
వాయుపుష్ప బాపును, వాపుల రూపుమాపును
పార్శ్వపుష్పల బారదోలును, దగ్గును తగ్గించును
పోట్ల పోగొట్టును, దురదను తొలగించును
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు
సువాసన గలిగియుండును.

అమృతాంజనము పక్షవాతములకు పరమహంసక్రియ

నెత్తునందు మూత్రాప్లుజము మేర్పడు చున్నది. కీళ్లు నాచుట మొదలగు చెనుపదార్థములు చేరి జ్వరము, కీళ్లు పోట్లును మొదలగు యవి సుధి బంధనములందు నిలిచి నవి దీనికి లక్షణములు. యుండుట వలన సుధి వాత వేలకు వెలు విక్రయము.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబయి లేక మదరాసు.

The Zandu Pharmaceutical works Ltd. Bombay.

జాండు ఔషధశాల లిమిటెడ్

బొంబాయి 385

జాండువారి చవనపాశ

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బసము మొదలయిన యెదురు రొమ్మును సంబంధించిన సుమనోగములకును దివ్యాంశుమేగాక కేరమునందలి నెత్తును మధ్యపరి చెడిపోయిన జీర్ణశక్తియును బాగుచేసి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధి చేయుటయం దవ్యవస్థ మైనది

ఎల్లప్పుడు జలుబు, దగ్గు, జ్వరము మొదలయినవాచేని పీరింపబడుచు బక్కనిక్కిని కడుపుబరుకొన్నప్పుడు, 1914-11-23 న బర్లారెనుండి కె. కేశవరావు బి.ఎ. బి.ఎల్ గా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. "మీ చక్కని పాశవలన నాకధిక మైనగుణము కన్పించినది. దయచేసి రైల్వే పార్శ్వలుద్యారా మరి రెండుసీసాలును పంపుడు."

పెల్ల 1 పాను రు 2-8-0. 1/2 పాను రు 1-5-0. వి.పి. ప్యాకింగ్ ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కోరువారికి మాకాకాటలాగు యచితముగా పంపబడును.

ఎల్లప్పుడు సేవింప తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన గుణము తెలియగలదు.

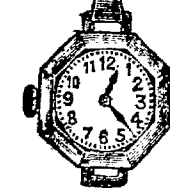
దామోదర్ అందుకంపెనీ, 43, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

జాండు ఔషధశాల లిమిటెడ్ బొంబాయి

మాడునంపల్లెరములు గారంటే!!

అమెరికన్ రోల్స్ గోల్డ్ రిస్టనాచి

చేతిలో కట్టుకొనుట కువయు క్రమేనది.

ఈగడియారము మిక్కిలి గట్టిఅయిన సామానులలో తయారుచేయబడి క్రొత్త గానచ్చియున్నది. కొంచెమైన వ్యత్యాసములేక ఘంటలను చూపించును. ఎవరైనను శీఘ్రముగా సులభముగ ఘంటను చూడవచ్చును.

దీనిని చేతిలో ధరించి యెంత కష్టమైన పనులుచేసినను చెడిపోకుండ బాగుగా పనిచేయును.

ధర 1-కి 8 మూలలకలది రూ 6-0-0

సాదా గుండ్రముగయుండునది రూ 5-8-0

లేడీ బొమ్మగల కండ్లకడించు అలూరంటయింపేసు రూ 4-0-0

జెర్మనీ "బ్లీ" టైంపీసు రూ 2-8-0

విలాసము:—వి. ఎన్. వాచి కంపెనీ

తపాలపెట్టె 105 మద్రాసు.

పగుళ్లకు తైలము

పెల్ల 1-కి రు. 0-5-0. వి. పి. వో 0-11-0 1 జట్టి ముదురు 6 జట్టిల తయారుచేయబడి క్రొత్త అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కాళవలన, శీతగాలి వలన పగిలి నీరుకాయటయను, జీలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమీది జీలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లనుబట్టియు నయమగును. స్వల్పక్రమము. కాళి పగుళ్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.

పెల్ల సీసా 1-కి పేలము మందు రు. 0 4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు పెండ్లకలకు హాని యుండక పెండ్లకలు పెరుగును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి ... బొంబాయి.